

Ditoronomi

Ekemu t'a lufu l'ugvu Horebu

¹ Qwaa bu iphe, Mosisu kfuru nu ndu Izurelu l'ephe ha l'echi-egu uzo enyanwu-ahata Jodanu; bu iya bu nsuda Jodanu, cheru ifu l'uzo Sufu. Eke ono no le mgbaku Paranu eka lanu; me Tofelu; Lebanu; Hazerotu; me Dizhabu l'eka iya ophu. ² E -shi l'ugvu Horebu eje Kadeshi-Baniya be eejeje ije abali iri le nanu; temanu e rua ya; m'e shia uzo Ugvu Seyi.

³ Yo be mboku ke mbu l'onwa k'iri le nanu l'afa ophu kwe ephe ukporo afa labu; Mosisu araaru iya ndu Izurelu l'ephe ha arara; mbu iphe, Ojejoje turu iya l'ekemu l'okfu ehu ephe.

⁴ Teke ono bu l'o lu-gbutsuaru Sihonu; eze ndu Amoru, shi achu ndu Heshibonu. L'oge teke ono kwaphu b'o shi le Edereyi; je alu-gbua Ogu, bu eze, shi achu ndu Bashanu; me ndu Ashutarotu.

⁵ Yo buru l'uzo enyanwu-ahata Jodanu l'ali Mofabu l'eke ono be Mosisu no tokashiaru ephe ekemu ono; su:

⁶ Ojejoje, bu Nchileke ayi no l'ugvu Horebu kfuru nu ayi; su: "L'unu nokwaru anono l'ugvu-a. ⁷ Unu fokashia ulo-ekwa unu tugbua jeshia ali ugvu ndu Amoru; mee ali ndu nonyabe ephe le nsuda Jodanu; me l'ali ugvu; me l'okpa-ugvu, no l'uzo enyanwu-ariba; me ndu bu l'uzo ohuda; me ndu bu l'uzo iku eze enyimu; mbu jeyewaru l'uzo ali ndu Kenu; me l'ali ugvu

ugvu Lébanonu; mbụ je akpaa l'eze ẹnụmu ono; mbụ Ẹnyimu Yufurétusu. ⁸ Unu lekwa; ya wookwaru alị ono dobe unu l'ifu. Unu jekwa je aluta alị ono nweru; mbụ alị ono, Ojejoje riru angụ lẹ ya a-nụ nna unu oche pẹ; mbụ Ébirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékọpu; mẹ ndu awa ẹphe l'ẹphe ha ono.”

Mósisu afota ndu ikpe

(Awụ 18:13-27)

⁹ Yọ bụru teke ono bẹ mu sụru unu lẹ ya ta adukwa ike oву ivu ẹhu unu nwenkinyi iya. ¹⁰ Nta-a bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu mewaru; unu aka l'igwe; k'ọphu bụ lẹ nta-a bẹ unu hawa l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe. ¹¹ Mu ekfukwaaphu tẹ Ojejoje, bụ Nchileke kẹ nna unu pẹ mee t'unu kabaa l'igwe l'ẹge unu ha nta-a ugbo ụkporo l'unu; yọ gọkwaaruphu unu ọnu, bụ iphe o kweru unu ụkwa iya. ¹² ?Nanụ ẹge yẹbedua nwẹke-iyaa a-dụ ike vua ivu ẹra unu; mẹ iphe, atsụ unu l'ẹhu; l'edoshiru unu okfu, adaru unu? ¹³ Unu shikwa l'ikfu unu iche l'iche fọtatsua ndu maru iphe; ndu iphe edoje ẹnya; bụru ndu a maru ẹpha ẹphe; tẹ ya mee ẹphe t'ẹphe bụru ndu ishi unu.

¹⁴ Onu, unu yeru aburu l'iphe, mu kfuru dụ mma.

¹⁵ Tọ dụ iya bụ; mu abya afọtatsua ndu bụ ndu nweru ẹnya l'ikfu unu iche l'iche; ndu maru iphe; bukwaruphu ndu a maru ẹpha ẹphe; mee ẹphe t'ẹphe bụru ndu ishi unu. O nweru ndu ọphu mu meru; ẹphe achi unu ụmadzu ẹbo l'ụkporo ụmadzu iri iri; nweru ndu ọphu achi ụkporo ụmadzu ise ise; nweru ndu ọphu achi

ụkporo madzụ ẹbo l'ụmadzu iri iri; nweru ndu ọp̄hu achi ụmadzu iri; bya enweru ndu ọp̄hu bụ ndu ishi l'ikfu l'ikfu. ¹⁶ Mu abya atụaru ndu ikpe unu ekemu teke ono; sụ ẹp̄he: “Unu ngabejekwa nchi l'okfu, adaru unwunne unu; doshiaru iya ẹp̄he l'uzo, dụ mma: m'ọ bụ onye Ízurelu l'onye Ízurelu b'ọ daru; m'ọ bụ onye Ízurelu yele onye laru alala. ¹⁷ Unu be elejekwa madzụ ẹnya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu ngabejekwaru ụmadzu labụ, okfu adaru nchi; t'ẹp̄he doo iphe, adaru ẹp̄he; mę ẹp̄he bụ ndu ha nwanshi; mę ẹp̄he bụ ndu ha nshinu. Unu ba atsujekwa madzụ egvu; kę l'onye ikpe dụ l'ẹka bukwa Nchileke. Teke ọ bụ okfu, kariru unu ẹka; unu egude iya byakfuta mu tẹ mu n̄a.” ¹⁸ Mbụ lẹ mu tuko iphe, bụ iphe, gbaru unu l'ememe kfukotaru unu teke ono.

Eezifu ndu ngge
(Ógú 13:1-33)

¹⁹ Teke Ojejoje, bụ Nchileke ayi s̄uru t'ayi kwafu l'ugvu Hórebu; bę ayi wufuru kwaseru ụzo, e shi eje alị ugvu ndu Amọru; jekota ije l'echi-ẹgu ono, paru ẹka; dụ egvu, unu phukotaru ono; jeye ayi erua Kadéshi-Baniya. ²⁰ Mu asụ unu: “Nta-a bę unu ruakwaru alị ugvu ndu Amọru, bụ iya bụ alị, Ojejoje, bụ Nchileke ayi abya ayi an̄unu. ²¹ Unu lekwa: lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu n̄akwaru unu alị ono. Unu t̄gbukwaa je anata alị ọbu, bụ iya bụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke kę nna ayi oche phę k̄furu. Unu ba atsukwa egwu; ọp̄hu ẹhu anmakwa unu anmanma!”

²² Tọ dụ iya bụ; unu awukfuta mu bya asụ mu l'ọ kakwa mma t'ayi fọta ndu e-vutaru ayi ụzo; jeeru ayi ngge l'alị ono; k'ọphu ẹphe a-bya akaru ayi ụzo, ayi e-shi; mę mkpụkpu, ayi e-shitsua.

²³ Iphe ono, unu kfuru ono adụ mu mma nshinu. Mu abya afọta ụmadzu iri l'ẹbo; onye lanụ l'iphe bụ ikfu, nọnu. ²⁴ Ndu ono atụgbua shia ụzo alị ugvu ono; lụfuta nsuda Ẹshukolu; gekota ngge l'alị ono. ²⁵ Ẹphe hatsuaru akpuru oshi, nọ l'alị ono wọta wolataru ayi; bya asụ ayi: “L'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke ayi abya ayi anụnu ono dükwa mma.”

Ndu Ízurelu ekwefuru Ojejoje íkè

²⁶ Obenu l'unu nùtsuaru iya; bya ekwefu íkè ejeje; jịka ome iphe, Ojejoje, bụ Nchileke ayi sụru t'unu mee. ²⁷ Unu anọdu l'ụlo-ékwà unu wata ọgu aphụ; sụ: “Lẹ Ojejoje bẹ unu dükwa ashị; l'ọ kwa iya meru iphe, o dufutaru unu lẹ Íjiputu; woru unu ye ndu Amọru l'ẹka t'ẹphe gbushia.”

²⁸ Unu asụ: “?Bụ awe bẹ unu e-je nta-a; keshinu unwunna unu mewaru; meji ekofu unu? Kẹ l'ẹphe sụru lẹ ndu bu l'alị ono kakwa ayi ike; kakọta ayi ogologo; mkpụkpu ẹphe abụgbaaru oke mkpụkpu, mgbodo iya etsu l'igwe. Ọphu ka njo aburu l'ẹphe phuru ndu shi l'eri Anaku l'ẹke ono.”

²⁹ Mu asụ unu: “Tẹ meji ba awakwa unu awawa! Unu ba atsụkwa ẹphe egvu.” ³⁰ Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ onye vutaru unu ụzo bẹ a-lụ-chitaru-a unu ọgu; ẹge ono, ọ lụ-chitaru iya unu lẹ Íjiputu ono; bụ ọphu unu gude

ɛnya unu phụ. ³¹ Ọ lụ-chitaru iya unu l'echi-
 ẹgu; ẹke unu phuru ẹge Ojejoje, bụ Nchileke unu
 hetaru unu ẹge nna ehetaje nwatibe iya-a; hee
 unu gbururu jeye unu erua ẹke-a.

³² E guderu l'ọ dụ ẹge ono; unu ajikale-e
 okweta kẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu ono, ³³ bụ iya
 vutaru unu ụzo l'ije unu; bụru iya anọduje eleru
 unu ɛnya l'ẹke unu a-kpọbe ụlo-ékwa ono. Onye
 abuje; o -be l'enyashi; yọ mụberu unu ọku; teke
 o beru l'eswe; yo doberu unu urukpu; shi ẹge
 ono ekoshi unu ụzo, unu a-nọdu eshi.

Ojejoje àhù ndu Ízurelu àhùhù
(Ógú 14:20-45)

³⁴ Ojejoje anụ iphe, unu kfuru; ẹhu eghulahaa
 ya eghughu; yọ ria angụ; sụ: ³⁵ “L'ẹ tọ dudu m'ọ
 bụ onye lanụ lẹ ndu ẹjo ọgbo-a, byaru bya e-
 gude ɛnya phụ ẹgiri alị ono; mbụ alị ono, ya riru
 angụ lẹ ya a-nụ nna unu oche phẹ ono; ³⁶ gbahaa
 Kálẹbu Jefune. Yẹbedua a-phụ iya. Iphe bụ ẹke
 ọ dzọru ọkpa l'alị ono bẹ ya a-nụ iya yẹle unwu
 iya. Ishi iya aburu l'ọ gude obu iya l'ọ ha l'etso
 Ojejoje.”

³⁷ Ọ bụkwaphu l'okfu ẹhu unu meru; ẹhu
 eghulahaa Ojejoje eghughu l'ẹke mu nọ. Yọ sụ:
 “Lẹ mbẹdua ta abahụkwa iya phụ. ³⁸ L'ọ bụ
 Jóshuwa Nunu, bụ onye eyejeru mu ẹka a-bahụ
 iya.” Wo tẹ mu mekwaa t'obu shihu Jóshuwa
 ike; kẹ l'ọ bụ yẹbedua e-du ndu Ízurelu t'ẹphe
 je anata alị ono t'ọ bụru nk'ẹphe. ³⁹ A bya
 l'unwegirima kẹ nshji; mbụ ndu ọphu unu sụru
 l'aa-kpụ lẹ ndzụ; mbụ unwegirima ndu ọphu
 ẹ-ta amadua iphe, dụ mma; l'ọphu dụ ẹji teke

ono; o bu ephebedua a-bahu l'ali ono. O bu ephebedua be ya a-nu ali ono t'o buru okè-iphe ephe. ⁴⁰ A bya l'unubedua; unu laphukwa azu. Unu wukwaru; shia uzo echi-egu lashia l'uzo Eze Enyimu Uswe.

Eemekputa ndu Izurelu
(Ógú 14:39-45)

⁴¹ To du iya bu; unu eyeeru iya onu; su: "L'unu mesweekwaru Ojejoje. L'unu e-je alua ugu ono; mekota iphe, bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke ayi suru t'unu mee." Ya ndono; unu atuko l'unu ha kwakobe k'ogu; l'ari l'obahu l'ali uguvono du nphe.

⁴² Ojejoje asu mu: "Te mu kfuru unu t'unu be ejekwa abahu; ophu unu 'ejekwa olu ugu. Ishi iya aburu le ya ta anokwa unu l'azu. Ndu ohogu unu e-mekputakwa unu."

⁴³ Mu ekfugeeru iya unu; unu ta anga nchi. Unu ekwefuru Ojejoje ikè; ngabaru eka jeshia l'ali uguvono. ⁴⁴ Ndu Amoru, bu l'ali uguvono awufuta bya etso unu ugu. Ephe eripyabe unu l'o bu ngu; chia unu tsube le Seyi jeye le Homa; gbushia unu. ⁴⁵ Unu alaphuta azu bya egude ekwa raku Ojejoje; ophu o yeduru unu onu; to ngaru unu nchi. ⁴⁶ Yo buru iya bu l'unu anodu le Kadéshi; noo ya odu.

2

Ndu Izurelu agha ngvudangvu l'echi-egu

¹ Ayi aghazia; wu-phu azu l'echi-egu; shia uzo Eze Enyimu Uswe, bu iya bu ege Ojejoje suru mu

t'ayi mee ya. Ayi aghaa ngvudangvu; nọọ anọno l'alì ugvu Séyi l'ẹke ono.

² Ya ndono; Ojejoje asù iya: ³ “L'unu ghashitawaru l'alì ugvu-wa. Iphe, unu e-me nta-a bụ t'unu shia ụzo isheli. ⁴ Ọwaa iphe, ya e-kfuru ndu Ízurelu. ‘Tẹ ya kfuru unu lẹ nta-a bẹ unu abyawa osweta ẹke unwunna unu; mbụ ndu awa Íso bu l'alì Séyi. Ẹphe a-nọdukwa atsù unu egvu; ọle; unu kwabekwaru onwunu ẹn्या! ⁵ Unu be etsokwa ẹphe ọgu. Ishi iya aburu l'ẹ tọ dukwa alì ẹphe m'ọo nanu, ya a-nu unu; m'o -ruhuru; ọ buri ẹke ha l'ọ bụ ntụ-ọkpa lanu. Ya nwakwaru Íso alì ugvu Séyi ono t'ọ buri nk'ia. ⁶ Ọ bụ okpoga bẹ unu e-gudeje zuta ẹphe nri; bukwaruphu okpoga bẹ unu e-gudeje zuta ẹphe mini angungu.’ ”

⁷ Ojejoje, bụ Nchileke unu gọokwaru unu onu l'iphe, bụ iphe, unu yeru ẹka unu. Yọ buri Nchileke ono letakotaru unu ẹn्या l'ije, unu jekotaru l'eze echi-egu-wa. Lime ukporo afa labu-a bẹ Ojejoje, bụ Nchileke nonyabekotaru unu; t'o nwe iphe, uko iya dujeru unu m'ọo nanu.

⁸ Yọ buri iya bụ l'ayi abya esweta ẹke unwunne ayi phe ono, bụ iya bụ ndu awa Íso bu l'alì Séyi. Ayi agbado ụzo Araba ophu shiru ụzo nsuda Élatu; bya agbado ụzo Ezeyonu-Géba; shia ụzo echi-egu Móabu tugbua.

⁹ Ya ndono; Ojejoje asù mu: “T'ayi ba achokwa ndu Móabu okfu; ophu ayi 'etsokwa ẹphe ọgu; ke l'ẹ tọ dukwa alì ẹphe m'ọo nanu, ya anu ayi;

keshinu ya wowaru alì Aru nù ndu awa Lótu t'ò buru nk'èphe.”

¹⁰ Ndu shi buru l'èke ono bù ndu Emimu. Èphe bù ndu ike; òkwaphu l'igwe. Èphe hatsuléphu ogologo ogologo l'òbu ndu Anaku. ¹¹ Ndu Emimu bè eekuje ndu awa Réfa, òkwaphu ège aasuje lè ndu Anaku bù. Obekwanu lè ndu Móabu ekuje èphe ndu Emimu. ¹² Ndu Hòru shikwaphu buru l'alì Séyi. Obenu lè ndu awa Íso nataru èphe alì ono; mee èphe; èphe aburu kpurupyata l'ifu èphe l'èke ono. Èphe abya ebuchia alì èphe ège ndu Ízurelu buchiru alì ono, Ojejoje nùru èphe t'ò buru nk'èphe ono.

¹³ “Tò dù iya bù; Ojejoje asù: ‘Unu wù-lihu je adaghaa Ènyimu Zeredu ono.’ Ayi awù-lihu je adaghaa ya.”

¹⁴ Tsube lè teke ayi gbeshiru lè Kadéshi-Baníya jeye teke ayi jeru je adaghaa Ènyimu Zeredu; bè bù ùkporo afa l'afa iri l'èsato. Tsube rua teke ono; bè ògbo, shi dzua oje ògu lè Ízurelu nwùshihukotawaru, bù iya bù iphe, Ojejoje riburu lè ya e-me. ¹⁵ Ishi iya aburu lè Ojejoje dabèru èphe èka l'òdu ndu Ízurelu jeye èphe agvù.

¹⁶ Onwu egbugetsulephu ndu Ízurelu, ndu òphu dzuru oje ògu; ¹⁷ Ojejoje asù mu: ¹⁸ “Ntanù bè unu e-sweta Aru, nò l'alì ndu Móabu. ¹⁹ Oje; teke unu ruru l'alì ndu Amònu; unu ba achòkwa èphe okfu; unu tẹ etso èphe ògu. Ishi iya bù l'è tò dùdu alì ndu Amònu, ya bya anù unu. Alì òbu bè ya nùwaru ndu awa Lótu t'ò buru nk'èphe.”

²⁰ Ẹke ono bẹ eekujekwaphu alì ndu awa Réfa. Bù iya bù l'òo ndu Refa shi buru iya teke ndiche. Ndu Amõnu anõduje eku ẹphe ndu Zamuzumimu. ²¹ Ndu ono shi buru ndu ike. Ẹphe dù l'igwe; bya abukwaruphu ndu hagbaa ogologo l'ò bù ndu Anaku. Obenu lẹ Ojejoje mebyishiru ẹphe l'ifu ndu Amõnu. Ndu Amõnu achifu ẹphe; bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru. ²² Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ojejoje meru iya ndu awa Iso, shi buru l'alì Séyi. O gbushiru ẹphe ndu Hõru, shi buru l'ẹke ono. Ndu awa Iso achifu ẹphe bya ebuchita ẹke ẹphe shi buru gbururu jeye ntanù. ²³ Ọ kwaphu ẹge ono b'ò muru ndu Avimu, shi bugbaaru l'unwu mkpukpu mkpukpu, nõru jeye lẹ Gáza. Ẹphebedua bẹ ndu Kafuto, shikwaphu Kafuto wufutaru bya egbugee; bya ebuchia ẹke ẹphe shi buru.

*Ízurelù alù-gbu Sihõnu, bù eze ndu Amõru
(Ógú 21:21-30)*

²⁴ Ojejoje asù mu: “Unu gbeshi ije je aghabua nsuda Amõnu. Unu lenu; ya wookwaru Sihõnu onye Amõru, bù eze ndu Hẹshibonu yeke alì iya ye unu l'ẹka. Unu je etso ẹphe ọgu; wata ẹphe achifu. ²⁵ Tsube ntanù bẹ ya e-me tẹ iphe bù mbakeshi, nõ lẹ mkpuli igwe; wata unu ọtsu egvu; mbù t'ẹphe tuko l'ẹphe ha wata ọnma kpakpakpa l'ẹke unu nõ. Ẹphe a-nù iphe, unu eme; meji agbabuhu ẹphe; ẹhu awata ẹphe ọnma kpakpakpa l'ẹke ẹphe atsù egvu.”

²⁶ “Tọ dù iya bù; mu eshi l'echi-ẹgu Kedemotu zia ndu ozi t'ẹphe je ezia Sihõnu, bù eze ndu Hẹshibonu ozi nchì-odoo; sù iya: ²⁷ 'Byiko t'ayi

swetaru l'alì unu. Èke ayi e-shi nwẹnkinini bụ l'eze oje unu. Ayi ta ahakwa eze oje ono; swĩa ya l'uzo ọdo. ²⁸ Nri, ayi e-ri; mę mini, ayi a-ngụ bụ okpoga bę ayi a-kwuje unu gude zuta iya. Iphe, ayi arọ unu nwẹnkinini bụ t'ayi dzọo ọkpa l'alì unu sweta. ²⁹ Unu haaru ayi t'ayi swee; je esweta Ẽnyimu Jọdanu bahụ l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke ayi anụ ayi ono.' Bụ iya bụ ęge ndu awa Íso, bu l'alì Séyi; mę ndu Móabu, bu l'alì Aru haru ayi; ayi esweta." ³⁰ Obenu lę Sihonu, bụ eze ndu Hęshibonu jikaru t'ayi be eswetashi. Ishi iya aburu lę Ojejoje, bụ Nchileke unu meru t'obu buru iya obu-mkpuma; mbụ t'obu kpọ-chia ya akpọ-chi; k'ophu ee-shi ęge ono t'o woru iya ye unu l'ęka; bunu-a ya bụ ęge ọ du ntanu-a.

³¹ Ojejoje asụ mu: "Tę mu lenu; lę ya wataakwaru oworu Sihonu yęle alì iya ye ayi l'ęka. T'ayi watakwa iya aluta; k'ophu alì Sihonu a-buru òkè-iphe ayi."

³² Tọ du iya bụ; Sihonu yęle ndu nk'iya l'ęphe ha awufuta bya etso ayi ọgu lę Jahazu. ³³ Ojejoje, bụ Nchileke ayi eworu iya ye ayi l'ęka; ayi alu-gbua ya; lu-gbua unwu iya; lu-gbua ndu nk'iya iya l'ęphe ha. ³⁴ Ayi anakota mkpukpu lę mkpukpu iya l'ọ ha teke ono; mebyishikota iya l'oha. Unwoke; unwanyi; l'unwegirima ta adudu onye wafuru nu. ³⁵ Elu; mę iphemiphe ọbule ọdo, ayi lutaru l'ọgu lę mkpukpu ono, ayi mekputaru ono bę ayi gworu; yọ buru nk'ayi. ³⁶ Tsube lę Árowa, nọ l'aguga nsuda Amonu; mę lę mkpukpu ono, nọ l'aguga nsuda Amonu ono je akpaa l'alì Giledu ta dudu m'ọo mkpukpu lanu,

kpajeru ayi ẹka; kele Ojejoje, bu Nchileke ayi tuko iya l'ọ ha nukota ayi. ³⁷ Obenu l'alì ndu Amonu; me alì, nọ l'iku Ẽnyimu Jábọku; me le mkpukpu, nọgbaa l'alì ugvu be ayi te ejedu; mbu iphe bu ẹke ono l'ọha, Ojejoje, bu Nchileke ayi buchiru t'ayi be eje ono.

3

Aalu-gbu Ogu, bu eze ndu Báshanu (Ógú 21:31-35)

¹ Tọ du iya bu; ayi abya aghaa ifu tugbua ọzo Báshanu. Ogu, bu eze ndu Báshanu; achita ndu alì iya byakfutashia ayi ọgu le Ederayi. ² Ojejoje asu mu: “Unu ba atsukwa iya egvu; kele ya wowaru iya ye unu l'ẹka; yebedua yele ndu alì iya l'ẹphe ha; me alì iya. Unu mee ya iphe, unu meru Sihonu, bu eze ndu Amoru, bu le Heshibonu.”

³ Ya ndono; Ojejoje, bu Nchileke ayi eworu Ogu, bu eze ndu Báshanu; me ndu alì iya l'ẹphe ha ye ayi l'ẹka. Ayi egbua ẹphe ogbu ẹkfu; k'ophu bu l'ẹ to nwedu ẹphe onye wafuru nu. ⁴ Ayi anatakota iphe bu mkpukpu nk'iya l'ọ ha teke ono. Lime ukporo mkpukpu eto, o nweru; b'ẹ tọ dudu mkpukpu iya ono m'ọo nanu, ayi haru; mbu alì Agọbu l'ọ ha; bu iya bu alì-eze Ogu l'alì Báshanu. ⁵ Mkpukpu ono l'ọ ha; b'e gude upho-mkpuma kpu-phekota mgburumgburu; yọ ha l'eli. A bya eyekota mgbo-igwe l'onu-abata iya; yekota iya iphe eegudeje atuchi iya atuchi. Ayi lu-takwaruphu igweligwe mkpukpu ndu ọdo, ẹ-te gudedu upho-mkpuma

kpua. ⁶ Ayi meru mkpukpu ono l'ọ ha; yọ bọru kpurupyata; bọ iya bọ ẹge ayi meru kẹ Sihonu, bọ eze ndu Heshibonu; mbu l'ayi tuko unwoke ẹphe; unwanyi ẹphe; me unwegirima ẹphe l'ẹphe ha gbushikota. ⁷ Elu ẹphe; me iphe bu, iphe ẹphe nweru enweru l'ọ ha be ayi kwaru l'okwata.

⁸ O bu teke ono be ayi nataru ndu eze ndu Amoru ẹphe ẹbo ali, no l'uzo enyanwu-ahata Enyimu Jodanu; shita le nsuda Amonu jeye le Uguv Hemonu. ⁹ Uguv Hemonu be ndu Sayidonu ekuje Siriyonu; ndu Amoru ekuje iya Seniru. ¹⁰ Ayi natakotaru mkpukpu le mkpukpu, tukoru atukoru me ali Giledu l'oha; ali Bashanu l'oha jeye le mkpukpu Saleka yele Edereyi, tukokwaphu tsoru l'ali Bashanu; eke Ogu shi bọru eze.

¹¹ O bu Ogu, bu eze ndu Bashanu nwenkinyi iya; be shi phodu nu le ndu eri Refa. Iphe-azee ya bu igwe b'e gude mee ya. Ogologo iphe-azee obu du nkwo-eka tete. Usa iya adu nkwo-eka eno; mbu nkwo-eka mmanu. Iphe-azee ya obu no le Raba l'ali ndu Amonu jeye ntanu-a.

Eeke ali ono
(Ogu 32:1-42)

¹² Ayi aluta-gelephu ali ono teke ono; mu eworu uzo ishieli mkpukpu Arowa, no l'iku nsuda Amonu yele nkere-ẹbo ali uguv Giledu me mkpukpu, nokota iya nu; nu ndu ikfu Rubenu; me ndu ikfu Gadu. ¹³ Mu abya ekee ndu ikfu Manase ẹbo; wota ali Giledu ibyiya ophu wuduru nu; mee ali Bashanu l'ophu; eke

shikota bụru alị-eze Ogu; nū òkè lanụ lẹ ndu ikfu Manáşẹ ono.

Agọbu gbaa mgburumgburu l'alị Báshanu bẹ eekuje alị ndu awa Réfa. ¹⁴ Jayi, bụ onye ikfu Manáşẹ bẹ lụta-kọtaru alị Agọbu ono l'ọ ha jeye l'ókè ẹphe lẹ ndu Geshu; mẹ kẹ ndu Maaka. Yo woru mkpukpu, nọkota l'alị ono gụa onwiya: Havotu Jayi. Yọ bụru iphe ono bẹ ẹke ono aza jeye nta-a.

¹⁵ Makiru; yẹbedua bẹ mu nuru alị ndibe Gíledu. ¹⁶ A bya abya lẹ ndu ikfu Rúbenu; mẹ ndu ikfu kẹ Gádu; ẹphebedua bẹ mu nuru alị, nọ tsube lẹ Gíledu jeye lẹ nsuda nsuda Amọnu. O bụ l'echi nsuda ono bẹ ókè iya kparu. Mu anụkwaphu ẹphe alị ophu shi l'ẹke ono nọ jeye lẹ Ẹnyimu Jábọku; bụ iya bụ ẹke alị ndu Amọnu kparu. ¹⁷ Mu anụkwaphu ẹphe nsuda Jódanu; tsube lẹ Kínẹretu jeye nsuda eze ẹnyimu Jódanu, bụ iya bụ Eze Ẹnyimu Únú, nọ l'ọkpa-ugvu Pishiga l'uzo ẹnyanwu-ahata iya. Yọ bụru Ẹnyimu Jódanu bụ ókè iya.

¹⁸ Mu abya atuaru iya unu l'ekemu teke ono; sụ: “Ojejoje, bụ Nchileke unu nụakwaru unu alị-a t'ọ bụru nk'unu. T'unwoke unu ndu ike dụ k'ọgu kwakwaa onwẹphe k'ọgu; vuru unwunne unu ndu Ízurelu ụzo daa Ẹnyimu Jódanu. ¹⁹ Olee; t'unyomu unu; unwu unu; mẹ iphe bụ elu unu; tẹ ndu onanu nọdukwa lẹ mkpukpu ono, mu nuru unu ono. Lẹ mu makwaru-a l'elu unu ha nshinu. ²⁰ Unu tsokwaru ẹphe je ọgu gbururu jeye teke Ojejoje e-me t'ọkpa rua ẹphe alị l'ọ bụ unubedua; mbụ teke ẹphe a-nata alị ono, Ojejoje abya ẹphe

anunu l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu ono. E-megee; onyenonu l'unu ha alashiwaru azụ l'ókè-alì ọphu mu nuru iya.”

²¹ Mu abya ekfuaru Jóshuwa teke ono sụ iya: “Lẹ nta-a b'o gudewa ẹnya iya phụ iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru ndu eze ẹbo-wa. Ọ kwaphu ẹge ono bẹ Ojejoje e-mekota alì-eze ọphu nọkota l'azụ ẹnyimu azụ iya ọphu unu eje phu. ²² Unu ba atsukwa ẹphe egvu; kẹ l'ọ kwa Ojejoje, bụ Nchileke unu l'onwiya l'a-luru unu ọgu ọbu.”

Eekfuru Mosisu l'ọ t'ọ bahudu lẹ Kėnanu

²³ Mu abya arọ Ojejoje teke ono; sụ iya: ²⁴ “Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; nta-a b'i watawaru okoshi mube nwozi ngu ẹge i habe nshinu; mẹ ẹge ọkpuike ngu habe. ?Nanu agwa, nọ l'imigwe; m'ọ bụ ọphu nọ lẹ mgboko, a-dụ ike omeshi iphe, ha nshinu ẹge-a iime-a? ²⁵ Byiko; hanu mu tẹ mu swee ẹnyimu-wa je aphụ ẹgiri alì ono, nọ l'azụ Ẹnyimu Jódanu azụ iya ọphu ono; mbụ ẹgiri alì ugvu ono yẹle alì ugvu Lébanonu!”

²⁶ Obenu l'ọ bụ okfu ẹhu unu bẹ meru; Ojejoje atukoshi mu oke ẹhu-eghughu iya; to kwe ngaberu mu nchi. Ojejoje asụ mu: “L'ọ dzuwakwaru. Tẹ mu be ekfuhekwa iphe ono, mu ekfu ono ọdo! ²⁷ Wo mu tẹ mu nyihu ugvu Pishiga; lee ẹnya l'uzo ẹnyanwu-ariba; lee l'uzo isheli; lee l'uzo ọhuda; lee l'uzo ẹnyanwu-ahata. Lekota ẹnya l'alì ono; kẹ lẹ mu ta adakwa Ẹnyimu Jódanu-a lufu azụ iya ọphu. ²⁸ Ọle; tẹ mu zia Jóshuwa t'obu shihu iya ike; t'ẹ b'o teshi

etete; kẹ l'ọo yẹbedua a-bụ onye ishi; dua ndu-a t'ẹphe lufu azụ iya ọphu je enweru alị ono, mu a-phụ ono."

²⁹ Tọ dọ iya bụ; ayi anọshia lẹ nsụda ono, nọnyabe mkpukpu Bẹtu-Peyo?

4

Mosisu ekfu tẹ ndu Ízurelu meje iphe a turu l'ekemu

¹ Unubẹ unwu Ízurelu; unu ngabekwa nchi tẹ mu zia unu iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya sụ tẹ eetsoje yẹle iphe, ọ sụru t'eemeje. Unu mejekwa ekemu-wa; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ; je aluta alị ono; mbụ alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke nna unu phẹ abya unu anunu ono. ² Unu te eyekwakwa iphe, l'okfu-a, mu ekfuru unu-a. Ọphu unu ahabotakwa iya iphe; k'ọphu unu a-nọdu eme ekemu Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ ekemu ono, mu aturu unu ono.

³ Unu gudewa ẹnya unu phụ iphe, Ojejoje meru l'okfu ẹhu agwa Bálu-Peyo; mbụ lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu meru iphe bụ ndu shi l'ime unu tso ru ọmarali Bálu- Peyo; balahaaru iya ẹja; ẹphe abukotaru kpurupyata. ⁴ Obenu l'unubedua l'unu ha, bụ ndu nọshiru ike lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bẹ nọ ndzụ rua ntan-a.

⁵ Unu lekwa; mu ziakwaru unu iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje; bya ezia unu iphe, ọ sụru t'e emeje, bụ iphe Ojejoje, bụ Nchileke mu sụru tẹ mu zia unu; k'ọphu unu a-nọduje eme iya l'alị ono, unu eje aluta ono. ⁶ Unu dobekwa ekemu ono; l'eme iya ememe; kẹ l'ọo ya e-koshi

l'unu maru iphe; buru iya e-me t'iphe dojee unu ɛnya l'ifu ndiphe, bu iya bu ndu e-mekochaa nua iphe ono l'ọ ha, Ojejoje toru ọkpa iya ono; kfulahaa; su: “Ọkpobe okfu bu le mba-a, ha nshinu ege-a bukwa mba, maru iphe; buru mba, iphe edoje ɛnya!” ⁷ ?Nanu ọhodo, ha nshinu, agwa ephe nonyabe ntse ọkpobe anonyabe ege Ojejoje, bu Nchileke ayi anonyabeje ayi me ayi raku iya? ⁸ Temanu; ?nanu ọhodo, habaa nshinu, nweru ekemu, du mma l'ọ bu ndu ọwaa, mu atushiru unu ntanu-a.

⁹ Ọ bulephu t'unu kwaberu onwunu ɛnya; unu eleta ndzu unu ɛnya ọkpobe eleta; a nonyaa; unu zahaa iphe, unu gude ɛnya unu phu; mbu t'e b'ọo-lufukwa unu alufu l'okpoma jeye teke unu a-no-bebe. Ọ buchia t'unu zia ya unwu unu; zia ya unwunwa unu phe. ¹⁰ Unu nyatakwa mboku ono, unu vudo Ojejoje, bu Nchileke unu l'ifu l'ugvu Horebu ono; mbu mboku ono, ọ suru mu: “Te mu kua ndu Izurelu t'ephe dzukobe l'ifu iya; t'ephe nua olu iya; k'ophu ephe a-muta ege ephe e-shije akwabe iya ugvu; jeye teke ephe a- no-bebe l'ali ono. Iphe ono be ephe e-zikwaphu unwu ephe.” ¹¹ Ya ndono; unu abya akpita ntse bya evudo le mgboro ọkpa ugvu ono; ọku, enwu phophopho l'eli ugvu ono ebulihuje ebulihu; rua igweli. Urukpu atso-kputa; ọchi agbakota l'ekemeke obule. ¹² Ojejoje eshi l'oku ono l'ekfu anu unu. Unu anu olu iya; obule unu ta phudu onye ekfu iya nu. Ọ bulephu olu iya nwenkinyi be unu nuru. ¹³ Yo bya atokashiaru unu ọgba-ndzu iya; su t'unu dobe iya, bu iya bu ekemu iri ono; bya ewokwaru iya phu deeru unu

lẹ mkpuma ẹbo, dughbaa balibali. ¹⁴ Ojejoje abya ekfuru mu teke ono; sù mu tẹ mu zia unu iphe, ọ tọru ọkpa iya sù t'e etsoje yele iphe, ọ sùru t'eemeje; k'ọphu unu a-nọdu eme iya l'alì ono, unu esweta l'eje enweru ono.

Eebuchi kẹ ogwa nte

¹⁵ Ọo ya bụ; keshinu ẹ-tọ dudu ugbugba iphe, unu phuru mbọku ono, Ojejoje shi l'ọku kfuru yeru unu l'ugvu Hórebu ono; unu kwabẹkwaru onwunu ẹnya. ¹⁶ Unu kwabẹkwa ẹnya; t'unu be egude ọpyi ntẹkpe merua onwunu; mbụ pyia ntẹkpe doberu onwunu; m'o -ruhuru; ntẹkpe ọbu dọ idagha; mbụ t'ẹ b'o yekwaru nwoke; t'o yeru nwanyi. ¹⁷ T'ẹ b'o yekwaru anụ, nọ lẹ mgboko; t'o yeru nwenu, ephe l'eli; ¹⁸ t'o yeru iphe, akpụ l'ẹpho; t'o yeru ẹma, bu lẹ mini. ¹⁹ Unu kwabẹkwa ẹnya; t'ẹ b'ọ bụ: unu -palia ẹnya l'imeli phua ẹnyanwu; m'ọ bụ ọnwa; m'ọ bụ mkpọ-kpodo; mẹwaru iphemiphe ọbule ọdo, nọkota l'akpamigwe; yọ gulahaa unu t'unu baaru iya ẹja; wataru iya ojeru ozi; mbụ iphemiphe ọbule ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru; keeru iphe, bụ ndu nọ lẹ mkpuli igwe-wa. ²⁰ Unubẹdua bẹ Ojejoje lotaru l'ọfuta l'ọ-tata-kfukfu ọku, adazaje mgboro-ígwè; mbụ l'ọ dufutaru unu l'alì Íjiputu t'unu bọru iya ndu o ketaru l'òkè; ẹge unu bụ iya ntau-a.

²¹ Tẹmanu; mbẹdua bẹ Ojejoje gudewa okfu-ẹhu unu wofutaru mu ẹhu-eghughu iya: bya eriru angụ ye iya: lẹ mu te eswedu Ẹnyimu Jódanu; ọphu mu 'abahudu l'ẹgiri alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu nuru unu t'ọ bọru òkè

iphe unu ono. ²² Lẹ mu nwuhufutaje l'alì-a; tọ dọ iphe, e-me tẹ mu swee Ẹnyimu Jọdanu. L'ọo unubẹdua a-daghata iya je enweru ẹgiri alì ono. ²³ Unu kwabẹkwa ẹnya t'unu ba azaha ndzọ Ojejoje, bụ Nchileke unu meru; unu l'iya agbaa. T'ẹ b'ọ dukwa iphe ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu suru t'unu ba abashiru ẹja ono, unu a-kpụ; m'ọ kwanu pyia ntẹkpe, yeru iya nụ; ²⁴ kele Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ ọku, enwu enwunwu; bụru Nchileke, eko okopho.

²⁵ Ọ -buru l'unu butsuaru l'alì ono; nọ ọdu; nọdu iya mụshia unwu; nọdu iya mụshia unwu-nwanwa; bya etsube teke ono mebyishilaha onwunu; mbụ je akpua ntẹkpe; m'o -ruhuru; ọ dọ idagha; shi ẹge ono melaha iphe, dọ ẹji l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu bya akpatsua ya ẹhughughu; ²⁶ b'ẹ tọ dukwa ẹge unu anọ-beru; unu alakota l'iyi l'alì ono, unu abya ọda Ẹnyimu Jọdanu eje anata ono. Unu te ebukwa iya ulori; unu aburu kpurupyata. Mu l'ekukwa igwe; l'alì t'ẹphe bụru ndu ekebe ntanu. ²⁷ Ojejoje a-chikashi unu; unu edzuru iphe bụ ohamoha. Yọ bụru nwọchi-l'ẹka madzọ l'unu e-mekochaa wafu l'iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje a-chiru unu ghaa ono. ²⁸ L'ẹke ono bẹ unu a-baru agwa, madzọ gude ẹka mee ẹja; mbụ agwa, e gude mkpuma; mẹ oshi mee; tọo phụ ọzo; tọo nụ iphe lẹ nchi; too ri nri; tọo nụ nshishi iphe. ²⁹ Ọle; unu -nọdu l'ẹke ono chọo Ojejoje, bụ Nchileke unu bẹ unu a-chotakwa iya-a; m'ọ bụru l'unu gude obu unu l'ọ ha; gude ndzọ unu l'ọ ha chọo ya. ³⁰ Teke unu jelahaaru iphe-ẹhuka ono; mbụ teke iphemiphe ọbule-a wukotaru kpua

unu b'o -rua l'ikperazu iya be unu a-ghakobe; woru ifu ghaaru Ojejoje, bu Nchileke unu; bya emelaha okfu iya. ³¹ Le keshinu ophu Ojejoje, bu Nchileke unu bu Nchileke, aphuje imiko; b'e to jikakwa unu; ophu oomebyishikwa unu; ophu ozahakwa ndzu ono yele nna unu oche phe gbaru ono, bu ophu o riru angu yeru epe.

Oo Ojejoje bu Nchileke

³² Unu gbeshi kpaai ishi iphe, meru l'oge ohazu; temanu a mua unu; mbu keshinu teke Nchileke keru madzu le mgboko. Unu kpaedu ishi ono jeye l'eke igwe beru; ali eberu; unu amaru me iphe, ha nshinu ege-a; ?o mejhawaru. Odo aburu t'a maru; ?m'o nweru etu iya odo, nonu. ³³ ?O nweru ndu odo, nujewaru eke Nchileke shi l'oku l'ekfu okfu; ege-a unu nuru iya unubedua; metsua nodu ndzu? ³⁴ ?T'o nweru agwa, tujeru ama onafuta mba, no l'eka mba odo doberu onwiya; bya egude iphe-ophulunya; me iphe-ohubama, dugbaa biribiri; gude ogu; gude ike; me agburu-ehu iya yele oke n-yemegvu; egbe iya ono, Ojejoje, bu Nchileke unu meru unu le ijiputu, unu gude enya unu phu ono? ³⁵ E koshiru unu iphe ono; k'ophu unu a-maru l'oo Ojejoje bu Nchileke; l'e to dhedu Nchileke odo, du nu. ³⁶ O bu l'imigwe b'o shi mee t'unu nua olu iya; shi ege ono; loo unu eka le nchi. Yo koshi unu o-ta-kfukfukfu oku iya l'eliphe; unu anu olu iya, o shi l'ime oku ono ekfu. ³⁷ Oo l'o yeru nna unu oche phe obu; bya afota ikfu epe; kparu iphe yebedua l'onwiya gude eze okpehu iya ono, du egvu ono; dufuta unu le

Íjiputu; ³⁸ bya achífuru unu ndu òhodo, kagbaa unu nshinu; ka unu ike; bya edubata unu l'alì ẹphe ono; woru iya nù unu t'ò bụru òkè-iphe unu, bụnu iya bụ ẹge ọ dụ ntanụ-a.

³⁹ Iphe unu a-maru ntanụ, bụ iphe unu e-yekwaphu l'òkpoma; bụ l'òo Ojejoje bụ Nchileke l'imigwe ọphu nọ l'imeli; bya aburu iya ọ mgboko ọphu nọ iya ọ mkpuli. Ẹ tọ dūhedu Nchileke ọdo, nọnu. ⁴⁰ Ọo ya bụ; t'unu tsojekwa iphe, ọ tọru ọkpa iya sù t'e etsoje yẹle iphe, ọ sùru t'e emeje, bụ iya bụ iphe, mu ekfuru ntanụ-a; k'ọphu iphe a-duru unu ọ mma; duru unu unu ndu ọphu tso unu l'azụ; mẹ k'ọphu unu a-ka nka l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu t'ò bụru nk'unu gburu jeye ọ gburu ono.

Mkpukpu a -gbabe; a dzuru

(Ógú 35:9-34; Dít 19:1-13; Jós 20:1-9)

⁴¹ Tọ dụ iya bụ; Mósísu ewofuta mkpukpu ẹto dobe iche l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jọdanu; ⁴² ẹke onye gburu madzụ ibe iya; l'ẹ b'ò lebezi ẹnya a-gbajẹru laa; m'ò bụru ọ yẹle onye ọbu ta dūhaada l'okfu. T'onye dū ẹge ono gbaru laa ọ mkpukpu lanụ ọ mkpukpu ẹto ono; je anọdu zeeru ndzụ. ⁴³ Ẹpha mkpukpu ono bụ: Beza, nọ l'echi-ẹgu, daburu baswangu. Ono bụ ẹke ndu ikfu Rúbẹnu a-gbajẹru laa. Mkpukpu ọdo bụ Rámọtu l'alì Gíledu; bụ ẹke ndu ikfu Gádu a-gbajẹru laa. Ọdo aburu Gólanu l'alì Báshanu, bụ iya bụ ẹke ndu ikfu Manáse a-gbajẹru laa.

Mósísu atojashi ekemu t'o doo ẹnya

44 Ọwaa bụ ekemu, Mósísu tọru doberu ndu Ízurelu. 45 Ọwaa bụ iphe, Ojejoje tọru l'ekemu; bya aburu iphe, ọ tọru ọkpa iya sụ t'e etsoje; mę iphe, ọ sụru t'e emeje; mbụ iphe Mósísu kfushikotaru nụ unwu Ízurelu l'ẹphe shitsua l'alị Íjiputu wufuta; 46 mbụ teke ẹphe nọ lẹ nsụda, nọ lẹ mgboro mkpụkpu Bétu-Peyo l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; l'alị Sihonu, eze ndu Amọru, bụ onye shi buru lẹ mkpụkpu Hẹshibonu; mbụ onye ono, Mósísu yele ndu Ízurelu mekputaru l'ẹphe shi lẹ Íjiputu wufuta ono. 47 Ẹphe anata alị Sihonu ono; mę alị Ogu, bụ eze ndu Báshanu. Ndu eze ẹbo ono bụ ndu eze ndu Amọru, shi buru l'uzo ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu. 48 Alị ono shi lẹ Árowa l'iku nsụda nsụda Amónu rua Ugvu Siriyonu; bụ iya bụ Ugvu Hemonu. 49 Ọ tųgbukwaruphu uswe iya k'ẹnyanwu-ahata Ẹnyimu Jódanu; gbaz-itawaru l'ọkpa-ugvu Pishiga.

5

Ekemu iri (Awụ 20:1-17)

1 Mósísu abya ekua ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ ẹphe: Unube ndu Ízurelu; unu nụkwa-a iphe, Ojejoje tọru ọkpa iya; sụ t'e etsoje; mę iphe, ọ sụru t'e emeje, bụ iphe ya ekfu anụ unu ntanụ. Unu mụa ya ọmu-ẹkwo; unu edobe iya edobe; l'eme iya ememe. 2 Ojejoje, bụ Nchileke ayi; bę mekwaru; ayi l'iya agbaa ndzụ l'ugvu Hórebu. 3 Ẹ tọ bukwa nna ayi oche phez; bę ẹphe lẹ Ojejoje gbaru ndzụ ono. Ọ kwa ayibedua; mbụ ẹge ayi

ke nwanyi 'ejekwa; ophu unwoke, i gbaru ohu 'ejekwa; ophu unwanyi, i gbaru ohu 'ejekwa; ophu oke-eswi ngu 'ejekwa; ophu nkakfu-igara ngu 'ejekwa; ophu o dukwa elu ngu ophu e-je nu; ophu ndu byaru abyabya, no le nke ngu 'ejekwa. T'unwoke; me unwanyi, i gbaru ohu tutakwa ume ege ituta. ¹⁵ Nyatakwa l'unu shi buru ohu le Ijiputu; l'oo Ojejoje, bu Nchileke unu; be gude ike; me agburu-ehu iya dufuta unu l'eke ono. Oo ya kparu iphe Ojejoje, bu Nchileke unu l'aturu ngu iya otu ekemu; t'unu tutaje ume mboku otu-ume.

¹⁶ “Kwabeje nne le nna, muru ngu nu ugvu; bu iya bu iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu meje; k'ophu i-ka nka; me k'ophu iphe a-duru ngu le mma l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono.

¹⁷ “Be egbukwa ochi.

¹⁸ “Be erikwa ogori.

¹⁹ “Be ezikwa iphura.

²⁰ “Be ebobekwa madzu ibe ngu ibo.

²¹ “Be ejikwaru madzu ibe ngu ijimanya le nyee ya; m'o bu l'ulo iya; m'o bu l'ali iya; m'o bu le ndu o gbaru ohu; m'o bu l'oke-eswi iya; m'o bu le nkakfu-igara iya; m'o bu l'iphe, bu iphe, madzu ibe ngu nweru enweru.”*

²² Ono bu ekemu, Ojejoje turu nu unu l'eli ugvu l'eke unu dzuru edzuzu. O shi l'oku; me l'urukpu yele ochi; gude olu, shihuru ike kfuru yeru unu. E to nwehekwa iphe odo, o yekoberu

* **5:21** 5:21 Awu 20:17; Rom 7:7.

iya ọdo. Yo woru iya dee l'eli mkpuma ẹbo, dū balibali nū mu.

Ndu Ízurelu atsū egvu l'ugvu Sáyinayi
(Awu 20:18-21)

²³ Yo be teke unu nūru olu ono l'ẹke o shi l'ime ọchi l'ekfu anū unu; kẹ l'ọku ono bụ l'eli ugvu ono bẹ ootsu; iphe, bụ ndu ishi l'iphe, bụ ikfu unu iche iche yẹle ndu bụ ọgurennya unu awu-kfuta mu; ²⁴ bya asū mu: “Nta-a bẹ Ojejoje, bụ Nchileke ayi koshiwaru ayi ọdu-biribiri iya; mẹ ẹge ọ habe nshinu. Ayi nūkwaruphu olu iya, o shi l'ime ọku ono ekfu. Ntanū-a bẹ ayi phūwaru lẹ Nchileke kfuru okfu yeru madzū; onye ọphu anọdukwadua ndzū. ²⁵ ?Nta-e? ?Ayí a-phū anwūhu je eye iya ishi tọo? Kẹ l'ẹjo ọku-a e-kegbushikwa ayi; mbū l'ayi -nufua olu Ojejoje, bụ Nchileke ayi ọdo bẹ ayi a-nwushihukwa. ²⁶ Ishi iya abūru l'ẹ tọ dūdu madzū mmanu, nūjewaru ẹke Nchileke, nọ ndzū; shi l'ime ọku l'ekfu okfu; ẹge-a, ayi nūru iya-a; mekochaa bya anọdu ndzū. ²⁷ Unu asū mu tẹ mu jekfubechia Ojejoje, bụ Nchileke ayi ntse; je anūkota iphemiphe ọbule, ookfu. Teke e metsuaru; mu abya akọoru unu iphe o kfuru. L'unu a-ngabẹe nchì; mee iphe, o kfuru.”

²⁸ Tọ dū iya bụ; Ojejoje anūa iphe unu kfuru teke ono, unu ekfu eyeru mu ono; bya asū mu: “Lẹ ya nūkotawaru iphe, ndu ono kfuru mu. Iphe ẹphe kfuru dūkwa-a mma. ²⁹ Ndege ọ bụ ẹge obu ẹphe a-duje ndono tekenteke; k'ọphu ẹphe e-shi ẹge ono l'atsū iya egvu; l'eme iphemiphe ọbule, ya tūru l'ekemu; mẹ iphe

adukwaru-a ephe lẹ mma; ephe l'unwu ephe gbururu jeye lẹ gbururu!

³⁰ “Wo mu tẹ mu tųgbua; je ekfuru ephe t'ephe laphukotawaru azu l'ulo-ekwà ephe. ³¹ Oje; tẹ nggubedua nonyabekwa iya l'ẹke-a; k'oplu ya a-koru ngu iphemiphe obule, ya turu l'ekemu; iphe, ya toru okpa iya su t'e etsoje; me iphe, ya suru t'e emeje; bu iphe, ya e-zi ephe t'ephe meje l'alì ono, ya abya ephe anunu t'ephe nweru ono.”

³² Oo ya bu; unu zikwaa obu l'alì; meje iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu meje. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe odo. ³³ Unu tukojekwa uzo ono shije; mbu uzo ono, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu shije ono; k'oplu unu a-nodu ndzu; me k'oplu iphe a-duru unu lẹ mma; mofua k'oplu unu a-ka nka l'alì ono, unu abya enweru ono.

6

Iphe, a tu-doru ekemu obu

¹ Owaa bu iphe Ojejoje turu l'ekemu yele iphe, o toru okpa iya su t'e etsoje yele iphe, o suru t'e emeje, bu oplu Ojejoje, bu Nchileke unu suru tẹ mu zia unu t'unu meje l'alì ono, unu e-swe Enyimu Jodanu; eje enweru ono; ² mbu k'oplu unu a-nodu atsù Ojejoje, bu Nchileke unu egvu; unubedua; me unwu unu; me unwu-nwanwa unu. Mbu t'unu eme iphe o toru okpa iya; me iphe o turu l'ekemu, bu iya bu iphe mu ekfuru unu t'unu meje jeye teke unu a-no-beru; me k'oplu unu a-ka nka. ³ Unube ndu Izurelu; unu ngabekwa nchi. Unu letakwa enya; mee

iphemiphe ọbule ono; k'ọphu iphe a-duru unu lẹ mma; unu ájáá ájaja; ka l'igwe l'ẹgiri alì ono, bụ iya bụ ẹge Ojejoje, bụ Nchileke nna unu phẹ kweru unu ụkwa iya.

⁴ Unu nua ya; unube ndu Ízurelu! Lẹ Ojejoje, bụ Nchileke ayi bụlekwa iya phụ kpụu bụ Nchileke. ⁵ Ọo ya bụ t'unu gude obu unu l'ọ ha; gude ndzụ unu l'ọ ha; gude ike unu l'ọ ha yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu. ⁶ Tẹ ekemu-a, mu aturu unu ntanụ-a bukwaru unu eburu l'ọkpoma. ⁷ Unu zijekwaa obu l'alì kuziaru iya unwegirima unu. Unu gudeje iya l'abọru ẹphe ọbo ụja teke unu nọ l'ime ụlo unu; teke unu eje ije l'esu-uzo; teke unu zẹ azẹe; mẹ teke unu gbeshiwaru egbeshi. ⁸ Unu gbajeru iya l'ẹka t'ọ bụru iphe-ọhubama. Unu ekebeje iya ya l'ọnu-ifu; k'ọphu unu a-nyatajẹ iya. ⁹ Unu dee ya edede l'ọkpa-ibo ụlo unu. Unu edeekwa ya phụ l'ọnu-oguzo unu.

¹⁰ Ọo ya bụkwanu; teke Ojejoje, bụ Nchileke unu dubataleruphu unu l'alì ono, o riru nna unu oche phẹ; mbụ Ébirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékoṣu angụ; lẹ ya a-nụ unu eze mkpụkpu mẹ ẹgiri mkpụkpu mkpụkpu, ẹ ta bụdu unu kpuru iya l'onwunu; ¹¹ nụkwaphu unu ụlo, iphe dū mma jigbaaru ejiji; mbụ iphe ẹ-ta bụdu unu kwaru iya ye l'ụlo ono; nụ unu wẹlu, ẹ-ta bụdu unu turu iya; nụ unu mgbo vayinu yẹle oshi olivu, ẹ-ta bụdu unu kọru iya. Teke ono, unu a-nodu eri nri l'eriji ẹpho ono; ¹² unu kwabekwa ẹnya; t'unu ba azahaa Ojejoje, bụ iya dufutaru unu l'alì Íjiputu, bụ ẹke ono, unu shi bụru ohu

ono. ¹³ Unu tsuje Ojejoje, bu Nchileke unu egvu. Unu jejeru iya ozi. Unu egudeje epha iya l'eri angu. ¹⁴ Unu be etsokwaru agwa odo; mbu agwa ndu ono, bupheru unu mgburumgburu ono. ¹⁵ Le Ojejoje, bu Nchileke ono, bu l'eke unu bu ono bukwa Nchileke okopho. Unu -mee ya ege ono be ehu-eghughu Ojejoje, bu Nchileke unu a-dakfutakwa unu; mee unu; unu achihu le mgboko-a. ¹⁶ Unu be ejekwa odata Ojejoje, bu Nchileke unu ege unu dataru iya le Masa. ¹⁷ Unu tubekwa nvo; meje iphemiphe obule, Ojejoje, bu Nchileke unu suru t'unu meje; me iphe, o turu l'ekemu ye iphe, o toru okpa iya; su t'unu tsoje. ¹⁸ T'iphe unu e-meje bukwaru iphe, vudo nhamunha; buru iphe du Ojejoje mma l'anya; k'ophu iphe a-duru unu le mma; me k'ophu unu a-du ike bahu je anata egiri ali ono, Ojejoje riru angu le ya a-nu nna unu oche phe; ¹⁹ chifukotaru unu ndu ohogu unu t'ephe lufu unu l'ifu, bu iya bu ege Ojejoje kweru ukwa iya.

²⁰ O -rua mgbe-l'ifu; unwu unu -jia unu: “? Bu ngunu b'o bu; mbu ekemu ono, Ojejoje, bu Nchileke ayi turu ono ye iphe, o toru okpa iya ono; me nsu ono, o suru t'e doje ono?” ²¹ Iphe, unu e-xfuru ephe bu l'unu shi buru ohu Fero l'ali Ijiputu; Ojejoje egude ike ke aka iya; dufuta unu. ²² Unu gudekwaphu enya unu phu iphe-ophulanya; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri, haru kpaa kpaa, Ojejoje meru kpua ali Ijiputu; me Fero; me ndu ali iya l'ephe ha. ²³ L'o dufutaru unu l'eke ono; bya anu unu ali ono, o kweru nna unu oche phe ukwa iya ono; bya

eria angu yeru iya ephe. ²⁴ Ojejoje asu unu t'unu mekotaje iphe-a, o toru okpa iya su t'e etsoje; unu atsujekwaphu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu; ege iphe a-duru unu le mma; unu akaa nka; bunu iya bu ege o du ntanu-a. ²⁵ L'o -buru l'unu toru ehu; dobekota iphe bu ekemu-a l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu; bu iya bu iphe ono, o suru t'unu meje ono be unu buakwa ndu doberu eka ndoo l'ifu iya.

7

Ndibe Ojejoje (Awu 34:11-16)

¹ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu durutaleruphu unu l'ali ono, unu eje anata ono; bya achishikotaru unu mkporo-oha ono; mbu ndu Hetu; ndu Gigashi; ndu Amoru; ndu Kenanu; ndu Perezu; ndu Hevu; wafua ndu Jibusu; bu iya bu mba esaa ono, kakota unu nshinu; bya aka unu ike ono; ² Ojejoje, bu Nchileke unu -woleruphu ephe ye unu l'eka; unu gbushigekwaa ephe. Unu l'ephe ba agbakwa ndu; ophu unu 'aphukwaru ephe imiko. ³ Unu l'ephe ba alugbakwa nwanyi. Unu be ekekwa ephe unwu unu; ophu unu alutakwaru unwu unu nwanyi l'eke ono. ⁴ Ishi iya aburu l'ephe e-mekwa unwu unu; ephe ahaa ya etsotso; wata obaru agwa odo eja. Teke ono be ehu-eghughu Nchileke a-bya adapyabe unu; unu aburu kpurupyata teke ono teke ono. ⁵ Qwaa iphe unu e-mechia ephe ndo: Unu toko enya-ngweja ephe mebyishikota; unu etsukposhikota mkpuma, ephe doberu nsu;

gbutsushikota oshi nte ẹphe, bụ Ashera. Unu akpokota iphe bụ nte ẹphe oku l'oha. ⁶ Ishi iya aburu l'unu bụ oha, duru Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹ nsọ. Mbụ ẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu ọtawaru unu t'unu buru oha, o doberu nsọ t'unu buru nk'iya. O dobewaru unu t'unu kango-kota iphe, bụ ndu nọ ẹ mgboko gbaa mgburumgburu.

⁷ Ojejoje te wotakwa obu iya zia l'ẹke unu nọ; bya afota unu; okfu l'unu ka ndu odo l'igwe; o gbe buchiaru unubedua katsua ndu ophu nwanshi l'ẹphe ha. ⁸ O buchia ẹ Ojejoje yeru unu obu; me ke l'iphe ono, o riru angu iya l'ifu nna unu oche phe ẹ ya e-meru unu ono b'o mefutaje. Oo ya meru iphe Ojejoje gude okpehu, nọ iya l'eka dufuta unu; bya agbafuta unu l'ẹke ono, unu shi buru ohu ono; mbụ l'eka Fero, bụ eze ndu Ijiputu. ⁹ Oo ya bụ te unu makwaru ẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu bukwa Nchileke; mbụ Nchileke, evudoshije ike l'iphe, o kweru ukwa iya; buru Nchileke, edobeje ndu, ye ndu yeru iya obu gbaru. Tsube l'ogbo; rua l'ogbo be Nchileke ekoshije l'obu, ya yeru ẹphe t'agvujedu agvugvu; mbụ ndu, yeru iya obu l'emeje iphe o suru ẹphe t'ẹphe me. ¹⁰ Ndu kporu iya ashi be okofuje ugwo l'ifu. Oomeje ẹphe; ẹphe aburu kpurupyata. Mbụ ẹ ndu kporu iya ashi b'e to kpojekwa ukfu; temanu yo hua ẹphe ahuhù. ¹¹ Oo ya bụ; t'unu kwabekwa enya meje iphe, Ojejoje turu l'ekemu; unu etsoje iphe, o toru okpa iya su t'e tsoje; meje iphe, o suru t'unu me; bụ iya bụ ẹge mu aturu iya unu ntanu-a.

*Ọnu-ọma, nọ l'ome iphe, a sọru t'e emeje
(Dit 28:1-14)*

¹² Ọ -buru l'unu ngabẹru nchị l'ekemu-wa; mbụ dobe iya; l'eme iya ememe bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu e-dobekwa ọgba-ndzụ iya ono yẹle n-yemobu iya ono, bụ ọphu o riburu nna unu oche phẹ l'angụ lẹ ya e-me. ¹³ Oo-yeru unu obu; gọoru unu ọnu-ọma; bya emekwaaphu t'unu ha igwe. Ọo-gọkwaruphu ọnu-ọma nụ unu unu; mẹ iphe, unu meberu emebe; mbụ witu unu; mẹ mẹe unu; mẹ manụ unu. Oo-mekwaphu t'eswi unu; aturu unu; mẹ eghu unu zua azuzu l'alị ono, o riburu nna unu oche phẹ angụ lẹ ya a-nụ unu ono. ¹⁴ Ọnu, aa-gọru nụ unu a-kakọta kẹ ndu ọdo. Kẹle nwoke e-te eyedu ime; mẹ nwanyi, ẹ-ta atsudu ime ta abyadu bya adu l'unu; tọ du l'elu unu. ¹⁵ Ojejoje a-tuko iphe bụ iphe-ememe wofu unu l'ehu; ọphu ọ dudu ẹjo iphe-ememe ndu Ijiputu ono, unu maru ono m'ọo nanu, oo-kwe t'o mee unu. Ọ bụ ndu unu du ashị bẹ oogude iya dakfu. ¹⁶ Unu tukokwa iphe bụ mba lẹ mba ha ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu oye l'eka ono gbushia. Unu ba aphukwaru ẹphe imiko. Ọphu unu 'ejekwaru agwa ẹphe ozi; kẹ l'ono a-bukwa ọnya; nma unu.

¹⁷ Unu a-sukwaru: "Iphe bụ mbakeshi-wa l'ọ ha kakọta nụ unu ike. ?Nanu ẹge unu e-shi lụa ẹphe?" ¹⁸ Ọlobu; unu ba atsukwa ẹphe egvu. Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bụ Nchileke unu meru Fero; mẹ ndu Ijiputu l'ẹphe ha. ¹⁹ Unu gude ẹnya unu phụ oke iphe-ophulenyia; mẹ iphe-ohubama, dugbaa biribiri,

Ojejoje, bu Nchileke unu gude ike iya yele okpehu iya dufuta unu. Ono bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu e-me iphe, bu ndu ono, unu atsu egvu ono. ²⁰ Odo aburu le Ojejoje, bu Nchileke unu e-ye evu t'o je agbagbushikota jeye me ndu ophu nahuru unu je edomishia onwephe edomi. ²¹ T'obu ba awakwa unu awawa; kele Ojejoje, bu Nchileke unu nokwa unu l'azu; mbu Nchileke ono, ha nshinu; bya aburu onye aatsu egvu ono. ²² Ojejoje, bu Nchileke unu a-to nwehu chishiaru unu iphe bu mbakeshi ono, no-chishiru unu uzo ono. Unu ta adukwa ike erushikota ephe ugbo lanu; odumeka be ejo anu egu a-ghatakwa igwe; buru ogu noduru unu. ²³ Obenu le Ojejoje, bu Nchileke unu e-wokwanuru ephe ye unu l'eka. Oo-meje t'utsu etsuaru ephe; jeye unu atuko ephe gbushikota. ²⁴ Oo-tuko ndu eze ephe l'ephe ha yekota unu l'eka; unu emee te ephe ephe chihu le mkpuli igwe owaa. E to dudu ndu ha k'ogbaberu unu jeye teke unu a-tuko ephe l'ephe ha gbushikota. ²⁵ Agwa ephe, a pyiru apyipyi be unu a-kpokota oku. Te mkpola-ocha; me mkpola-ododo, a wuru le ntekpe ono ba agujekwa unu agugu le phuu. Unu ba ewotajekwa iya nworu; odumeka be oo-bukwaru onya nmata ngu; ke l'o bukwa ome akpamara l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. ²⁶ Unu b'e ewobatajekwa ahuma ono l'ulo unu; a nonyakwaa unu aburu ndu a turu onu ege a turu iya. Iphe unu ee-mejehia bu t'unu kpokota iya ashi; l'atsọ iya oyi; ke l'o bu iphe, a turu onu b'o bu.

8

Unu ba azahakwa Ojejoje

¹ Unu kwabekwa enya meje ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a; k'ophu unu a-nodu ndzu; zua azuzu; je anata ali ono, Ojejoje kweru nna unu oche phe ukwa iya; bya eriru angu yeru iya ephe ono. ² Unu nyatakwa ege Ojejoje, bu Nchileke unu gude dua unu ukporo afa labu l'echi-egu; shi ege ono go-zita unu; bya adata unu; te ya maru iphe, no unu l'obu; mbu te ya maru; me unu e-mejee ekemu iya; t'unu te emedu? ³ O go-zitaru unu; mee t'egu gua unu; bya anu-a unu mana, bu nri unu ta mahaada; nna unu oche ephe ta mahawa iya; k'ophu unu amaru le to bu du nri kpurumu be madzu egudeje nodu ndzu. L'iphe, madzu egudeje nodu ndzu bu iphe, bu okfu, shi Ojejoje l'onu. ⁴ L'ime ukporo afa labu ono be uwe unu ta kahudu akahu; okpa ta bya unu era. ⁵ Oo ya bu t'o dokwaa unu enya ohuma; l'oo ege madzu ahuje nwa iya ahuhua bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu ahununu. ⁶ Oo ya meru iphe unu a-noduje edobe ekemu Ojejoje, bu Nchileke unu; l'etso uzo iya; l'atsu iya egvu; ⁷ kele Ojejoje, bu Nchileke unu edu unu ala l'ali, du mma; ali, mini, shi l'ime ali anoduje awushi awushi; nggele eshi le nsuda nsuda; me l'ugvu ugvu l'atsoshi atsoshi. ⁸ Mbu ali, witu; bali; vayinu; figu; me utara-okumu jiru ejiji; mbu ali, manu olivu; me manu-engu jiru ejiji. ⁹ O bu ali, uko nri ta abyadu bya adu unu. E to nweddu iphe uko iya adu unu l'ali ono. Mkpuma, no iya nu bukota igwe; ugvu, nogbaa ya nu be unu a-nodu

egvu ope. ¹⁰ Teke unu rijitsujeeru ẹpho; unu tujekwa Ojejoje, bụ Nchileke unu ẹpha k'ẹgiri alì ono, ọ nuru unu ono.

¹¹ Unu kwabekwa ẹnya t'unu ba azaha Ojejoje, bụ Nchileke unu; mbụ t'unu ba ha omeje ekemu iya; mẹ iphe, ọ sụru t'e meje; mẹ iphe, ọ tọru ọkpa iya sụ t'e tsoje, bụ iya bụ ekemu ono, mu aturu unu ntanụ ono. ¹² Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ọ bụ; unu ridelephu iphe ẹhu unu chọru; wata ọkpushi ụlo, dughbaa mma buru; ¹³ eswi unu yele aturu unu; mẹ egbu unu -watalephu azushi; mkpola-ọcha unu; mẹ mkpola-ododo unu; mewardu iphemiphe ọbule ọdo, unu nweru enweru hadelēphu nshinu; ¹⁴ unu eworu ọkpoma kpọ-vube; zaha Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ iya dufutaru unu l'alì Ịjiputu; mbụ l'ẹke ono, unu shi buru ohu ono. ¹⁵ Mbụ onye ono, duru unu swekota eze echi-ẹgu ono, aatsụ egvu ono; ẹke ẹjo-agwo; mẹ akpì jiru ejiji; mbụ ẹke kpọhuru nkụ; mini ta nọ iya. Yọ buru lẹ mkpuma, kpọru gbengu gbengu b'o shi emeje tẹ mini tsófutaru unu. ¹⁶ Mbụ onye bụ iya nuru unu mana l'echi-ẹgu. Nri ono; mbụ mana bẹ nna unu oche phẹ ta madu. Iphe, kparu iya nụ bụ l'ooome t'ọ gọ-zita unu; data unu; k'ọphu ọoduru unu lẹ mma l'uzo ifu. ¹⁷ Unu kwabekwa ẹnya t'unu ba awata okfu l'ime obu unu; sụ l'ọ kwa ike k'ẹka unu; bẹ unu gude kpakọta ẹku-wa. ¹⁸ Obenu; t'unu nyatajekwa Ojejoje, bụ Nchileke unu; kẹ l'ọo yẹbedua nuru unu ike, unu gude akpa ẹku ọbu; k'ọphu oo-me tẹ ọgba-ndzụ ono keru ẹge o keru ntanụ; mbụ ọphu o riru nna unu oche phẹ angụ iya. ¹⁹ Unu -zahakwanua

Ojejoje, bụ Nchileke unu; bya awata otso agwa; jelahaaru agwa ophu ozi; balahaaru iya eja be mu agbakwaru unu ama ntanụ-a; sụ: Lẹ to dukwa iphe, e-me t'unu ba alakota l'iyi. ²⁰ O kwa ege iphe bụ mbakeshi ono, Ojejoje nodu l'ifu unu mee; epe aburu kpurupyata ono laru l'iyi; bụ ege unubedua a-lakwaphu l'iyi; m'o -buru l'unu kwefuru Ojejoje, bụ Nchileke unu ike.

9

Ndu Ízurelu ekwefuru Nchileke ikè

¹ Unube ndu Ízurelu; unu ngabekwa nchi. Ntanụ be unu e-swe Enyimu Jódanu; je anata mba le mba, kakota unu nshinu; ka unu ike. Mgbodo, epe gudetsua tu-pee mkpukpu epe mgburumburu erutsua akpamigwe. ² Ndu ono bụ ndu shihuru ike; dugbaa ogologo. Ndu ono bụ ndu Anaku, bụ ndu unu maru amaru. Temanu be unu anujehawa etu ono, aanmaje sụ: “?Bụ onye ha k'okpofu unwu Anaku l'ifu?” ³ Olobu; t'o dokwaa unu enya ntanụ l'oo Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ onye e-vutaru unu uzo l'obu oku, enwu enwunwu. Oo-mebyishi epe; bya akpapyabe epe l'ifu unu; k'ophu unu a-chifu epe egwegwa; mee t'epe buru kpurupyata, bụ iya bụ ege Ojejoje kweru unu ukwa iya.

⁴ Teke Ojejoje, bụ Nchileke unu chifutsuaru epe l'ifu unu; unu ba awatanuphu ori l'ime obu unu; sụ: “L'o kwa okfu l'unu doberu eka ndoo meru iphe Ojejoje dubataru unu t'unu bya enweru ali-a.” Wawakwa; iphe, Ojejoje gude achifu epe l'ifu unu bukwa l'iphe bụ mbakeshi

ono menukaru ẹjo iphe. ⁵ Ẹ tọ bukwa ke l'unu doberu ẹka ndoo; ọdumeka buru okfu l'obu guru unu iphoro meru iphe unu eje ọnata alì ẹphe. O buchia okfu l'oha ono menukaru ẹjo iphe meru iphe Ojejoje, bu Nchileke unu achifu ẹphe l'ifu unu; mefua k'ophu oo-me iphe ono, o riru nna unu oche phe angu iya ono; mbu Ebirihamu; me Ayizaku; me Jekopu. ⁶ Oo ya bu; t'o dokwaa unu enya le to budu okfu l'unu doberu ẹka ndoo meru iphe Ojejoje, bu Nchileke unu anu unu egiri alì-a t'unu nweru; ke l'unubedua bukwaphu ndu obu ikpokponyi.

Nweswi, a kpuru akpukpu

⁷ Unu nyatakwa iya; mbu t'unu ba azahakwa ege unu gude kpatsua Ojejoje, bu Nchileke unu oke ẹhu-eghughu l'echi-egu. Tsube mboku, unu gbeshiru l'alì Ijiputu jeye unu abyaruta eke-a be unu shilephu kwefutaru Ojejoje ikè. ⁸ L'ugvu Horebu be unu kpatsuru Ojejoje oke ẹhu-eghughu. Ehu eghutabe Ojejoje eghughu; k'ophu o byaru t'o mebyishia unu. ⁹ Teke mu nyihuru ugvu ono; je ọnata mkpuma ono, du balibali ono; mbu mkpuma ono, e deru ogbandzu, unu le Ojejoje gbaru ono; be mu noru l'eli ugvu ono ukporo abali ebo: eswe l'enyashi; mu te ri nri; mu ta ngu mini. ¹⁰ Ojejoje anu mu mkpuma labu, du balibali; mbu mkpuma, bu Nchileke l'onwiya gude eka iya dee ya iphe. Iphe o deru le mkpuma labu ono aburu iphe ono, Ojejoje kfuru unu l'eli ugvu; mbu okfu ono, o shi l'oku kfuaru unu mboku ono, unu dzuru l'eke ono ono. ¹¹ Ukporo abali labu: eswe l'enyashi

ono agvulephu; Ojejoje anụ mu mkpuma labụ ono; mbụ mkpuma ono, e deru ọgba-ndzụ ono.

¹² Teke ono; Ojejoje asụ mu: “Tẹ mu gbeshi; shi l'ẹke-a nyizita ẹgwegwa. Lẹ ndibe mu-a, mu dufutaru l'alị Íjiputu-wa meruakwaru onwẹphe. Ẹ ta nọkwa ọphu baru ishi; ẹphe agbakutawa azụ l'ụzo ono, ya turu ẹphe ekemu t'ẹphe shije ono; bya akputawaru onwẹphe nwantẹkpe.”

¹³ Ojejoje abya asukwa mu phụ: “Ya lewaru ndu-a ẹnya; phụ l'ẹphe bunuka ndu obu kpokponyi l'oswiya! ¹⁴ Sụ tẹ mu hakwaa ya tẹ ya mebyishia ẹphe; fufu ẹpha ẹphe lẹ mkpuli igwe. Ya -metsua; ya emee mu tẹ mu buru ọha: ka ẹphe ike; ka ẹphe l'igwe.”

¹⁵ Tọ dụ iya bụ; mu aghachi; shi l'eli ugvu ono, ọku enwu phophopho ono nyizita. Mkpuma ọgba-ndzụ labụ ono, dụ balibali ono anọdu mu l'ẹka. ¹⁶ Mu abya elee ẹnya; phụa l'oswiya l'unu meswewaru Ojejoje, bụ Nchileke unu; mbụ l'unu kputawaru onwunu ntẹkpe, e meru; yọ dụ l'ọ bụ nweswi. Ẹ ta nọdu ọphu baru nwishi; unu abya aghaa azụ l'ụzo ono, Ojejoje turu unu ekemu; sụ t'unu shije ono. ¹⁷ Mu eworu mkpuma labụ ono, mu chị l'ẹka ono tükposhia l'ifu unu; ¹⁸ daa kpurumu l'ifu Ojejoje ọdo; nọo ukporo abalị labụ: eswe l'enyashi; mu t'eri nri; mu t'angu mini. Yọ buru iphe dụ ẹji, unu meru bẹ kparu iya nụ; mbụ iphe, dụ ẹji ono, unu meeberu l'ifu Ojejoje; shi ẹge ono kpatsua ya ẹhu-eghughu ono. ¹⁹ Mu atsulahaa egvu lẹ mu phuru ẹge ẹhu eghutabe Ojejoje; kẹ l'ẹhu ghutabewaru iya eghughu; k'ọphu o shiwa abya unu emebyishi.

Obenu lẹ Ojejoje metsuaru ngaberu mu nchị ọdo. ²⁰ Ojejoje bẹ ẹhu shikwaphu ghua eghughu l'ẹke Éronu nọ; ghutabe iya ẹya; k'ọphu ọ byaru tẹ ya wofu iya. Mu ekfukwaruphu nọ Ojejoje l'okfu ẹhu Éronu teke ono. ²¹ Mu abya eworu iphe ono, unu gude mee iphe dụ ẹji ono, bụ iya bụ nweswi ono, unu kpuru ono kpọo ọku; woru iya tsukposhia; bya egwee ya; yọ dụ l'ọ bụ ntụ. Mu ekpota ntụ iya ono wuru ye lẹ nggele, shi l'ugvu ono atsoshi.

²² Unu kpatsukwaruphu Ojejoje ẹhu-eghughu lẹ Tabera; mẹ lẹ Masa; mẹkwaphu lẹ Kiburọtu-Hatava. ²³ Yo be teke Ojejoje ziru unu t'unu shi lẹ Kadéshi-Baníya jeje anata alị ono, ọ nuru unu ono; unu ekwefu íkè; jịka ome iphe Ojejoje, bụ Nchileke unu kfuru. Unu ajịka okweta nk'iya; jịka ọngabe nchị l'olu iya. ²⁴ Eshinu teke mu maru unu bẹ unu shilephu kwefutaru Ojejoje íkè.

²⁵ Iphe meru iphe mu daru kpuberu Ojejoje ifu l'alị ụkporo abalị labụ: eswe l'enyashi phụ; bụkwa okfu lẹ Ojejoje sụru lẹ ya e-mebyishi unu. ²⁶ Mu abya ekfuru nọ Ojejoje; sụ iya: “Nggube Nnajiufu, bụ Ojejoje; byiko be emebyishikwa ndu nke ngu; mbụ ndu ono, bụ òkè-iphe ngu ono, i gude eze ike ngu gbafuta; bya egude ọkpẹhu ngu dufuta ẹphe l'alị Íjiputu. ²⁷ Nyatanu ndu ozi ngu, bụ Ébirihamu; Áyizaku; mẹ Jékọpu! Be eleshinu ẹnya l'ẹge ndu-a kwefubetaru ngu ike; ẹge ẹjo-obu hatabe ẹphe; mẹ ẹge iphe, dụ ẹji ẹphe hatabe nshinu. ²⁸ Ọdumeka bẹ ndu ono, i dufutaru ayi l'alị ẹphe ono a-sụkwa: 'L'ọ kwa lẹ

Ojejoje ta dudu ike oduru ephe ali ono, o kweru ephe ukwa iya ono; yefuaru le ndu ono du iya ashi; meru iphe, o dutaru ephe bya egbushia l'echi-egu.' ²⁹ Obenu l'ephe ta dudu ngu ashi; ephe gbechia buru ndu nke ngu; buru okè-iphe ngu, i gude eze ike ngu; me agburu-ehu ngu dufuta."

10

Ekwekwerekwe Mkpuma k'ebo

(Awu 34:1-10)

¹ "Yo buru teke ono be Ojejoje suru mu te mu jee awata ekwekwerekwe mkpuma labu, du lo bu k'odungu phu gude nyikfuta iya l'eli ugvu ono; mu egudekwaphu oshi ruta okpoko. ² Ya e-wota iphe, e shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma ke mbu phu, mu tukposhiru phu dee ya. Mu achita iya ephe ebo ye l'ime okpoko ono.

³ "Ya ndono; mu egude oshi akesha meta okpoko ono; bya awata ekwekwerekwe mkpuma labu, du lo bu ke mbu phu. Mu egude ekwekwerekwe mkpuma labu ono l'eka; nyihu eli ugvu ono. ⁴ Ojejoje abya eworu iphe, o shi dee l'ekwekwerekwe mkpuma ke mbu phu; depu azu l'ekwekwerekwe mkpuma ono, bu iya bu ekemu iri ono, o shi l'ime oku l'eli ugvu phu mee t'unu madzuru mboku ono, unu dzukoberu ono; woru iya nu mu. ⁵ Mu abya eshi l'eli ugvu ono nyizita; woru ekwekwerekwe mkpuma ono ye l'ime okpoko ono, mu rutaru ono; bu iya bu ege Ojejoje turu mu ekemu te mu ru ya. Ekwekwerekwe mkpuma ono nokwa-a l'ime okpoko ono nta-a."

6 Ndu Ízurelu eshi lẹ wẹlu ndu Jakanu jerua Moséra. Yọ bọru l'ẹke ono bẹ Éronu nwuhuru; e lia ya l'ẹke ono kwaphu. Eliyéza, bọ nwatibe iya kẹ nwoke abya aburu onye achijeru Nchileke ẹja; nọ-chia ẹnya iya. 7 Ẹphe eshi l'ẹke ono jeshia Gudugoda; shi lẹ Gudugoda; yọ bọru ẹphe oje Jotubata. Alì k'ono bọ ẹke nggele nọgbaa. 8 Yọ bọru teke ono bẹ Ojejoje fọtaru ndu ikfu Lívayi dobe iche; t'ẹphe pajẹ Okpoko Ogba-ndzụ ono; mẹ t'ẹphe vudoje l'ifu yẹbe Ojejoje l'ejeru iya ozi; mẹfua t'ẹphe gudeje ẹpha iya gọo ọnu-oma. Ẹphe emekwa iya-a ẹge ono jeye ntanu. 9 Yọ bọru iphe ono kparu iphe ndu ikfu Lívayi te nwedu òkè-iphe l'ẹke unwunna ẹphe ndu ọphu nọ. O bọ Ojejoje bọ òkè-iphe ẹphe, bọ iya bọ ẹge Ojejoje, bọ Nchileke unu kfuru iya ẹphe.

10 Ya ndono; mu abyakwa bya anọo l'eli ugwu ono ọkporo abalì labu: eswe l'enyashi, bọ ẹge mu nọhawaru iya l'odungu. Ojejoje angakwaaru mu phụ nchì ẹge ọ ngaru mu iya l'ugbo iya ọphu. Tọ buhe uche-obu Ojejoje t'o mebyishia unu. 11 Ojejoje asụ mu tẹ mu tųgbua je edua ndu Ízurelu t'ẹphe jeje anata alì ono, ya riburu angu lẹ ya a-nụ nna phẹ oche ono.

Iphe, Ojejoje ele ẹnya t'e meje

12 Nta-a-e; unubẹ ndu Ízurelu; ?bọ ngunu ọdo bẹ Ojejoje, bọ Nchileke unu ele ẹnya t'unu mee; gbahaa t'unu tsuje Ojejoje, bọ Nchileke unu egvu; tsoje ọzo iya l'ọ ha; unu eyeru iya obu; gude obu unu l'ọ ha; mẹ ndzụ unu l'ọ ha l'ejeru Ojejoje ono, bọ Nchileke unu ono ozi. 13 Ọdo aburu t'unu meje iphemiphe ọbule, Ojejoje sọru

t'unu meje; mę iphe, ọ toru ọkpa iya; sụ t'e etsoje; mbụ ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a; k'ọphu ọoduru unu lę mma. ¹⁴ Unu lewaru ęnya: eligwe yele imigwe, nọghataru eligwe bukwa Ojejoje, bụ Nchileke unu nwe iya. Mgboko; męwaru iphemiphe ọbule, nọ iya nụ; bukotakwaphu nk'iya. ¹⁵ Obenu lę Ojejoje bę wotalerua obu iya dobe l'ęke nna unu oche phę nọ; yetaberu ęphe obu; k'ọphu o jidoru iphe bụ mbakeshi; fọta ndu awa ęphe, bụ iya bụ unubędua; ęge-a ọ dụ ntanu-a. ¹⁶ Ọo ya bụ t'unu bua obu unu utsu; wofu ejo iphe, kpọ-chiru unu obu l'ọ bụ akpapyi; ba buhe o-kwefuru-ike phę. ¹⁷ Ishi iya aburu lę Ojejoje, bụ Nchileke unu bukwa Nchileke, kakọta iphe, bụ agwa; buru onye nwe-ọha ọphu kakọta iphe bụ ndu nwe-ọha. Ọ bụ Nchileke, paru ęka; dụ biribiri; dụ egvu l'ęnya; ọphu ọ dudu onye ooleje ęnya l'ifu; ọphu ọnadu ęka-azu. ¹⁸ Ọohajeru ndu a toru ogbe enge; l'aharu iya unwanyi, mma tufuru. Ndu laru alala bę ooyejeru obu; l'anu ęphe nri; mę iphe owe l'ukfu. ¹⁹ Ọo ya bụ; t'unu yejekwaru ndu laru alala obu; kę l'unubędua shikwaphu buru ndu laru alala l'alị Íjiputu. ²⁰ Unu tsuje Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; t'ọ buru iya bę unu a-nọdu ejeru ozi nwenkinyi; buru iya bę unu a-chijeru ęka kwęe; buru ępha iya bę unu e-gudeje eri angu. ²¹ Ọo Ojejoje bę unu a-jaję ajaja; buru iya bụ Nchileke unu, bụ onye meru unu eze iphe-a, dụ egvu-a, bụ ọphu unu gude ęnya unu phu-wa. ²² Teke nna unu oche phę laru alị Íjiputu bę ęphe dụ ọkporo umadzu ęto l'umadzu iri. Obenu lę

nta-a bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu mewaru unu; unu aha l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, nọ l'igwe.

11

Oyeru Ojejoje obu; l'anuru iya okfu

¹ Ọo ya bụ; unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; meje iphe, ọ tũberu t'e emeje; mę iphe, ọ tọru ọkpa iya; mę nsọ, o doberu t'e tsoje; mę ekemu iya tekenteke. ² Iphe, unu a-maru ntanu-a bụ lę ndu mu ekfuru iphe-a ta bükwa unwu unu; kę l'ęphe ta madu kę àhùhù ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu hùrù unu ono; mę ọdu-biribiri iya yele ike mę agburu-ẹhu iya; tọ bụ l'ęphe gudeje ęnya ęphe phua ya. ³ Ęphe ta phubua iphe-ọhubama iya; mę iphe ono, o meshikotaru l'alị Íjiputu ono; mbụ iphe, o meru Fero, bụ eze ndu Íjiputu; mę ndu alị iya l'ęphe ha; ⁴ mę iphe ono, o meru ndu soja ndu Íjiputu; mę inya ęphe; mę ugbo-inya ęphe; mę ęge o meru tẹ Eze Ęnyimu Uswe gude utso byapyabę ęphe teke ono, ęphe achị unu ọso ono; mę ęge Ojejoje meru; ęphe abukotaru kpurupyata byeye ntanu; ⁵ męwaru iphemiphe ọbule ono, o meru unu l'echi-ęgu gbururu jeye unu abyaruta ęke-a ono; ⁶ męfua iphe o meru Detanu; mę Ebiramu; mę unwu Eliyabu, bụ nwatibe Rúbenu; teke ono, alị kpuharu onu l'ęke ndu Ízurelu dzuru edzudzu; lekota ęphe; ęphe lę ndibe ęphe l'ęphe ha; mę l'ulo-ękwà ęphe; mękpo iphe bụ iphe, nọ ndzụ ọphu bụ nk'ęphe ono. ⁷ Ọo unubędua l'onwunu bę gude ęnya unu phua eze iphe ono, Ojejoje mekotaru ono.

⁸ Oo ya bu; unu tuko ekemu-a, mu aturu unu ntau-a dobekota; k'ophu ike a-du unu; t'unu je aluta ali ono, unu abya oda Enyimu Jodanu je aluta ono; ⁹ me k'ophu unu a-ka nka l'ali ono, Ojejoje riburu nna unu oche phe yele ikfu ephe nte; le ya a-nu ephe ono; mbu egiri ali ono; ¹⁰ ke l'ali ono, unu eje anata ono ta dukwa l'o bu ali Ijiputu, bu eke unu shi lufuta; buru eke unu shi akoje iphe l'ali l'onwunu; gude okpa unu je agbaa ya mini ege-a, aagbaje l'eke a koru ekwo ophe-a. ¹¹ Obenu l'ali owaa, unu eje anata-a bu ali ugvu, nwetsukwaaruphu nsuda nsuda. O bu igwe achije mini gbaa ya; yo mu fokofoko. ¹² O bu ali, Ojejoje, bu Nchileke unu tuberu enya. Mbu l'enya Ojejoje, bu Nchileke anoje l'ali ono mkpurumkpuru; tsube le mgbube ishi-afa jeye l'ishi-afa; ¹³ k'ophu bu: o -buru l'unu kwetaru; l'eme ekemu mu-a aturu unu ntau-a: bu iya bu t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; unu egude obu unu l'o ha; me ndzu unu l'oha ejeru iya ozi; ¹⁴ be Ojejoje e-me te mini chjee l'ali unu l'oge iya: tsube le mini-odungu je erua le mini-ebuhu; k'ophu onyenonu a-duje ike kpata iphe, o meberu l'ali; mbu du ike gbuta akpe iya; kuta mee ya; bya emetakwaphu manu iya. ¹⁵ Oo-me te ewu rujee le mgbabu unu; k'ophu eswi unu a-tajije ephe; mekwaaphu t'unubedua rijije ephe. ¹⁶ Unu kwabekwaru onwunu enya; t'e b'e duphu unu uzo; unu awata ojeru agwa odo ozi; balahaaru iya aja. ¹⁷ Unu -mee ya ege ono be Ojejoje a-tukoshikwa unu oke ehu-eghughu iya: oo-me te mini ba achijeheru unu; mee te ali unu

be emehujehe iphe, e meberu iya. E ta anohedu ophu baru ishi; unu aburu kpurupyata l'egiri ali ono, Ojejoje abya unu anunu ono. ¹⁸ Oo ya bu; t'unu woru okfu-a, mu ekfuru unu ntanu-a kwachia l'ime obu unu; me l'ime ndzu unu. Unu gbaru iya l'eka t'o buru iphe-ohubama; yo kojekwaruphu unu l'egedege-ifu. ¹⁹ Unu zije iya unwegirima unu. Unu akoje iya oko akoteke unu no l'ulo unu; me teke unu eje l'uzo; teke unu zee aze; me teke unu vudo evudo. ²⁰ Unu dekwaa ya phu edede l'okpa-ibo unu; me l'ogu-nggamgbo unu; ²¹ k'ophu unubedua; me unwegirima unu a-ka nka l'ali ono, Ojejoje riburu angu le ya a-nu nna unu oche phe; t'ephe buru jeye teke mgboko a-no-bebe ono.

²² O -buru l'unu tukoru ekemu-a, mu aturu unu t'unu dobe-a tsokota; mbu t'unu yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu; tsoje uzo iya; chiru aka kwee ya; ²³ be Ojejoje a-chifukwaru unu iphe bu mbakeshi ono l'ifu unu; mbu mbakeshi ono, kagbaa unu nshinu; ka unu okpehu ono; unu abya eburu l'ali phe. ²⁴ Iphe bu eke, unu dzoru okpa a-bukotaru nk'unu. Ali unu a-buru tsube l'echi-egu je akpaa l'ali ugvu Lebanonu; noo tsube l'e Enyimu Yufuretusu je akpaa l'eze enyimu uzo enyanwu-ariba. ²⁵ E to dudu onye adu ike akpofu unu l'ifu; kele Ojejoje, bu Nchileke unu e-me t'a atsuje unu egvu l'ali ono l'o ha. Mbu l'iphe, bu eke unu dzoru okpa l'ali ono be ehuanmanma iya e-gudeje phe; bu iya bu ege o kweru unu ukwa iya.

²⁶ Unu lenu! Ntanu-a be mu edoberu unu onu-oma; me mburunu. ²⁷ Oo-buru onu-oma

nọduru unu; m'ọ -bụru l'unu eme ekemu Ojejoje, bụ Nchileke unu; bụ iya bụ ekemu-a, mu aturu unu nta-a. ²⁸ Oo-buru mburonu nọduru unu; m'ọ -bụru l'unu jikaru ome ekemu ono, Ojejoje, bụ Nchileke turu t'unu meje ono; paru ọzo ono, mu suru t'unu shije ono haa; tsolahaa agwa ọdo, unu ẹ-ta mahaada. ²⁹ Teke Ojejoje, bụ Nchileke unu dubataleruphu unu l'alị ono, unu eje anata t'ọ bụru nk'unu ono; teke ono be unu e-kfu k'onu-oma ono; raa ya arara le Ugwu Gerizimu; kfukwaaphu ke mburonu ono; raa ya arara le Ugwu Ebalu. ³⁰ Ugwu ono ephe ebo be unu mahawaru l'ọ tuko nọdu l'azu Enyimu Jodanu azu iya ophu; l'uzo enyanwu-ariba; l'iku oshi oshi More; mbu l'alị ndu Kėnanu onanu, bu le nsuda Jodanu; le mgboro Gligalu ono. ³¹ Nta-a be unu abyawa oswe Enyimu Jodanu je anata alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono. Unu -nata l'iya phu; ³² unu zikwaa obu l'alị; mekotaje iphe, bụ iphe Ojejoje toru okpa iya; su t'e etsoje; me iphe, ọ suru t'e meje, bụ ophu mu aturu unu nta a-a.

12

Enya-ngweja ke Ojejoje

¹ Owaa bụ iphe, Ojejoje toru okpa iya; me nsọ, ọ turu t'unu doo enya edodo; meje l'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke ke nna unu phe anu unu t'ọ bụru nk'unu jeye teke unu a-nọ-beru le mgbokowa ono. ² Unu tuko eke iphe bụ mbakeshi ono, unu eje onata alị ephe ono doberu agwa ephe; mebyishikota l'ọ ha. Agwa ono gukoberu ndu ophu ephe agweje l'eze ugwu ugwu; ugwu

ugvu ke nshji; me l'iphe, bu oshi, jakashiru ajakashi. ³ Unu tuko eke epe egwoje eja nwukposhia; unu atuko mkpuma, epe doberu nsọ tsukposhia; tsukwaaphu iphe, bu itso Ashera epe oku. Unu atukokwaphu ntekppe agwa epe gbujishia; k'ophu epha agwa ono l'ọ ha a-chihu l'eke ono.

⁴ E to bukwa ege epe eshije abaru agwa epe eja bu ege unu e-shije l'abaru Ojejoje, bu Nchileke unu eja. ⁵ Iphe, unu e-mechia bu t'unu choo eke Ojejoje, bu Nchileke unu a-fofa l'ikfu unu t'ọ buru eke, ee-dobe epha iya; yo buru iya eburu. O bu l'eke ono be unu e-jeje. ⁶ Ngweja-ukfuru; ngweja mmanu odo; uzo lanu l'uzo iri; me iphe odo, unu nuru iya, du iche; iphe, unu kweru ukwa anunu; iphe onye chiru obu iya le ya a-nu; nwa eswi yele nwaturu, bu iya vuru uzo waa nne iya oswa; bu l'eke ono be unu a-tukoje wota iya bya anu iya. ⁷ Yo buru l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'eke ono be unu le ndibe unu a-tukoje nodu ria nri. Ehu atsojekwaphu unu ena l'iphemiphe obule, unu kuburu eka k'ememe; kele Ojejoje, bu Nchileke unu gowaru unu onu.

⁸ T'e b'ọ bukwa ege ayi eme l'eke-a ntanu-a bu ege unu a-nodu e-me l'eke ono. L'eke-a be onyenonu anoduje eme iphe, du iya mma; ⁹ kele nta-a be unu te erudua eke ono, unu a-nodu tuta ume, bu iya bu eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-iphe unu ono. ¹⁰ Ole unu -dalephu Enyimu Jodanu je eburu l'alị ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu; t'ọ buru okè-iphe unu ono; mbu o -melephu; t'unu nweru onwunu l'eka iphe, bu

ndu ọhogu unu, bupheru unu mgburumgburu; k'ọphu unu buwa ọ domangu-rimangu; ¹¹ teke ono bẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu a-foṭa ẹke, eedobe ẹpha iya; yo buru iya eburu; mbụ ẹke unu e-wotaje iphemiphe ọbule-a, mu tushiru unu l'ekemu-wa gude bya: bụ iya bụ ngweja-ukfuru; ngweja mmanu ọdo; oke lanụ l'uzo iri; iphe ọdo, unu nuru iya; mę iphe, katsua mma l'iphe, unu nweru enweru, bụ iphe, unu kweru ukwa iya l'unu a-nụ Ojejoje. ¹² Yọ buru l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu ono bẹ unu a-nọduje; tee ẹswa. Unubedua l'onwunu; mę unwu unu: ndu k'unwoke; ọ ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; ọ ndu k'unwanyi; mę ndu Lívayi, bu ọ mkpukpu unu; mbụ ndu ọphu te nwedu alị, ẹke a nuru ẹphe; tọ dọ iphe ẹphe ketaru t'ọ buru ọkè-iphe ẹphe. ¹³ Unu kwabekwa ẹnya t'ẹ b'ọ bulephu ẹke dọ unu mma bẹ unu e-jeje je anọdu gwo ngweja-ukfuru. ¹⁴ Ẹke unu e-gwoje ngweja-ukfuru ono a-bulekwaphu l'ẹke Ojejoje a-foṭa l'ikfu unu nanụ. Yọ buru ẹke ono bẹ unu a-tukoje iphemiphe ọbule-a, mu aturu unu ekemu iya-a emekota.

¹⁵ Ọlobu; unu gbujekwa anụ, dọ unu mma taa ọ mkpukpu ọ mkpukpu unu l'ọ ha; mbụ iphe, bụ anụ, guru unu ẹgu atata. Ọ bulephu ẹge Ojejoje, bụ Nchileke nuta-beru onye ike bụ ẹge oo-gbutabe iya; taa. Ndu aasọ nsọ; mę ndu ẹ ta asọdu nsọ nwekwaru ike; ẹphe ataa. T'a taje iya l'ọ bụ anụ mgbada; m'ọ bụ anụ umoro. ¹⁶ Ọlobu: unu be erijekwa mee ya. Unu wushijekwa iya l'alị l'ọ bụ onye wushiru mini. ¹⁷ Unu ba anọdujekwa ọ mkpukpu unu ria ọzo

lanu l'uzo iri l'akpe unu; mee unu; manu unu; m'ọ bu iphe odungu, bu iya vuru uzo waa elu unu oswa; mbu eswi unu; me iphe-edobe odo; mewaru iphe bu iphe onye kweru ukwa iya; me iphe ngweja, onye chiru obu iya le ya anu; mewaru iphemiphe obule odo, du iche a nuru anunu. ¹⁸ Iphe ono l'ọ ha be unu a-noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu ria; mbu l'eke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. Unu anodu l'eke ono ria ya; unubedua; me unwu unu: ndu k'unwoke; le ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; le ndu k'unwanyi; me ndu Liviayi, bu le mkpukpu unu. Unu noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu tee eswa ke iphemiphe obule, unu kuberu eka ke ememe. ¹⁹ Unu kwabekwa enya t'unu ba kwasweru ndu Liviayi enya jeyekpo teke unu a-no-beru l'ali unu ono.

²⁰ Ojejoje, bu Nchileke unu -melephu t'okè-ali unu ka nshinu; bu iya bu iphe, o kweru unu ukwa iya; o -nweru onye egu anu gutaru; onye obu asu l'anu agukwa iya; t'ọ takwaa ya ege oogu iya. ²¹ O -buru l'eke Ojejoje, bu Nchileke unu afota t'ọ buru eke oo-dobe epha iya be teru unu enya; unu eshi l'elu unu gbua l'ege Ojejoje nuru unu; bu iya bu ege ono, mu turu iya unu l'ekemu ono; unu anodu l'echi mkpukpu unu taa ya ege o guru unu. ²² O bulephu ege aataje anu mgbada; m'ọ bu anu umoro bu ege unu a-ta iya. Ndu aaso nsọ; me ndu e-ta sọdu nsọ newkwaru ike taa ya. ²³ O bulephu t'unu kwabe enya t'unu be erije mee ya; ke l'oo mee bu ndzu. Oo ya bu; unu be erijekwa ndzu iphe; taa anu iya. ²⁴ Unu be erijekwa mee-iphe. Unu wushijekwa iya l'ọ

bụ onye wụshiru mini. ²⁵ Unu be erijekwa iya; k'ọphu ọo-duru unu ị mma; duru unwu unu ị mma; mbụ ndu a-ọdu etso unu l'azu; ke l'unu eme iphe, du mma l'ifu Ojejoje. ²⁶ Obenu l'iphe unu doberu Ojejoje nsọ; me iphe ono, unu kweru iya ukwa iya ono be unu e-gudeje je l'eke, Ojejoje a-foṭa. ²⁷ Eke unu a-gbaje ngweja-ukfuru; mbụ anụ ọbu l'onwiya yelee mee ya bụ l'anya-ngweja Ojejoje, bụ Nchileke unu. Mee anụ ono be unu a-gbashije l'anya-ngweja Ojejoje, bụ Nchileke unu; unu eworu anụ iya taa. ²⁸ Unu dokwaa ọnya ndoo; mekotaje iphemiphe ọbule-a, mu aturu unu l'ekemu-a; k'ọphu ọo-duru unu ị mma; duru unwu unu, bụ ndu ọphu etso unu l'azu gbururu jeye ị gbururu; ke l'unu eme iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu.

²⁹ Teke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu e-me t'ephe chihu unu l'ifu; mbụ iphe bụ mbakeshi ono, unu eje ọnata alị ephe ono; unu - natagelephu ephe alị ono; buchia ya; ³⁰ unu kwabekwaru onwunu ọnya; m'a -latsulephu ephe l'iyi l'ifu unu; k'ọphu unu te jedu je anma l'ọnya; kpalahaa ishi agwa ephe; jilahaa: “? Nanụ ege iphe bụ mbakeshi-wa eshije abaru agwa ephe eja; t'unubedua wata ome ege ephe eme?” ³¹ Unu ba abajekwaru Ojejoje, bụ Nchileke unu eja ege ephe abajeru agwa ephe; ke l'ọ bụ ejo akpamara ono, Ojejoje kporu ashi ono be ephe emejeru agwa ephe; mbụ l'unwu ephe: ndu k'unwoke; ị ndu k'unwanyị be ephe akpoje ọku; nụ agwa ephe.

³² Unu letakwa ọnya; meje iphemiphe ọbule-a, ya aturu unu l'ekemu. Unu be eyekwakwa iya

iphe; unu ta haboṭa iya iphe!

13

Ọbaru agwa ọhodo eja

¹ Ọ -buru l'a nọnyaaru; madzụ eshi l'unu lufuta bya aburu onye nkfuchiru; m'ọ bụ ọ-rọ-nrọ; melahaaru unu iphe-ọhubama; m'ọ bụ iphe-ọphulenyia; ² ọ -buru l'e metsuaru; iphe-ọhubama ono; m'ọ bụ iphe-ọphulenyia ono avua l'ẹge o kfulahaaru unu: "T'unu wata otso agwa ọdo, unu ta mahaadua; wata iya ojeru ozi;" ³ unu ba angakwa nchi l'okfu onye nkfuchiru ono; m'ọ bụ ọ-rọ-nrọ ono; ke l'ọ kwa Ojejoje, bụ Nchileke unu adata unu adata te ya maru; ?unu gude-e obu unu l'ọ ha; me ndzu unu l'ọ ha yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu? ⁴ Ọ kwa Ojejoje, bụ Nchileke unu bụ onye unu etsoje; buru iya nwenkinyi iya bụ onye unu atsuje egvu. Unu dobeje ekemu iya; unu anujeru iya okfu. Unu jejeru iya ozi; unu achijeru aka kwee ya. ⁵ T'e gbukwaa onye nkfuchiru ono; m'ọ bụ ọ-rọ-nrọ ono egbugbu; ke l'ọ ziru unu t'unu kwefu ikè; haa otso Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ onye dufutaru unu l'ali Ijiputu; gbafuta unu l'ẹke ono, unu shi buru ohu ono. Onye ono bụ iphe, oome bụ t'ọ kposhia unu t'unu be etsoshi ọzo ono, Ojejoje turu unu ekemu t'unu tsoje ono. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te ọdo be ebehe iya l'unu.

⁶ Ọ -buru nwunne ngu; nggu l'iya shi l'epho; m'ọ nwatibe ngu ke nwoke; m'ọ nwatibe ngu

ke nwanyi; o dudu buru nyee ngu; mbu o-cheshi ngu; m'ò bu egiri onya ngu, nggu l'iya bu 'a phu mini; 'e me ekfu; byakfutaru ngu le mpya bya emelaha te ya rata ngu t'unu je awata obaru agwa odo eja; mbu agwa, e ti mahaada; nna ngu phe ta mahawa iya; ⁷ mbu agwa ndu bupheru unu mgburumburu; ndu ophu bu unu ntse; me ndu ophu bu unu ote-nya; mbu nya ruru; okpa te ru; ⁸ unu be eyekwaru onye obu onu; ophu unu angakwaru iya nchi. Unu ba aphukwaru iya imiko; unu te dobe iya ndzu; ophu unu edomikwa iya edomi. ⁹ Unu gbukwaa onye obu egbugbu. Te nggubedua vuru uzo dabe iya eka onwu l'ehu; temanu ndu ophu l'ephe ha eripyabe iya. ¹⁰ Unu gude mkpuma tu-gbua ya; ke l'ò choru uzo, oo-shi mee t'unu ghaaru Ojeje, bu Nchileke unu azu; mbu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu, bu eke unu shi buru ohu. ¹¹ Teke ono; ndu Izurelu l'ephe ha anua ya; tsulaha egvu; to duhe unu onye e-jekwadu ome egbe ejo iphe, du ege ono odo.

¹² O -buru l'unu shi le mkpukpu lanu l'ime mkpukpu le mkpukpu ono, Ojeje, bu Nchileke unu a-nu unu t'unu buru ono nua; ¹³ l'o nweru ndu ejo-madzu, shi l'unu je achita ndu bu le mkpukpu ono; su ephe t'ephe bya: t'ephe je awata obaru agwa odo eja; mbu agwa, ephe ta mahaada; ¹⁴ unu kpakwaa ishi; nyochaa ya okpobe enyocha; mbu doo nya le mini; jia aji. O -buru oswi-okfu l'ejo ahuma, du ege ono be meru nu; ¹⁵ unu gudekwa ogu-mbeke gbushikota iphe, bu ndu bu le mkpukpu ono; mee mkpukpu

ono t'ò buru kpurupyata. Unu gbukwaa gbua gbua jeye l'elu, nò iya nù. ¹⁶ Iphe bù iphe, nò lẹ mkpukpu ono bẹ unu e-vufutakota; bya akube l'edukfu. Unu etsukota mkpukpu ono oku yele iphemiphe obule, nò iya nù; t'ò buru ngweja-ukfuru, a nuru Ojejoje, bù Nchileke unu. Mkpukpu ono a-buru ikpozu gbururu jeye lẹ gbururu; to nwehe l'a kpukwaziru iya odo. ¹⁷ T'ẹ b'ò dukwa iphe ono, e doberu kẹ emebyishi ono m'ò nanu, aa-phu madzu l'eka; k'ophu Ojejoje e-woru o-ta-chichichi oke ehu-eghughu iya ono wophu azu; imiko unu adu iya; okfu ehu unu erua ya l'ehu; yo mee; unu aka l'igwe, bù iphe, o riru nna unu oche phe angu iya; ¹⁸ m'ò -bukwaru l'unu ngaberu Ojejoje, bù Nchileke unu nchi; dobekota ekemu iya, mu aturu unu ntanu-a l'ò ha; l'emekwaphu iphe kfuru nhamunha l'anya Ojejoje, bù Nchileke unu.

14

*Nri, aaso nsò; me ophu, e taa sòdu nsò
(Liv 11:1-47)*

¹ O kwa unu bù unwu Ojejoje, bù Nchileke unu. Be ebyijekwa onwongu onya l'ehu; ophu iikpushijekwa onwongu egbushi onu ifu teke unu akwa madzu; ² kẹ l'unu bù oha, duru Ojejoje, bù Nchileke unu nsò. Ojejoje afotawa unu dobe t'unu buru oha, duru iya iche lẹ mgboko mgburumgburu.

³ Be erijekwa iphe, bù ebyi. ⁴ Owaa bù anu, unu a-taje; eswi; aturu; egbu; ⁵ ele; anyigo; egbu-oswa; atsù; me aturu-oswa.

⁶ Unu taje iphe, bu anu, nweru ujaragvu-okpa; l'anwafutaje nri; taphu iya azu. ⁷ Ole anu ophu anwafutaje nri taphu azu; m'ọ bu ophu nweru ujaragvu-okpa, unu ta atajedu bu: iny-ivu; nggamanchi; me nchi-ogba. Ndu onanu anwafutaje nri taphu azu; obenu l'e to nwedu ujaragvu-okpa. Unu soje ndu onanu nsọ. ⁸ Ezi bukwaphu anu, unu a-nodu aso nsọ. A makwaru-a l'o nweru ujaragvu-okpa; obekwanu l'e to nwafutajedu nri taphu azu. Ba atajekwa anu iya; ophu iidenyijekwa odzu iya aka.

⁹ Iphe bu le mini; be ophu unu a-taje bu ophu nweru mkpo yele ekiri. ¹⁰ Ndu ophu te nwedu mkpo; me ekiri bukwaphu anu, unu a-nodu aso nsọ. Ba atajekwa iya.

¹¹ Iphe bu nwenu, e taa sodu nsọ be ii-taje. ¹² Ole ndu ophu unu ta atajedu bu: ugo; udele; udele-ojingu; ¹³ egbe; l'udu iya l'udu iya; ivu; ¹⁴ ophegu l'udu iya l'udu iya; ¹⁵⁻¹⁷ mgbashi-ujiku l'udu iya l'udu iya; nwenu golu; egbe-nwoku l'udu iya l'udu iya; ugo-mini; ogo-ikporo; ¹⁸ eze oku-eswi-uda; apyara-nhoko; ovu; me utsu-nwankuta.

¹⁹ Iphe bu ogu, furu eba bukotakwa anu, unu a-nodu aso nsọ. Ba atajekwa iya. ²⁰ Obenu l'iphe, bu iphe, furu eba l'o ha, l'e taa sodu nsọ be unu a-taje.

²¹ Ba atajekwa anu, nwuhuru anwuhu. Nuje iya ndu laru alala, bu l'ali unu t'ephe taa. Odumeka; nggu eje eree ya ndu ohodo. Ke l'unubedua bu ndu duru Ojejoje, bu Nchileke unu nsọ.

Be egudejekwa mini-ẹra nne eghu shia nwa iya.

Ọzo lanu l'uzo iri

²² Nujekwa ọzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu kpataru l'okfu unu afa l'afa. ²³ Ọ kwa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ẹke ono, ọo-fota; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono be unu l'a-noduje ria ọzo lanu l'uzo iri ono; bu iya bu iphe, shi le balu unu; mee unu; manu unu; me iphe bu iya vuru ọzo waa nne iya ọswa l'eswi; me l'elu unu; k'ọphu unu e-shi ẹge ono muta ọtsu Ojejoje, bu Nchileke unu egvu tekenteke. ²⁴ Ọ -buru l'ẹke ono tenukaru unu ẹnya; k'ọphu bu le teke Ojejoje, bu Nchileke unu gotsuaru unu onu; unu ta du ike gudekota ọzo lanu l'uzo iri ono eje ẹke ono, Ojejoje a-fota; dobe ẹpha iya ono; ke l'o tenukaru unu ẹnya; ²⁵ unu eree ya erere; reta iya okpoga gude l'ẹka je ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota ono. ²⁶ Unu -rua ẹke ono; unu egude okpoga ono mee iphe, du unu mma. Unu gude iya zua eswi; m'o bu aturu; m'o bu gude iya gaa mee; m'o bu iphe angungu odo, atsụ atsutsu; m'o bu iphe odo, du unu mma. Unu anodu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ẹke ono ria ya; tee ẹswa; unu le ndibe unu. ²⁷ Unu ba akwaswekwaru ndu Lívayi, bu le mkpukpu unu ẹnya. Ishi iya aburu l'ẹphe te nwedu ẹke e doberu ẹphe k'iche; ẹphe te nwe okè k'ẹka ẹphe l'o bu unubedua. ²⁸ Iphe bu afa k'eto, sweru esweswe; me afa k'eto ono gvude be unu a-chitakotaje ọzo lanu l'uzo iri l'iphe bu iphe, unu meberu l'alì l'afa onanu; bya akubegbaa l'ẹke

aa-kwakòbetsua ya lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu unu; ²⁹ k'òphu ẹphe a-byajẹ bya eria rijishia ẹpho; mbụ ndu Lívayi, bụ ndu, ẹ te nwedu alì e kevuru ẹphe; tọ dọ iphe ẹphe ketaru t'ọ bụru òkè-iphe ẹphe; mẹ ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mẹ unwanyi, maa tufuru, unu l'ẹphe tukururu buru. Oo ya bụ; Ojejoje, bụ Nchileke unu agọru ọnu-ọma nụ unu l'iphe bụ iphe, unu kùberu ẹ ka k'ememe.

15

Afa, onweru-onwonye (Liv 25:1-7)

¹ Iphe, bụ afa ẹsaa, sweru esweswe; unu hajẹ iphe bụ ụgwo, madzụ ji ibe iya; t'ọ laa. ² Owaa ẹge ee-shije mee kẹ ọha ụgwo ono ndọ-ọ: "T'onye jeru onye Ízurelu ibe iya ụgwo hajẹkwaaru iya ẹya. T'ẹ b'o jehekwa ọnata onye Ízurelu ibe iya; m'ọ kwanụ nwanna iya ụgwo ono; kẹ l'iphe, e kuru afa ono bụ afa, Ojejoje suru tẹ k'ụgwo laa. ³ O -bụru onye ọhodo ji ngu iya; jẹkwa je anata ụgwo ngu. Obekwanu ọ -bụru ọphu dagbaru nggu lẹ nwanna ngu; hakwaa ẹka l'ono.

⁴ "T'ẹ b'ọ dukwa onye a-bụ onye ụkpa l'unu. Kẹ l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu t'ọ bụru òkè-iphe unu ono; bẹ oo-shi gọru ọnu-ọma nụ unu; ⁵ m'ọ -bụru l'unu a-ngabẹru Ojejoje, bụ Nchileke unu nchị; leta ẹnya; mekota ekemu-a, mu aturu unu ntanụ-a. ⁶ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu a-gọru unu ọnu-ọma;

bụ iya bụ iphe, o kweru unu ụkwa iya. Unu a-nọdu ejeje igweligwe ndu mba ọdo ụgwo; ọle unubedua te ejitadu ephe. Unu a-buru ishi; chia igweligwe ndu mba ọdo; ọle e to dudu ndu abụ ishi; chia unubedua.

⁷ “Ọ -buru l’o nweru nwunne unu, bụ onye ụkpa, unu l’iya tuko buru le mkpukpu lanu l’ali-a, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu-a; unu ba anmakwaru iya obu kpo-gbungu; ophu unu ekekwaru nwunne unu ono, bụ onye ụkpa ono eka ngvu. ⁸ Iphe unu e-mejehia bụ t’unu sajeru iya eka asasa; jee ya ugwo, e-dzuru iya ome iphe, bụ mkpa iya; m’o -ruhuru; mkpa obu ha ihagha. ⁹ Unu kwabekwa enya te ejo oriri ba abatashi unu l’okpoma; unu asu l’afa k’esaa, bụ iya bụ afa oka-gbu ugwo dukwa ntse; shi ege ono woru ifu tachia l’eke nwanna unu ono, no le mkpa ono no; jika l’e to nweddu iphe unu anu iya. Onye ono a-rakukwa Ojejoje kpube unu; yo buru unu iphe, du eji. ¹⁰ Unu gudejekwa obu unu; nu iya iphe bụ iphe o suru t’unu nu iya; ophu unu agujekwa aphu anu iya eya; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu e-gudekwa ke iphe ono, unu nuru iya ono goru onu-oma yeru unu l’iphemiphe obule, unu eme ememe; me l’iphemiphe obule, unu yeru eka k’ememe. ¹¹ Ndu ukpa ta byadu bya agvu agvugvu l’ali-a. Oo ya meru iphe mu aturu iya unu l’ekemu; su t’unu sajekwaaru unwunna unu eka okpobe asasa yele ndu ukpa; me ndibe unu, no le mkpa l’ali unu ono.

*Ọha ndu bu ohu t'ẹphe nweru onwẹphe
(Awu 21:1-11)*

¹² “Ọ -buru l'o nweru onye Hibururu ibe ngu; ị gbataru l'ohu; m'ọ -bu nwoke; m'ọ -bu nwanyi; yo jewaru ngu ozi afa ishingu; o -be l'afa k'ẹsaa; hakwaa ya t'ọ laa; je enweru onwiya l'ẹka ngu. ¹³ Teke ono, ị haru iya t'o shi ngu l'ẹka lashia ono; ba agbabekwa iya ẹka ọtu. ¹⁴ Sakwaa ẹka àsàsà; nụ iya iphe, shi l'elu ngu; mẹ l'ẹke eetsuru ngu bali; mẹ lẹ mee ngu. Saa ẹka asasa; shi l'phe Ojejoje, bu Nchileke ngu gude gọoru ngu ọnu; nụ iya. ¹⁵ Unu nyatakwa l'unu shi buru ohu l'ali Ijiputu; Ojejoje, bu Nchileke unu abya agbafuta unu. Yọ buru iphe ono meru iphe, mu aturu unu ekemu-a ntanu-a.

¹⁶ “Ọlobu; ọ -bukwanuru l'ohu ngu ono suru lẹ ya ta alufudu ngu l'ẹka; kẹ l'o yeru ngu obu; bya eyeru ndibe ngu obu; nggu l'iya adu lẹ mma; ¹⁷ nggu ewota oji; dobe iya nchi l'ibo; kpọ-fua; onye ono abuwaruru ohu ngu gbururu jeyewaru. Ọ kwaphu ẹge ono be ii-mekwaphu ohu ngu kẹ nwanyi. ¹⁸ T'ẹ b'ọ tsujekwa ngu l'ẹhu ọha ohu ngu t'o je enweru onwiya; kẹ l'ozi, o jeru ngu l'ime afa ishingu ono kakwa nshinu ugbo labu; ma l'ozi onye e butaru ebuta gage e-jeru ngu. I -mee ya ẹge ono; Ojejoje, bu Nchileke ngu a-goru ngu ọnu-oma l'iphemiphe ọbule bu iphe, iime.

Anu, vuru ọzo waa nne iya ọswa

¹⁹ “Ọphu bu okee ya l'iphe bu iphe vuru ọzo waa nne iya ọswa l'eswi; mẹ l'elu unu; be unu e-dobekotaru Ojejoje, bu Nchileke unu nsọ. Unu be

egudejekwa oke-eswi, bu iya vuru uto waa nne iya oswa eje ozi egu; ophu unu akpushijekwa aturu, bu iya vuru uto waa nne iya oswa eji. ²⁰ Iphe bu afa, sweru esweswe be unu le ndibe unu a-noduje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu taa ya; l'eke Ojejoje a-fota. ²¹ Ole; o -bukwanuru l'anu ono nweru eke ntupo no iya l'ehu; mbu l'o daru ngvuru; m'o bu l'ootsu ishi; m'o bu l'o nweru eke odo, iphe mebyiru iya ke eji eji; unu be egudekwa iya gwooru Ojejoje, bu Nchileke unu ngweja. ²² Unu nodujekwa le ndu unu taa ya. Unu taa ya ege aataje mgbada; m'o bu umoro. Onye, aaso nso l'onye e ta sodu nso nweru ike taa ya. ²³ Unu be erijekwa mee ya. Unu wushijee ya l'ali ege aawushije mini.

16

Aji Esweta

(Awu 12:1-20)

¹ “Unu gbajee Aji Esweta ke Ojejoje, bu Nchileke unu l'onwa Abibu; ke l'o bu teke ono be Ojejoje, bu Nchileke unu duru unu l'enyashi dufuta l'ali Ijiputu. ² Unu gudeje eswi; m'o bu elu unu gwooru Ojejoje, bu Nchileke unu ngweja Aji Esweta l'eke Ojejoje a-fota; dobe epha iya; buru iya eburu. ³ Unu be egudejekwa buredi, e yeru iphe, ekoje buredi taa ya. Ujiku esaa be unu a-taje buredi, e te yedu iphe, ekoje buredi; bu iya bu buredi iphe-ehuka; ke l'oo ephuru-oku be unu gude; shi le Ijiputu wufuta. Unu meje iya jeyekpo teke unu a-no-bebe; gudeje iya nyata teke unu shi le Ijiputu wufuta. ⁴ T'e b'o dukwa

onye aa-phụ iphe, ekoje buredi ị ụ nk'iyaa l'alị ono mgburumgburu; gbururu jeye ujiku ẹsaa ono agvụ. Ophu unu ekwejekwa tẹ anụ ono, e gburu l'urenyashi mbọku kẹ mbụ ono nọ lufuta l'utsu.

⁵ “Unu ba anọdujekwa ị ụ mkpukpu ị ụ mkpukpu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu gbaa Aji Esweta ono. ⁶ Ẹke unu anọduje gbaa ya bụ l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fọta; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono. O bụ l'ẹke ono bẹ unu anọduje gwoo ngweja Aji Esweta obu l'urenyashi; mẹ ẹnyanwu rịbadelephu arịba; l'oge teke ono, unu shi l'alị Ịjiputu wufuta ono. ⁷ O bụ ahuhu bẹ aa-huje anụ iya taa l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-fọta ono. Teke o beru l'utsu; unu ajikobe; onyenonu alashia nk'iyaa. ⁸ Ujiku ishingu bẹ unu a-tajẹ buredi, ẹ te yedu iphe, ekoje buredi; o -be ị ụ mbọku k'ẹsaa; unu edzukoo l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu. T'ẹ b'ọ dukwa onye e-je ozi mbọku ono.

Aji Ịdzù

(Awụ 34:22; Liv 23:15-21)

⁹ “Unu gọtaje idzu* ẹsaa dobe. Teke aa-watajẹ ogu idzu ono bụ mẹ a watalephu obuta witu. ¹⁰ O bụ teke ono bẹ unu a-gbajeru Ojejoje, bụ Nchileke unu Aji Ịdzù. Teke aa-nọdu agba aji ono; tẹ onyenonu wotaje iphe, o chiru obu iya; je anụ Ojejoje; l'ẹge ẹka beru onye. ¹¹ Unu dzukobe l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu tee ẹswa;

* **16:9** 16:9 “Idzu” kẹ ndu Hibururu kwa abalị ẹsaa.

onyemonye ọbule yẹle unwu iya: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; mę ndu ohu iya: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; ndu Lívayi, bu lę mkpukpu unu; ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mę unwanyi, maa tufuru, unu l'ẹphe tukururu. Ẹke unu a-nọdu mee ya bu l'ẹke ono, Ojejoje, bu Nchileke unu a-fọta; dobe ẹpha iya; buru iya eburu ono. ¹² Unu nyatajẹkwa l'unu shi buru ohu l'alì Íjiputu; k'ọphu oo-me t'unu kwabẹ ẹnya mekotaje iphe-a, mu tọru ọkpa iya; sù t'e etsoje-a.

Ajì Mkpù

(Liv 23:33-43; Ógú 29:12-38)

¹³ “Unu gbajẹ Ajì Mkpù ujiku ẹsaa; mę unu tsugelephu witu unu; kuta-gee męe unu. ¹⁴ Unu tejekwa ẹsua teke unu a-nọdu agba ajì ono; unubedua; unu l'unwu unu: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; ndu ohu unu: ndu k'unwoke; mę ndu k'unwanyi; ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu a tọru ogbe; mę unwanyi, maa tufuru, unu l'ẹphe tukururu. ¹⁵ Ọ bu l'ẹke ono Ojejoje, bu Nchileke unu a-fọta ono bẹ unu a-nọdu gbaaru iya ajì ono ujiku ẹsaa. Ishi iya aburu lę Ojejoje, bu Nchileke unu a-gọru ọnu nù unu l'iphe, unu setaru eseta; mę l'iphemiphe ọbule, unu byiberu ẹka; k'ọphu ẹhu a-tsọfu unu ẹna tsọfu iya l'ishi.

¹⁶ “Ugbo ẹto l'afa bẹ unwoke unu l'ẹphe ha a-byakọtaje l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu l'ẹke, ọo-fọta. Ẹphe a-bya lę Ajì Buredi, ẹ te kodu ekoko; mę lę Ajì Ídzù; mę Ajì Mkpù. Ẹphe -byadẹ t'ẹphe ba gbajẹkwa ẹka bya l'ifu Ojejoje. ¹⁷ T'ọ bukwaru l'ẹge ẹka beru onye bẹ ọo-nuje; bu iya bu l'ọo

ęge Ojejoje, bụ Nchileke unu ęota-beru ọnu nụ madzụ bę onye ọbu a-nụta-be.

Aafota ndu ikpe

¹⁸ “Unu ęotakwa ndu ikpe; mę ndu a-bụtsua ndu ishi l'iphe bụ ikfu, nọnu l'iphe bụ mkpụkpụ lę mkpụkpụ ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono. Yọ bụru ndu ono, aa-ęota ono a-nọduje ekpe ndu Ízurelu ọhuma. ¹⁹ Unu ba anmajekwa madzụ ikpe inmafu; ọphu unu 'elejekwa madzụ ęnya l'ifu l'ekpe ikpe. Unu be anakwa ęka-azụ; kele ęka-azụ apyi-chijekwa onye maru iphe ęka l'ęnya. Oomejekwaphu tę okfu onye doberu ęka ndoo dụ ghelegheleghele. ²⁰ T'iphe, unu a-nọdu l'ozo iya nwenkinyi bụkwaru ikpe, dụ mma; k'ọphu unu a-nọdu ndzụ; nweru alı ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono.

Ogworu nte ęja

²¹ “Unu ba akpọbejekwa itso Ashera lę mgboro ęnya-ngweja, unu doberu Ojejoje, bụ Nchileke unu. ²² Ọphu ọ dukwa mkpuma, unu e-dobeje wata agwagwa; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu kpọkwa ru iya ashị.

17

¹ “Unu be egudejekwa oke-eswi; m'ọo aturu, ntupo nọ l'ehu; m'ọ bụ ọphu nweru ęke iphe mebyiru iya emebi; bya ogworu Ojejoje, bụ Nchileke unu ęja; ke l'ono bụkwa iphe dụ Ojejoje, bụ Nchileke unu oyi.

² “O -nweru nwoke; m'ọ bụ nwanyi, unu l'iya bu lę mkpụkpụ lanụ lę mkpụkpụ ono, Ojejoje,

bụ Nchileke unu abya unu anụnu ono, a phuru l'ẹke oome iphe, dū ẹji l'ẹnya Nchileke; shi ẹge ono l'emebyi ọgba-ndzụ Nchileke; ³ mbụ; ọ -bụru l'onye ono wataru ọgwa nte; balahaaru iya ẹja; abaru ẹnyanwu ẹja; ọdo ọnwa; ọdo mkpọ-kpodo, bụ iphe, mu buchiru ebuchi; ⁴ ọ -bụru l'e kfuru iya unu; unu anụa ya; unu vujekwaru ụzo kpata ishi iya ọhuma. Ọ -bụru oswi-okfu l'iphe ọbu meru phụ; mbụ l'egbe akpamara, dū ẹge ono b'e meru phụ l'alì Ízurelu; ⁵ t'a kputakwa onye ọbu, meru ẹjo iphe ọbu: m'ọ bụ nwoke; m'ọ bụ nwanyi kpufu l'ọgu-nggamgbo mkpukpu unu; gude mkpuma tugbua ya. ⁶ Tẹmanu e kpee madzụ nkfugbu bẹ aa-duje ẹbo; m'ọ bụ ẹto gbaa ya ekebe. T'ẹ b'ọ dukwa onye ee-gbu; m'ọ bụru onye lanụ agba iya ekebe. ⁷ T'ọ bukwaru ndu ekebe ono e-vuru ụzo dabẹ iya ẹka; tẹmanu ndu ọphu l'ẹphe ha eripyabewa iya rụ. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

Ụlo-ikpe

⁸ “Ọ -bụru l'o nweru okfu, daru nū, dūnukaru unu ẹhuka ekpeke; okfu kẹ l'e gburu ọchi te egbu; m'ọ bụ l'e tsuru madzụ iphe; ọ -bụru okfu, ada lẹ mkpukpu unu; unu gude okfu ono je l'ẹke ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-foṭa ono; ⁹ gude iya jekfu ndu achijeru Nchileke ẹja, bụ ndu ikfu Lívayi; mẹ onye ikpe, nọ l'ọkwa teke ono; pafuru ẹphe ikpe ọbu t'ẹphe kpebua ya. ¹⁰ T'onye e kperu ikpe iya mekwaa ẹge a nọdu l'ẹnya ẹka ono, Ojejoje a-foṭa ono kpebua. Unu kwabekwa ẹnya t'ọ bụleruphu iphe, ẹphe sūru t'e mee bẹ

ee-me. ¹¹ Unu mejekwa iphe, bu ekemu, ephe turu unu l'ọ ha. Unu anabatajẹ ikpe ege ephe kperu iya. Unu ba ahakwa iphe, ephe kfuru; melahaa iphe ọdo. ¹² Onye jikaru ome iphe onye ikpe kpeburu; m'ọ bu iphe o kpeburu mbu onye, achijeru Nchileke eja, nọ l'ẹke ono ejeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi be ee-gbukwa egbugbu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te ọdo be ebehe iya l'alị Ízurelu. ¹³ Oha l'ophu a-nu iya; tsulahaa egvu. E to duhekwa onye a-tukwadu ama k'ome ege ono ọdo.

Aafota Eze

¹⁴ “Teke unu bahuleruphu l'alị ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono; mbu teke o laleruphu unu l'eka; unu abya akwaa ya ufu; wata okfu; su: ‘Unu t'ayi fota eze, a-nodu achi ayi l'ọ bu ndu ohodo, nọ-pheru ayi mgburumburu;’ ¹⁵ t'onye unu a-ma eka bukwaru onye Ojejoje, bu Nchileke unu fotarun. T'onye ono bukwaru onye Ízurelu ibe unu; t'e b'ọ bukwa onye ohodo. ¹⁶ T'onye obu ba abukwa onye a-nodu achiko inya akuberu onwiya; ophu o mekwa te ndu Ízurelu laphu azu le Ijiputu; ege ee-shi te ya kabaa onmashi inya dooru onwiya; kele Ojejoje kfuakwaru iya unu; su: ‘Unu ba alaphuhakwa azu l'ẹke ono ọdo.’ ¹⁷ Ophu onye obu abukwa onye a-nodu aluko nwanyi kuaru onwiya; odumeka be uzo a-kpo-swehukwa iya. T'e b'ọ chitakwa mkpola-ododo; waa mkpola-ocha kuberu onwiya. ¹⁸ Onye ono -bahulephu l'okwa eze ono; t'o wotakwa ekwo, a gworu

agwogwo dekotaru onwiya iphe, nọ l'ekemu-a, bu ophu shi l'ekwo, nọ l'eka ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu ikfu Lívayi. ¹⁹ T'o gudeje ekwo ono tekenteke; guje iya mboku-mboku jeye ege oo-nọ-bebe; shi ege ono muta otsu Ojejoje, bu Nchileke iya egvu; zia obu l'alì; l'emekota iphe, bu ekemu Ojejoje yele iphe, o toru okpa iya su t'e tsoje. ²⁰ T'onye ono ba arikwa le ya ka unwunna iya ndu ophu nshinu; shi ege ono paru ekemu ono haa; melahaa iphe odo. Mbù l'ò kwa k'ophu onye obu a-nonyafuaru ndzu l'abaeze iya obu; yebedua yele unwegirima iya l'alì Ízurelu."

18

Òkè, gbaru ndu Lívayi

¹ "Ndu Lívayi, bu ndu achijeru Nchileke eja; mbu ndu ikfu Lívayi l'ephe ha b'e taa wekwa alì; ophu o dudu okè-iphe odo, e-rube ephe eka l'alì Ízurelu. Iphe, ephe e-gude buru bu iphe ngweja, a kpọ-phodoru oku l'ifu Ojejoje; ke l'oo ono bu okè-iphe ephe. ² Ephe te enwedu okè-iphe l'ò bu unwunna ephe; oo Ojejoje bu okè-iphe nk'ephe; bu iya bu iphe, o kweru ephe ukwa iya.

³ "Òkè, e-rubeje ndu achijeru Nchileke eja teke ndu Ízurelu gude oke-eswi; m'ò bu aturu bya ogworu Ojejoje bu: eka iya; me agba iya; owaa okfuru iya. ⁴ Iphe odo, unu a-nujekwaphu ephe bu akpe, unu vuru uzo buta; mee odungu; manu odungu; me eji odungu, unu kputaru l'aturu unu; ⁵ kele Ojejoje, bu Nchileke unu shiwa l'ikfu unu kpmukpamu fota ephe; ephe le ndu awa

ẹphe; t'ẹphe gude ẹpha Ojejoje nọduje iya l'ifu; l'ejeru iya ozi tekenteke.

⁶ “Ọ -buru l'onye shi l'ikfu Lívayi shi ẹ mkpukpu, ẹke o bu l'alì Ízurelu; gude obu iya byatashia ẹke Ojejoje, bu Nchileke a-fọta; ⁷ t'a hakwaa ya t'o gude ẹpha Ojejoje, bu Nchileke iya jejeru iya ozi l'ọ bu ndu Lívayi ibe iya; bu ndu nọ l'ifu Ojejoje ẹke ono l'ejeru iya ozi. ⁸ Iphe, gbaru ẹphe be ee-kejekwa ẹnya-nhamunha; a gufukwaru ophu onye ono ketaru l'iphe e retaru l'iphe ndu ufu ẹphe.

Ọha ẹjo ọkpa

⁹ “Teke unu bahuru l'alì ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu ono; unu be ejekwa oye ẹke l'akpamara ono, iphe bu mbakeshi anọduje eme ono. ¹⁰ T'ẹ b'ọ dukwa l'unu ha onye a-kpo nwatibe iya ọku: m'ọ bu onye ke nwoke; m'ọ bu ke nwanyi gude gwoo ẹja. Ophu ọ dukwa onye a-nọdu agba ẹja; m'ọ bu l'agwo ọgwu; m'ọ bu l'akowa ahuma; m'ọ bu l'eme mgbashi. ¹¹ T'ẹ b'ọ dukwa onye e-keje oswi; ophu ọ dukwa onye e-jeje ọkpata ishi l'ẹka ndu aphu àphù; m'ọ bu ndu njibya; m'ọ bu l'ẹka nwanyi-maa; ¹² ke l'iphe bu onye eme iphemiphe ọbule ono bukwa akpamara be oome l'ifu Ojejoje. Yọ buru ahuma ahuma ono, iphe bu mbakeshi eme ono; kparu iphe Ojejoje, bu Nchileke unu achishi ẹphe l'ifu unu. ¹³ Unu bukwaru ndu uta ẹ ta adudu l'ẹhu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.”

Onye nkfuchiru, du l'ọ bu Mosisu

14 “Iphe bụ mbakeshi ono, unu abya achishi ono anọduje anuru ndu agwo ọgwu; me ndu agba eja okfu. Ọle unubedua be Ojejoje, bu Nchileke unu te kwekwa t'unu meje ege ono. 15 Ojejoje, bu Nchileke unu e-shi l'unu; mbu l'unwunna unu gedegede fofutaru unu onye nkfuchiru, a-du l'ọ bu mu. Unu nujekwaru onye ono okfu.

16 “Kele mboku ono, unu dzukoberu l'ugvu Horebu ono bukwa iphe ono be unu roru Ojejoje, bu Nchileke unu; su iya: 'Byiko t'unu ba anuhenu olu Ojejoje, bu Nchileke unu; ophu unu aphuhe nu oku-a, ghataru nshinu-a; odumeka be unu a-nwushihukwa.' 17 Ojejoje asu mu l'iphe ono, ephe kfuru ono be ephe kfukwaru ohuma. 18 Ya e-shi l'unwunna ephe wofutaru ephe onye nkfuchiru, du l'ọ bu mbedua; woru okfu iya ye onye ono l'onu; yo tuko iphe, ya kfuru iya kokotajeru ephe. 19 Onye ta ngabedu nchi l'okfu, onye ono, ekfuchitaru iya nu ono ekfu; bu yebedua l'a-ji onye obu aji. 20 Ọle; onye nkfuchiru, nonyaaru wata oku onwiya ekuku; kfulahaa iphe, ya te ekfudu; odumeka buru onye gude epha agwa ọdo l'ekfu; t'e egbukwaa onye nkfuchiru ono egbugbu.

21 “Unu a-jikwaru onwunu; su: '?Nanu ege unu e-shi maru ozi ophu e-ta budu Ojejoje ziru iya?' 22 Ọ -buru l'onye nkfuchiru gude epha Ojejoje l'ezi ozi; ọ -buru l'e mekocharu t'o re; t'o me ege o kfuru iya; ọo ya bu l'ozi ono ta budu Ojejoje be ziru iya nu. Ọ kwa ekuku be onye nkfuchiru ono eku onwiya. Unu ba atsujekwa egbe onye ono egvu.”

19

Mkpụkpu, onye gburu madzụ a-gbalaję; zeeru ndzụ

(Ógú 35:9-28; Dit 4:41-43; Jós 20:1-9)

¹ Teke Ojejoje, bụ Nchileke unu meleruphu tẹ iphe bụ mbakeshi ono chíhu; mbụ ndu ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya t'o woru alì ẹphe nù unu; t'unu buchishia mkpụkpu ẹphe l'ọ ha; buchishia ufu ẹphe l'ọ ha ono; ² unu ọfọtakwa mkpụkpu ẹto ọdobe iche l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu a-nù unu t'ọ bụru nke unu ono. ³ Unu e-gude ẹka unu kee alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anụnu t'ọ bụru nk'unu ono ụzo ẹto. Ókè-alì ono ẹphe ẹto e-nwekota mkpụkpu, bụ: a -gbabe iya e zeeru ndzụ nanụ nanụ. Unu kpakwaa oje t'ọ lufu l'ẹke ono; k'ọphu onye gburu madzụ a-gbajẹru laa ya.

⁴ Ọwaa ẹge ọo-dujeru onye gburu ọchi; gbalaa laa ẹke ono; k'ọphu ọo-nọdu ndzụ; mbụ onye ẹ te lebezidu ẹnya gbua madzụ ibe iya; ọphu ọ bụdu l'okfu nọhawaru yẹle onye ọbu. ⁵ Mbụ ẹge-a: lẹ madzụ bẹ yẹle ibe iya yì je l'ọswa je ọwata nkụ; yọ halia ẹka tẹ ya gbutsua oshi; ire ogbu-nkụ akpọfu je atụa onye ono woru iya tų-gbua; t'onye ono gbalakwaa laa mkpụkpu lanụ lẹ mkpụkpu ẹto ono je ezeeru ndzụ. ⁶ Ọdumeka bẹ onye eme t'ọ gwata ụgwo ọchi onye ono, e gburu ono e-gudekwa ẹhu-eghughu chia onye ono, gburu ọchi ono; gbakfube iya; kẹ l'ụzo teru ẹnya; je eworu iya gbua; l'ẹbe abụ l'onye ọbu gbaru t'ọ nwụhu; keshinu ẹ-tọ bụdu lẹ yẹle onye ono shi nọduhawa l'okfu. ⁷ Ọ kwa iya meru iphe, mu

aturu iya unu l'ekemu sụ t'unu ƒofuta mkpụkpu ẹto doberu onwunu.

⁸ Ọ -bụru lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu kparu ókè-alì unu; yọ kabaa ụsa, bụ iphe, o riburu ndiche unu phẹ l'angu lẹ ya e-me; e metsua; yọ nụkota unu iphe, bụ alì ono, o kweru ụkwa lẹ ya a-nụ ndiche unu phẹ ono; ⁹ ọ -bụru l'unu e-dobe-a ekemu-wa l'ọ ha; l'eme iya ememe, bụ ọphu mu aturu unu ntanụ-a; mbụ t'unu yeru Ojejoje, bụ Nchileke unu obu; t'ọ bụru ụzo iya bẹ unu a-nọdujekpelephu etso; unu eyekwabaa mkpụkpu ẹto ọdo lẹ mkpụkpu ẹto ọphu; ¹⁰ k'ọphu e te egbujedu onye iswì dū mma l'alì unu ono, bụ ọphu Ojejoje, bụ Nchileke unu nuru unu t'ọ bụru òkè-iphe unu; shi ẹge ono mee tẹ ikpe-ọchi tukoru unu l'ishi.

¹¹ Obenu lẹ teke ọ bụ lẹ madzụ bẹ okfu nọru yẹle madzụ ibe iya; yo je akwabẹru iya l'ụzo; tso iya ọgu; woru iya gbua; bya agbaru laa lẹ mkpụkpu ono nanụ; ¹² tẹ ndu bụ ọgurennya mkpụkpu ono zia t'e je akputa iya l'ẹke ono; kpẹe onye agwatajẹ ụgwo ọchi; t'o gbua. ¹³ Unu ba aphụkwaru iya imiko. T'a gwatakwa ụgwo ọchi onye ẹ-ta dudu iphe o meru l'alì Ízurelu; k'ọphu ọo-duru unu lẹ mma.

Iphe e gude kpaá ókè-alì

¹⁴ T'ẹ b'ọ dukwa onye e-wofuje ékpè, e gude kpaaru yẹ l'obutobu iya ókè-alì, bụ iphe, ndu ndiche unu meru l'alì ono, Ojejoje, bụ Nchileke anụ unu t'ọ bụru òkè-iphe unu ono.

Ndu ekebe

15 Unu be egudejekwa ekebe onye lanu gbaru; nma madzu ikpe iphe du eji, a suru lo meru; mo bu okfu, a suru lo kpataru. To bukwaru l'ekebe madzu ebo; mo bu eto gbaru be ee-gude kpebua ikpe onye obu. 16 O -buru l'onye ekebe ererede wataru ogba madzu ekebe; gbalahaa ya ekebe, e-ta abudu oswi-okfu; 17 te umadzu ebo obu, okfu adaru obu je evudo l'ifu Ojejoje: l'ifu ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ikpe, bu ndu no l'okwa teke ono. 18 Te ndu ikpe ono zia obu l'ali jia ephe aji. O -buru l'onye ekebe ono adzu ejo-ire; k'ophu bu lo wataru okfu iphe, onye ophu te medu; 19 unu wota iphe ono, o riru t'e mee onye ophu ono mee ya. T'e chigbukwaa njo ligbo, o beru; te odo be ebehe iya. 20 Oo ya bu; k'ophu ndu odo a-nu iya; tsuhu egvu; to nwe onye emekwadu egbe iphe, du eji du ege ono odo l'unu. 21 Unu ba aphujekwa imiko. O kwa te ndzu laaru ndzu; enya alaarun enya; eze alaarun eze; aka alaarun aka; okpa alaarun okpa.

20

Ekemu ke ege ee-shije eje ogu

1 Unu eje otso ndu ohogu unu ogu; unu eje akpo-luta ugbo-inya ephe; me ndu soja ephe l'eke ephe ka unu nshinu; unu ba atsukwa ephe egvu; kele Ojejoje, bu Nchileke unu, bu onye dufutaru unu l'ali Ijiputu be nokwa swiru unu. 2 Teke unu abya owata ogu ono; te onye achijeru Nchileke eja lufutakwa bya ekfuru yeru ndu soja nk'unu. 3 To su ephe: "Unube ndu Izurelu; unu ngabekwa nchi. Ntanu-a be unu ejekfu ndu

ohogu unu oḡu. Tẹ meji ba atofukwa unu; oḡhu unu 'atsukwa egvu. T'ehu be etekwa unu etete; oḡhu eḡhe eyekwa unu egvu; ⁴ kẹ l'oo Ojejoje, bu Nchileke unu be unu l'iya yi; t'ọ lu-chitaru unu oḡu l'ifu ndu ohogu unu; shi eḡe ono mee t'unu lu-gbua eḡhe."

⁵ Tẹ ndu ishi byakwaphu bya ekfuru nu ndu soja ono; jia eḡhe; su: "O nweru l'unu ha, onye kpuru ọlo oḡhungu, e to yedua Nchileke l'eka? T'onye ono lakwa ufu; t'e b'ọ nwuhu l'oḡu; onye odo eje eworu ọlo oḡbu ye Nchileke l'eka. ⁶ O nweru onye koru mgbo vayinu; t'o riwa iphe, shi iya nu? T'onye ono lakwa l'ufu; a nonyaa; o nwuhu l'oḡu; onye odo eria ya. ⁷ O nweru onye ejekwadu okfu nwanyi; nwanyi ta lawa nk'iya? T'onye ono lakwa l'ufu; a nonyakwaa; o nwuhu l'oḡu; onye odo eje alua nyee ya."

⁸ Tẹ ndu ishi ono kfukwaruphu yeru ndu soja ono; su eḡhe: "O nweru onye atsụ egvu; m'ọ bu onye meji atofu atofu? T'onye ono lakwa l'ufu; a nonyakwaa; yo mee; meji atofulahaa ibe iya eḡe o tofuru iya." ⁹ Teke ndu ishi ono kfugetsuleruphu iphemiphe obule ono nu ndu soja ono; t'eḡhe fotagbakwaa ndu ishi soja dobe, bu ndu a-ḡodu edu eḡhe eje.

¹⁰ Teke unu wufuru; l'ejekfu mkpukpu oḡu; unu vukwaru ọzo kua eḡhe t'unu l'eḡhe kpeshia. ¹¹ O -buru l'eḡhe kwetaru t'unu l'eḡhe kpeshia; bya aḡuhaaru unu onu-ọzo eḡhe; oḡ ya bu l'iphe bu ndu bu le mkpukpu ono a-bukotaru ndu unu a-ḡodu edzuru ozi mkpo-nyi-enya. ¹² O -buru l'eḡhe te kwedu t'unu l'eḡhe kpeshia; gbenu tso

unu ọgu; unu kee ọgu kephee mkpukpu ono mgburumgburu. ¹³ Teke Ojejoje, bu Nchileke unu woleruphu mkpukpu ono ye unu l'eka; unu gude ogu-mbeke tuko unwoke, no iya nu gbushikota. ¹⁴ Unwanyi ephe; unwegirima ephe; elu ephe; mewaru iphemiphe obule odo, no le mkpukpu ono; mekpọ iphe a lutaru l'ogu l'o ha; be unu e-gwotakota; t'o buru nk'unu. Unu e-ripya iphe, unu gwotaru l'eka ndu ohogu unu, bu ophu Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu. ¹⁵ Ono bu ege unu e-mekotaje iphe, bu mkpukpu le mkpukpu ono l'ephe ha, bu ndu ophu no unu ote-anya, bu ndu ophu e-ta ayidu l'iphe bu mbakeshi owaa, bugbaa l'eka-a.

¹⁶ Ole; o -buru mkpukpu ndu owaa, no l'ali, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'o buru okè-iphe unu-a; t'e b'o dukwa iphe, atu ume m'oo nanu, unu a-ha t'o nodu ndzu. ¹⁷ Unu tukokwa iya l'o ha gbushikota; mbu ndu Hetu; ndu Amoru; ndu Kėnanu; ndu Pėrezu; ndu Hevu; me ndu Jebusu; bu iya bu ege Ojejoje, bu Nchileke unu turu ekemu t'unu mee ya; ¹⁸ t'ephe be shi ege ono zia unu ahuma ahuma ono, ephe anoduje eme ono, bu ophu ephe anoduje emeru agwa ephe; unu eshi ege ono meswee Ojejoje, bu Nchileke unu.

¹⁹ Teke unu keru ọgu yechia mkpukpu noo odu; l'eka unu eme t'unu lua mkpukpu obu luta; unu be egudekwa ogbu-nku mebyishia oshi-omi, no iya nu. Unu hakwaa ya; wotaje nebyi iya ria; unu be egbutsushikwa iya egbutsushi. ? Unu e-ke ọgu kebuta oshi, gvuru l'egu; oshi; ? o bu madzu to. ²⁰ O bu oshi ndu ophu unu

maru l'ẹ tọ bọdu oshi-ọmi bọ ndu ọphu unu e-mebyishi. Unu gbutsushia ndu onanu; gude kpua ose-ọgu kpọ-pher mkpukpu ono, etso unu ọgu ono mgburumgburu jeye teke unu emekputa ẹphe.

21

Onye e gburu; ọphu a madu onye gburu iya nọ

¹ Ọ -buru l'a phuru odzu onye e gburu egbugbu; yọ daburu l'egu; l'ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ọ buru okè-ipe unu ono; ta ma onye gburu iya nọ; ² tẹ ndu bọ ọgurennya unu phẹ; mẹ ndu ikpe unu phẹ wufuta; tsube l'ẹke odzu ono daburu; tẹ iphe atùtù jeye lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, nọ-pheru iya mgburumgburu. ³ Tẹ ndu bọ ọgurennya ọphu, shi lẹ mkpukpu ọphu kakọta ọnonyabe odzu ono ntse kpata ada eswi, e t'e gudebua jee ozi; ọphu t'a tugbabebua yele ada eswi ọdo; ⁴ kpuru bahu lẹ nsuda, mini atsọ atsotso; mbu nsuda, ẹ-ta kọbu-a iphe; tọ du iphe e mebejewaru iya. T'ẹphe nọdu lẹ nsuda ono; swi-kwooo ada eswi ono olu. ⁵ Ndu achijeru Nchileke ẹja, bọ unwu Lívayi a-lufuta l'uzo ifu bya evudo. Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bọ Nchileke unu fọtawaru ẹphe t'ẹphe jejeru iya ozi; mẹfua t'ẹphe gudeje ẹpha Ojejoje gọoru madzọ ọnu-ọma. Teke okfu adaru madzọ yele ibe iya; m'ọ kwanu lẹ madzọ mekaru ibe iya iphe; t'ọ buru ẹphe e-kpe iya. ⁶ Ndu bọ ọgurennya, shi lẹ mkpukpu ọphu ka ọnonyabe ẹke odzu ono zẹ ntse l'ẹphe ha akwoọ ẹka l'eli ada eswi ono, a swi-kworu olu lẹ nsuda ono;

⁷ sụ l'ẹka ẹphe ta dukwa l'ochi onye-wa; ọphu ẹphe aphukwa teke eegbu iya. ⁸ Byiko Ojejoje; natanu ugwo-ọ, aakfu l'ishi ndu nke ngu, bu ndu Ízurelu; mbu ndu ono, i gbafutaru ono. T'ochi onye ẹ-ta dudu iphe, o meru ba atukokwaru ndu nke ngu, bu ndu Ízurelu l'ishi. Ọo ya bu; e shi ẹge ono kfu ugwo ochi onye ono, e gburu ono. ⁹ Yọ buru ẹge ono be unu e-shi nwefu onwunu ugwo ochi onye ẹ-ta dudu iphe, o meru; keshinu unu mewaru, iphe vudo nhamunha l'ifu Ojejoje.

K'olu nwanyi, a lutaru l'ogu

¹⁰ Ọ -buru l'unu jekfuru ndu ohogu unu ogu; Ojejoje, bu Nchileke unu woru ẹphe ye unu l'ẹka; unu akpu ẹphe le ndzu; ¹¹ ọ -buru le ndu ono, unu kpuru le ndzu ono nweru nwanyi, ama mma, nweru l'unu ha onye ọ du mma; l'agu onye obu t'ọ buru nyee ya; ¹² t'onye ono duta iya laa nk'iya; kpushia ya ishi; be ya nvọ ebebe. ¹³ Yo yefu uwe, o shi ye teke phu, a kputaru iya le ndzu phu. T'ọ nodu le ke onye obu; kwaa ẹkwa nne iya me ẹkwa nna iya onwa ophu. E -metsua; te yele onye obu watawaru azeze: onye obu aburu nji iya; yọ buru nyee ya. ¹⁴ Ọ -buru l'e metsuaru; nwanyi obu ta duhe onye obu mma; t'ọ pakwaru iya haa t'o je ẹke, du iya mma. Olekwapu t'ẹ b'i re iya erere k'oreta okpoga; ophu ti mekwa iya ẹge eemeje ohu. Ishi iya aburu l'i mewaru iya iphe-iphere.

Iphe, ruberu okpara

¹⁵ Ọ -buru le nwoke alu unwanyi labu; yeru onye lanu obu; kpoo onye ophu ashi; ẹphe

ẹbo atuko mutawaru iya unwegirima; me onye ophu o yeru obu yele onye ophu o kporu ashi; teke o bu l'oo onye ophu a kporu ashi muru onye ophu bu okpara; ¹⁶ mboku, oo-ke ekpe gude keeru unwu iya eku iya; t'e b'o wotakwa nwatibe ke nwanyi ophu o yeru obu phu; dobe l'onodu okpara; haa nwatibe ke onye ophu, o kporu ashi phu, bu iya bu okpara phu. ¹⁷ T'onye ono mekwaaru okpara iya ono, bu nwatibe ke nwanyi ono, o kporu ashi ono iphe, ruberu iya nu. Mbụ t'o kee iphemiphe obule, o nweru enweru uzo labu; ke l'oo nwata ono bu nwa mbu, koshiru l'o noo l'ufu. Iphe, ruberu okpara bukwa iya nwe iya.

Nwa, kariru ndu muru nu aka

¹⁸ O -buru le madzu mutaru nwa, ka iya aka; k'ophu bu l'e too ngaduru ndu muru iya nu nchi; too mejedu iphe, nna iya kfuru; too meje ophu, nne iya kfuru; teke ephe huru iya ahuru; too yeduru ephe onu; ¹⁹ te nna iya yele nne iya kputakwa iya kpu-jeru ndu bu ogurenya l'onu edukfu mkpukpu ephe. ²⁰ T'ephe su ndu bu ogurenya mkpukpu ono: "Nwatibe ayi owaa kaakwa ayi aka; bya aburu 'anuma anuma. O bu oke-ekpiri; ngunuka mee." ²¹ T'unwoke mkpukpu ono l'ephe ha wufuta; tu-gbua ya le mkpuma. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya; k'ophu ndu Izurelu l'ephe ha a-nu iya; tsua egvu.

Ekemu, du iche iche

²² O -buru le madzu meru iphe, o gbaru t'o nwuhu; e woru iya gbua; unu kobe odzu onye

ono l'eli oshi; ²³ t'odzu iya be kokwaru l'eli oshi l'ẹke ono jeye ẹ nchị ọbhu. Unu likwaa ya mbọku ono gẹdegede; kẹ l'onye koru l'eli oshi bẹ bụ onye Nchileke turu ọnu. Unu be emerushikwa alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu t'ọ bụru òkè-iphe unu ono.

22

¹ Ọ -bụru l'ị phuru eswi madzụ ibe ngu; m'ọ bụ aturu iya l'ẹke ọokpaphuhu akpaphuhu; be emekwa ẹnya l'ẹ tị phudu iya; kebekwa ẹhu kputa iya kpụ-phuru onye ono, nwe iya nụ ono azụ. ² Ọ -bụru l'onye ono te bunyabedu ngu ntse; ọdumeka bụru l'ị tị madu onye ọbu; kputakwa iya laa nke ngu je edobe; jeye teke onye ono a-choru iya bya; nggu akpuru iya nụ iya. ³ Ono kwaphu ẹge ii-meje nkakfu-igara iya. Ẹge ono kwaphu bẹ ii-meje uwe iya; mękpo iphemiphe ọbule, bụ kẹ madzụ ibe ngu, tufahuru etufahu; nggu aphua ya. Be emekewa ẹnya l'ẹ tị phudu iya.

⁴ Ọ -bụru l'ị phuru nkakfu-igara madzụ ibe ngu; m'ọ bụ eswi iya l'ẹke ọ daru l'iku esu-uzo; be emekwa ẹnya l'ẹ tị phudu iya. Kebekwa ẹhu je eyeru onye ọbu ẹka t'ọ palia ya.

⁵ Tẹ nwanyi ba akwajekwa ngwa nwoke; ọphu unwoke akwajekwa ngwa nwanyi; kẹ l'onye eme ẹge ono bukwa akpamara bẹ oome l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu.

⁶ Ọ -bụru l'ị swe l'esu-uzo; phua ẹkfuna-enu l'eli oshi; m'ọ bụ l'ali; ọ -bụru l'unwenu nọ iya; m'ọ bụ ẹkwa iya; nne iya ekpuru iya; ba anwupyabekwa nwenu ono yele unwu iya.

⁷ Kebekwa ẹhu haa nne iya t'o pphefu; nggu anwutawaru unwu iya; k'ophu ọo-duru ngu ẹ nma; mẹ k'ophu ịi-ka nka.

⁸ Ọ -buru l'iioku ọlo ọphungu; kpusakwaa l'uko* iya ọsa; swia ya ọnu mgburumgburu; t'ẹ bọ dọ onye e-shi l'ẹke ono wefu bya adaa; woru ọchi ye l'ọlo ngu ono.

⁹ Ọ -buru l'iiiko mgbo vayinu; ba akukwa iya iphe ẹghirigha. I-mee ya ẹge ono bẹ aa-natakwa ngu akpuru, ọ mitaru; natakwa ngu phu akpuru, ọ mitaru mbu vayinu ono je edobe l'ọlo, dọ nsọ.

¹⁰ Be eligbabejekwa eswi yele nkakfu-igara gude l'atupya ali ugbo lanu.

¹¹ Be yejekwa uwe, a kwaru ẹghirigha; mbu wota ẹkwa baragidi je akwakobe ẹ rebererebere ẹkwa mmanu.

¹² Kpajekwaru eri owu, dọ yagiriyagiri ye l'uwe-nlokpuru ngu azu ẹno.

K'ochifu nwanyi

¹³ Ọ -buru ẹ nwoke luru nwanyi yele iya azetsua; yọ kpọo nwanyi ọbu ashi; ¹⁴ bolahaa ya ibo; kfubyishilaa ya; su: "Le ya luru nwanyi-a; ya eje te ya ẹya zee; to duhe ẹ nne muru iya." ¹⁵ Te nna nwamgboko ono yele nne iya gude iphe, ekoshi ẹ nwamgboko ono bẹ yele nwoke ọdo ta zebu je ekoshi ndu bu ọgurennya l'edukfu mkpukpu. ¹⁶ Te nna nwamgboko ono su ndu bu ọgurennya ono: "Le nwatibe iya bẹ ya keru nji; ọle nta-a b'ọ duwa nji iya ashi. ¹⁷ O bowaru iya ibo; su: 'Le nwatibe iya ta

* **22:8** 22:8 Uko, eekfu l'ẹke-a bu uko, ẹ te nwe du okpotsu. Ọ bu uko ono bu okpotsu ọlo ọbu.

dùhedu ẹge ọ dū lẹ nne muru iya.' Ọlobu; ọwaa kwa iphe, ekoshi lẹ nwatibe iya bẹ nwoke ọdo ta chikahubua ọkpa." Teke ono; ndu muru nwata ono abya eworu ẹkwa ono phushia l'ifu ndu bu ọgurennya mkpukpu ono. ¹⁸ Tẹ ndu bu ọgurennya mkpukpu ono kputa nwoke ono; chia ya ẹchachi; ¹⁹ reta iya nre ukporo mkpola-ocha ise; woru nū nna nwamgboko ono; kele nwoke ono boru nwamgboko Ízurelu ibo. Nwamgboko ono a-buru nyee ya ẹge ọ bu iya; ọphu tọ byadu bya achifu iya achifu jeye ẹge ọo-nọ-bebe.

²⁰ Ọle; ọ -bukwanuru l'ibo ono, e boru iya ono bu oswi-okfu; k'ọphu bu l'ẹ tọ dudu iphe, e gude koshi lẹ nwamgboko ono bẹ yele nwoke ọdo ta zebua; ²¹ t'ẹphe kpufuta nwamgboko ono l'ọnu ulo nna iya; tẹ unwoke mkpukpu ono tųgbua ya lẹ mkpuma; kẹ l'o meru ahuma l'alị Ízurelu. Ọono lẹ kẹ nna iya l'agba ọkpara. T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

²² Ọ -buru l'e guderu nwoke l'ẹke yele nyee onye ọdo zẹ; t'e gbukwaa nwoke ono yele nwanyi ọbu. T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya l'alị Ízurelu.

²³ Ọ -buru lẹ nwamgboko yele nwoke ta zebua; mbu nwamgboko, e doberu madzu k'alulu bẹ nwoke ọdo phuru lẹ mkpukpu; jekfu iya; ẹphe azẹ; ²⁴ unu kputa ẹphe ẹbo kpufu l'ọnu

obu-edukfu† mkpukpu ono; gude mkpuma tụ-gbushia ẹphe ẹbo. Aa-tụ-gbu nwamgboko ono lẹ mkpuma; kẹ l'ọ nọ l'ẹke, madzụ nọ;‡ to chi mkpu t'a gbaaru iya mkpu; tụ-gbukwaaphu kẹ nwoke; kẹ l'ọ mebyishiru nyee onye ọdo. T'e chigbukwaa njọ l'igbo, o beru; tẹ ọdo be ebehe iya.

²⁵ Obenu; ọ -buru l'ọo l'ime ẹgbudu bẹ nwoke guderu nwamgboko, e doberu madzụ k'alululu yẹle iya azẹe; bukwa onye kẹ nwoke nwenkinyi bẹ ee-gbu. ²⁶ T'ẹ b'ọ dukwa iphe, unu e-me nwamgboko ono; l'ẹ tọ dukwa iphe dụ ẹji, o meru, ee-gude gbua ya. Ishi iya aburu lẹ ọwaa dukwa l'ọ bu onye jeru je afuaru madzụ ibe iya l'uzo; gbua. ²⁷ Mbụ lẹ nwoke ono guderu nwamgboko ono, onye ọdo ejekwadu okfu iya ono l'ime ẹgbudu; yo chia mkpu; t'ọ nwe onye, a-gbaru iya mkpu.

²⁸ Ọle; ọ -bukwanuru lẹ nwoke guderu nwamgboko, ẹ-ta dudu onye edoberu iya k'alululu k'ehuka yẹle iya azẹe; a phua ẹphe; ²⁹ tẹ nwoke ono kfukwaa nna nwamgboko ono ukporo mkpola-ọcha labụ lẹ mkpola-ọcha iri. Tẹ nwoke ọbu lukwaa nwamgboko ono; kẹ l'ọ mebyishiwari iya. Ọphu ọ byadu achifu nwamgboko achifu gbururu jeye ẹge ọo-nọ-bebe.

† **22:24** 22:24 L'alí Ízurelú; bẹ eemetashije ogude upho-mkpuma kpụ-pheta mkpukpu mgburumgburu. L'ọnu-abata mkpukpu ono; b'a kpufe ọlo ẹke ndibe ọgurennya anọduje eye ọnu l'iphe gbaru nụ. Ọ bu ẹke ono b'e ku obu-edukfu lẹ Bayiburu-a. Gụ Rut 4:1, 11; Job 29:7-13. ‡ **22:24** 22:24 Iphe a kwata dee l'ẹke-a kwa mkpukpu.

³⁰ Tẹ nwoke ba lụkwa nyee nna iya; shi ẹge ono mechia nna iya ifu.

23

Obufu madzu ebufu

¹ T'onye akpuraku pyahuru apyahụ; mẹ onye e bufuru útsù ba abatajẹkwa lẹ ndzuko ndu kẹ Ojejoje.

² T'ẹ b'ọ dukwa onye a gbataru l'ọkpara, abatajẹ l'ẹke ndu kẹ Ojejoje dzukoberu. Ọphu ndu awa iya; mbụ jeye l'ogbo k'iri 'abatajẹkwa l'ẹke ndu kẹ Ojejoje dzukoberu.

³ T'ẹ b'ọ dukwa onye Amọnu; m'ọ bụ onye Móabu; mbụ je akpaa l'eri ẹphe jeye l'ogbo k'iri, abata lẹ ndzuko kẹ ndu Ojejoje gburruru jeye.

⁴ Ishi iya aburu l'ẹphe te gudedu nri; mẹ mini gba unu ndzuta teke unu shi Íjiputu alufuta. Ẹphe egbechia buta Bélamu Beyọ, bụ onye Petọ l'alì Mesopotémiya t'ọ bya atụa unu ọnu. ⁵ Obenu lẹ Ojejoje, bụ Nchileke unu ta ngaduru Bélamu nchì; ọ gbechia mee mburọnu ono; yọ ghọo ọnu-ọma; kẹle Ojejoje, bụ Nchileke unu yeru unu obu. ⁶ Unu ba achọkwa ọzo unu, ee-shi t'ẹhu dọ ẹphe agu; m'ọ kwanụ t'ọ duru ẹphe lẹ mma jeye teke unu a-nọ-bebe.

⁷ Tẹ ndu Édọmu ba adukwa unu ashì; kẹ l'ẹphe bụ unwunne unu. Ọphu unu akpọkwa ndu Íjiputu ashì; kẹ l'unu shi buru ndu laru alala l'alì ẹphe. ⁸ T'a hajẹkwaa ndu awa ẹphe ọgbo k'eto t'ẹphe bata l'ẹke ndu kẹ Ojejoje dzukoberu.

Odobe ọdu ọgu t'ẹ b'o ri inyi

⁹ O -buru l'unu nọ l'odu oḡu l'oge oḡu; unu bukwaru ụba yeru iphe, dụ eji. ¹⁰ O -buru l'o nweru l'unu ha, onye nyiru iphe kpua onwiya l'enyashi; shi ege ono buru onye aaso nsọ; t'onye ono shikwa l'odu oḡu ono lufu. ¹¹ O -be l'uřennyashi; tọ ghua ehu. Enyanwu -nyihutsulephu; yọ batawaru l'odu oḡu ono.

¹² T'o nwekwaru eke, unu e-jeje oje-l'ukpo l'azu odu oḡu ono. ¹³ Unu yekobeje ikworo lẹ ngwa-oḡu unu; k'ophu bu; o -nweru unu onye jeru oje-l'ukpo; t'o gude iya tua nsu nyiru iya ye; kpochia. ¹⁴ Ishi iya aburu lẹ Ojejoje, bu Nchileke unu etsojeru odu oḡu unu ejephe; l'adzo unu ndzu; woru ndu ohogu unu ye unu l'eka. Oo ya meru iphe odu oḡu unu bu-futaje eke, dụ nsọ. T'e b'o phushi iphe, aaso nsọ l'eka unu nọ; paru unu haa.

Unwu ekemu odo

¹⁵ Ohu -shi l'eka nnajiufu iya gbakfuta ngu; ba kpatakwa iya kpụ-phuru nnajiufu iya ono azu.

¹⁶ Hakwaa ya tẹ unu l'ia buru l'eka dukpele iya phu mma lẹ mkpukpu unu ono eke o fotar. Unu ba kpakwa iya ehu.

¹⁷ T'e b'o dukwa onye Izurelu: nwoke m'o bu nwanyi, a-nodu agbaru agwa okpara. ¹⁸ Unu be egudejekwa ugwo, a kfuru nwanyi okpara; m'o bu ophu a kfuru nwoke okpara bya l'ulo Ojejoje, bu Nchileke unu bya okfu ugwo iphe, e riburu l'angu k'ememe; ke l'ephe ebo bukwa akpamara l'enya Ojejoje, bu Nchileke unu.

¹⁹ Unu be ejekwa onye Izurelu ibe unu ugwo o-muru-nwa; l'okpoga; m'o bu lẹ nri; m'o bu

l'iphemiphe ọbule, bụ iphe eejeje madzụ l'ugwo. ²⁰ Onye unu e-jeje ugwo ọ-muru-nwa bụ onye mba ọdo. Obenu l'onye bụ onye Ízurelu ibe unu bę unu te ejekwa ugwo ọ-muru-nwa; k'ọphu Ojejoje, bụ Nchileke unu a-gọoru ọnu-oma nụ unu l'iphemiphe ọbule, unu byibekpooru ẹka k'ememe l'alị ono, unu eje aluta ono.

²¹ Ọ bụru l'unu riburu Ojejoje, bụ Nchileke unu angụ iphe unu e-me; unu ba akpokwa ụkfu ememe iya; kele Ojejoje, bụ Nchileke unu jifutajekwa unu ajị iya; unu aburu ndu ikpe nmaru l'unu meru ẹjo iphe. ²² Ọle; ọ - bụkwanuru l'ẹ t'o nwedu iphe unu riburu angụ ke ememe; bę ikpe ta nmakwa unu. ²³ Iphe, bụ iphe shi unu l'ọnu lufuta; unu letakwa ẹnya mekota iya; ke l'ọ bụ unubedua turu obu unu ama; gude ọnu unu ribuaru Ojejoje, bụ Nchileke unu angụ ome iphe ono.

²⁴ Ọ bụru l'unu bahuru le mgbo vayinu madzụ ibe unu; unu rikwaa akpuru vayinu ọbu ẹge dụ unu mma; ọle t'ẹ b'ọ dukwa ọphu unu e-ye le nkata unu. ²⁵ Teke unu -bahuru l'egu madzụ ibe unu; yọ -dụ unu t'unu wota iphe, ọ kuru akuku ria; unu wotakwa iya; ọle t'ẹ b'ọ dukwa ukfu iphe ono ọphu unu e-gude mma gbutsua.

24

Kę ọchifu nwanyi

¹ Ọ -buru le nwoke luru nwanyi; a -nonyaa; nwanyi ono ta duhe iya mma; ke l'ọ phuru iphe, ta dudu mma l'ehu nwanyi ono; yọ bya ederu ẹkwo ọchifu nwanyi; nụ iya; chifu iya; ² ọ -buru

l'ò lufuru; je alua nwoke odo; ³ nji iya k'èbo ono abyakwaphu bya akpoo ya ashi; dekwaruphu ekwo achifu odo nu iya; bya achifukwa iya phu le nk'iya; m'ò bu l'onye k'ono bu anwuhu b'ò nwuhuru; mbu onye ophu, shi duta iya; lua phu; ⁴ te nji iya ke mbu phu, chifuru iya nu phu ba alaphukwa azu jeshia ya alulu; l'e merushitsuwaru iya ono; ke l'ò bukwa akpamara l'ifu Ojejoje. Unu be emetakwa akpamara kpube ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu abya unu anunu t'ò buru okè-iphe unu ono.

Ekemu, du iche iche

⁵ O -buru le madzu luru nwanyi k'ophungu; t'e b'e ezikwa iya t'o je ogu; ophu o dukwa ozi odo, ee-zi iya. T'onye ono no-gbukwa afa lanu l'ufu; mee nyee ya ono, o lutaru ono t'ehu tsoo ya ena.

⁶ Te madzu ba apatakwa mkpuma, eegweje nri; m'ò kwanu o-ji-l'eka mkpuma; t'ò buru iphe, e yeru iya l'itumo; ke l'ono dukwa l'ò bu onye gude ishi madzu ophu sibe l'itumo.

⁷ O -buru le madzu b'e guderu l'o zitaru onye Izurelu ibe iya ezita: l'eme iya l'ò bu ohu; m'ò -bu ree ya erere; t'e gbukwaa onye o-pa-l'eda ono egbugbu. T'e chigbukwaa njo l'igbo, o beru; te odo be ebehe iya.

⁸ O -buru onye ehulabu byaru; unu zikwaa obu l'ali; mee iphe, bu iphe, ndu achijeru Nchileke eja, bu ndu ikfu Livayi suru t'unu mee. Unu tukokpelephu iphe, bu iphe, mu turu ephe ekemu su t'ephe meje; mekota. ⁹ Unu nyatakwa iphe, Ojejoje, bu Nchileke unu meru

Miriyamu teke unu nọ l'uzo; l'unu wufutatsuaru l'alị Íjiputu.

¹⁰ Teke i jeru madzụ ibe ngu ugwo; m'o - ruhuru; ọ buru ugwo, dụ idu-agma; ba bahụkwa l'ulo iya je owota iphe, ọ sụberu ngu l'itumo.

¹¹ Nọdukwa l'etezi tẹ onye ọbu, i jeru ugwo ọbu wofutaru ngu iphe, ọ sụberu ngu l'itumo ọbu.

¹² Ọ -buru l'onye ọbu bụ onye ukpa; be egudekwa iphe ono, o yeru ngu l'itumo ono lashia l'ufu; nọo jeye tẹ nchi bọhu. ¹³ Nchi -jihude; nggu ewophutaru iya ukpo iya ono azụ; k'ophu ọo-zẹ iya; kua mgbenya; gọru ọnu-oma nụ ngu. A gwaru ngu iya l'odobe ẹka ndoo l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ngu.

¹⁴ Ọ -buru l'onye ẹ-te nwedu ẹge ọ haru iya; yọ kpa ukpa -byaru ngu ozi; be emegbukwa iya emegbu; mẹ onye ọbu; ?ọ bụ onye Ízurelu ibe ngu; m'ọ bụ onye laru alala, buru lẹ mkpukpu unu. ¹⁵ Kfujekwa iya aswa ozi iya l'uboku; tẹmanu ẹnyanwu anyihude; kẹ l'onye ono, akpa nri ono gbawaru aswa ozi iya yeru lẹ mkpa ẹhu iya. Ọdumeka bẹ ọo-rakwaru Ojejoje ẹjo ẹkwa l'okfu ẹka ngu; yọ buru ngu ome ẹjo iphe.

¹⁶ Tẹ ndu bụ nna ba alajekwa l'iphe, nwa ẹphe metaru; ọphu ndu bụ unwu 'alajekwa l'iphe, nna ẹphe metaru. T'onye metaru iphe o metaru lakwaa l'iphe, o meru.

¹⁷ Unu ba anafujekwa madzụ iphe gbaru iya nụ; okfu l'ọ bụ onye laru alala; m'ọ kwanu okfu l'ọ bụ onye a toru ogbe; ọphu unu anatajekwa nwanyi, maa tufuru uwe iya l'itumo. ¹⁸ Unu ny-atajekwa l'unubedua shi buru ohu l'alị Íjiputu;

Ojejoje, bụ Nchileke unu agbata unu l'èke ono. Ọo ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sụ t'unu meje iphe ono l'ọ ha.

¹⁹ Teke unu akpata iphe unu meberu emebe; ọ -buru l'ọ nweru ọphu unu haru l'okfu unu; unu ba alaphuhekwa azụ je iya ewota. Unu hakwaaru iya ndu laru alala; ndu a toru ogbe; mę unwanyi, maa tufuru; k'ọphu Ojejoje, bụ Nchileke unu a-goru unu ọnu-oma l'iphe bụ iphe, unu kuberu aka. ²⁰ Teke unu awọ olivu unu; unu ba awọjekwa iya n-wọ labụ. Unu hajekwaa ọphu phoduru nụ t'ọ duru ndu laru alala; ndu a toru ogbe; mę unwanyi, nji ephe ta nohedu.

²¹ Ọ -buru l'unu awọ vayinu lę mgbo vayinu unu; unu be ejekwa mkpakwa iya. Unu hajekwaa ọphu phoduru nụ t'ọ noduru ndu laru alala; ndu a toru ogbe; mę unwanyi, nji ephe ta nohedu.

²² Unu nyatajekwa l'unubedua shi buru ohu l'ali Ijiputu. Ọo ya meru iphe mu aturu unu ekemu; sụ t'unu meje iphe ono l'ọ ha.

25

Ekemu k'ochi madzụ iphe

¹ Ọ -buru l'umadzu labụ bę okfu adaru; t'ephe gude iya je l'ulo ikpe tę ndu ikpe kpeeru iya ephe; haaru onye ọphu iswi dụ mma enge; nmaa onye ọphu achọ okfu ikpe. ² Teke ọ bụ l'onye ọphu ikpe nmaru b'ọ gbaru t'e chia iphe; t'onye ikpe mekwaa ya t'ọ zeru azę; t'e chia ya iphe l'ifu iya; chia ya ọnu echachi ole yele iphe o meru hakọ. ³ Ụkporo ọnu echachi ebo bę ee-chi onye obu. T'ę b'ọ karikwa ege ono. E -chighata

iya ẹge ono b'ọ buakwa ome nwanna ngu ono l'ẹ tọ dudu iphe ọ bu l'ẹke ị nọ.

⁴ Unu be ekechijekwa eswi ọnu teke ọodzoshiru unu witu unu.

Ozi, nọru onye nwunne iya nwuhuru; haa nyee ya

⁵ Ọ -buru l'unwunne ẹbo bu; onye lanu anonyaa nwuhu tọ muta nwa; te nyee ya be jekwa ọlu esu-uzo. Te nwunne nji iya lupyabekwa iya; lajeru iya l'ulo. Nwunne nji iya ono eshi ẹge ono medzukota iphe, gbaru iya nu l'ẹke nwanyi ono nọ. ⁶ Nwa nwoke mbu, ọ mutaru mbu nwanyi ono be a-zaru epha laa l'epha nwunne iya ono, nwuhuru nu ono; t'e shi ẹge ono t'epha iya be chihu l'ali Izurelu. ⁷ Ọle; ọ -buru l'ẹ tọ dudu onye ono t'ọ lupyabe nyee nwunne iya ono; te nwanyi ono jekfu ndu bu ọgurennya ono l'obu-edukfu mkpukpu ono je asu epha: "Le nwunne nji iya jikakwaru ome t'epha nwunne iya be ephuhu l'ali Izurelu. E to kwekwa le ya emeru iya iphe, gbaru te onye, bu nwunne nji madzu meeru iya." ⁸ Te ndu bu ọgurennya mkpukpu ono kua nwoke ono; kfuaru iya okfu. Ọ -buru l'iphe, ookfu be ookfu ekfushi ike: "Le ya ta alupyabedu nwanyi ono;" ⁹ te nyee nwunne iya ono gbeshi l'ifu ndu bu ọgurennya ono je eyeta akpokpa nwunne nji iya ono nanu; vushi iya ọnu-mini l'ifu; su iya: "L'ọo ege ono be eemeje onye e-ta chodu te ufu nwunne iya be echihu." ¹⁰ Iphe, ee-ku ufu nwoke ono le Izurelu bu: "Ufu onye e yetaru akpokpa iya."

11 O -buru l'unwoke labu alu ogu; nyee onye lanu l'ime ephe abyatashia ogbaru nji iya odzori; bya azu nwoke ophu l'ehu-nwoke; 12 t'e gbubufukwa nwanyi ono eka; t'e ba aphukwaru iya imiko.

13 Unu be eyejekwa iphe, eegudeje atu era iphe uzo ebo l'eda unu: okpobe iya; me adigboroja iya. 14 Unu be enwekwaru iphe, eegudeje ama iphe amama uzo labu le nk'unu: okpobe iya; me adigboroja iya. 15 Unu gudeje okpobe iphe, eegudeje atu era iphe tua iphe; k'ophu unu aka nka l'ali ono, Ojejoje bu Nchileke unu abya unu anunu ono; 16 ke l'iphe bu onye, eme egbe iphe ono; mbu onye, eme iphe l'ugho bukwa akpamara be oome l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu.

Ekemu t'e gbushia ndu Amaleku

17 Unu nyatakwa iphe, ndu Amaleku meru unu teke unu no l'uzo; l'unu lufutatsuaru le Ijiputu. 18 O bu teke ike ije gvwaru unu; ike ta nohe unu; be ephe shiru unu uzo azu; bya etso unu ogu l'uzo; gbushia ndu ophu kpe azu; ephe ta tsu Nchileke egvu. 19 Oo ya bu; teke Ojejoje, bu Nchileke unu meleruphu; unu enweru onwunu l'eka iphe, bu ndu ohogu unu, bupheru unu mgburumburu l'ali ono, oobyu unu anunu t'o buru okè-iphe unu ono; unu mekwaa te ndu Amaleku chihu le mkpuli igwe owaa. Unu ba zahakwa iya ememe!

26

Akpuru iphe mbu

¹ Unu -bahulephu l'alì ono, Ojejoje, bu Nchileke abya unu anunu t'ò buru òkè-iphe unu ono; mbu unu -nata l'iya phu buru; ² hatakwa akpuru iphe mbu l'iphe, i kotaru l'alì ono, Ojejoje abya unu anunu ono; chiru ye le nkata; vuru je l'èke Ojejoje, bu Nchileke unu a-fota; dobe epha iya; buru iya eburu. ³ Jekfu onye achijeru Nchileke eja teke ono je asu iya: "Le ntanu-a be iikfuru Ojejoje, bu Nchileke unu l'unu larutawaru l'alì ono, Ojejoje riburu nna ayi oche phe angu le ya a-nu ayi ono."

⁴ Onye ono, achijeru Nchileke eja ono a-nata ngu nkata ono; sibe l'ifu enya-ngweja Ojejoje, bu Nchileke ngu. ⁵ Nggwu anodukwaphu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu kfua: "Le nna mu shi buru onye Áramu, l'aghaphe aghaphe. O gude ndu ha nwanshii laa Íjiputu; je aburu onye laru alala l'èke ono. Yo buru l'èke ono b'ò nò buru oke mba, nweru agburu-èhu; bya aha igwe. ⁶ Obenu le ndu Íjiputu nuru ayi aphu; bya emee t'ayi jee iphe-èhuka; mee te ayi jee ozi mkpo-nyi-enya. ⁷ To du iya bu; ayi echia mkpu raku Ojejoje, bu Nchileke ke nna ayi oche phe. Ojejoje anua olu ayi; bya aphua iphe-èhuka, ayi eje; me ozi, ayi ejobu onwayi; me ege eegude akpabe ayi èhu. ⁸ Ya ndono; Ojejoje egude ike; agburu-èhu iya; oye egvu; iphe-ophulenyia; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri; dufuta ayi le Íjiputu. ⁹ Yo dubatawa ayi l'èke-a; bya eworu ali-a nu ayi; mbu egiri ali-a. ¹⁰ Nta-a b'i wotawaru iya akpuru iphe mbu, shi l'iphe, i meberu l'alì-a, nggube Ojejoje nuru iya-a." Nggwu abya eworu iya dobe

l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu; baaru Ojejoje, bu Nchileke ngu ono eja. ¹¹ Nggwu abya etee ešwa iphemiphe obule ono, du mma, Ojejoje, bu Nchileke ngu nuru nggu le ndibe ngu ono. Ndu Lívayi; me ndu laru alala, unu l'ephe bu etekwaaphu ešwa.

Uzo lanu l'uzo iri l'afa k'eto

¹² I -kfu-gelephu uzo lanu l'uzo iri l'iphemiphe obule, i setaru l'afa k'eto, bu iya bu afa, aakfuje uzo lanu l'uzo iri; mbu; teke i nutsuaru iya ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu nna ephe ta nohedu; me unwanyi, nji ephe ta nohedu; k'ophu ephe a-nodu le mkpukpu unu rijije ephe; ¹³ nggu anodu l'ifu Ojejoje, bu Nchileke ngu; su: "L'i wofuakwaru iphe ono, du nsọ ono l'ulo ngu; wowaru iya nu ndu Lívayi; ndu laru alala; ndu nna ephe ta nohedu; me unwanyi, maa tufuru, bu ekemu, o turu nu ngu. E to dukwa ekemu ono, o turu nu ngu ono, nweru ophu e ti tsodu; ophu o dukwa ophu i zahajeru. ¹⁴ E to dukwa uzo lanu l'uzo iri ono ophu i riru teke i no l'aphu; to du ophu i wofuru teke i bu onye aaso nsọ; ophu o dudu ophu i nujeru ndu nwuhuru anwuhu. I nukwaru Ojejoje, bu Nchileke ngu okfu; yo buru iphemiphe obule, o suru ti mee b'i meru. ¹⁵ Shinu l'imigwe, bu ufu ngu ono, du nsọ ono lee enya; goru onu-oma nu ndibe ngu, bu ndu Izurelu; nggu agoru onu-oma nu egiri ali ono, i riburu nna ayi oche phe le nte ono."

¹⁶ Ntanu-a be Ojejoje, bu Nchileke unu tuwaru unu ekemu su t'unu meje iphe-a, ya toru okpa

iya sù t'unu tsoje; mę iphe-a, ya sùru t'unu meje-wa. Unu zikwaa obu l'alì; gudeje obu unu l'ò ha; mę ndzù unu l'ò ha meje iphemiphe òbule ono. ¹⁷ Ntanù-a bę unu kfuwaru iya hoo-haa l'òo Ojejoje bų Nchileke unu; l'òo ọzo, ọ tọru bę unu a-nọdu etso; l'eme iphe, ọ tọru ọkpa iya; mę iphe, o kfuru; mę nsọ iya; l'anụkwaru iya phụ okfu. ¹⁸ Ojejoje abyakwaphu bya ekfua ya hoo-haa ntanù-a l'unu bųwa ndibe iya, ya nwe k'iche, bų iphe, ya kwehawaru unu l'ụkwa; bya asù t'unu mejekwa iphe ya tųru unu l'ekemu. ¹⁹ Oo-me unu t'unu ka iphe bų mbakeshi, o keru ekeke. Ẹpha unu a-ka kę ndu mba ọdo ono ode ude; ẹphe aka unu otushi ẹpha; ka unu ọkwabe ugvu. Unu abųru ọha, dųru Ojejoje, bų Nchileke unu lę nsọ, bų iphe, o kfuhawaru.

27

Ẹnya-ngweja, nọ lę Ugvu Ebalu

¹ Ya ndono; Mósisu yęle ndu bų ọgurenya Ízurelu abya atųaru ndu Ízurelu ono ekemu; sų ẹphe: “Unu tųkokwa ekemu-wa, ya atųru unu ntanù-a dobekota. ² Teke unu sweru Ẹnyimu Jọdanu bahų l'alì ono, Ojejoje, bų Nchileke unu abya unu anųnu ono; unu patatsua mkpuma, ha nshinu kpọkobe; unu emeta ọra nyịa ya. ³ Unu eworu ekemu-a l'ò ha dekota iya teke unu swetatsuleruphu ẹnyimu ono bahų l'ẹgiri alì ono, Ojejoje, bų Nchileke unu abya unu anųnu ono. Ono bų iphe, Ojejoje, bų Nchileke nna unu oche phę kweru unu ụkwa iya. ⁴ Ọo ya bų; teke unu swetsuleruphu Ẹnyimu Jọdanu; unu

akpòkobe mkpuma ono, mu aturu unu ekemu iya ntanu ono. O bu le Ugvu Ebalu be unu akpòkobe iya; gude ura nyia ya. ⁵ O bu l'eke ono be unu akpuru Ojejoje, bu Nchileke unu enya-ngweja. O bu mkpuma be ee-gude kpua ya; mbu mkpuma, e to dudu iphe e meru l'igwe, a kujeru iya. ⁶ T'o bukwaru mkpuma, e ta wadu awawa be unu e-gude kpuru Ojejoje, bu Nchileke unu enya-ngweja ono. Yo buru l'eli iya be unu agbaje ngweja-ukfuru nu Ojejoje, bu Nchileke unu. ⁷ Unu gwojekwaphu ngweja ehua-aga l'eke ono. Unu atuko nodu l'eke onoria ya; tee eswa l'ifu Ojejoje, bu Nchileke unu. ⁸ Unu dekwaa ekemu-a l'o ha t'o shia ohuma le mkpuma ono, unu kpobetsuaru ono."

Mburonu, a no le Ugvu Ebalu bushua

⁹ Mosisu yele ndu ikfu Lívayi, bu ndu achijeru Nchileke eja abya ekfuru yeru ndu Izurelu l'ephe ha; su ephe: "Unube ndu Izurelu; unu daa ashí; ngabe nchi! Ntanu be unu buakwa ndibe Ojejoje, bu Nchileke unu. ¹⁰ Unu nujekwaru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu. Unu dobekwa ekemu iya; meje iphe, o toru okpa iya; su te eetsoje, bu iphe, mu aturu unu ekemu iya ntanu."

¹¹ Yo bukwaruphu mboku ono; be Mosisu turu ndu Izurelu ekemu; su: ¹² Teke unu swetsuaru Enyimu Jodanu; ndu ikfu, e-vudo l'eli Ugvu Gerizimu goru onu-oma nu ndu Izurelu bu: ndu ikfu Simiyonu; ndu ikfu Lívayi; ndu ikfu Júda; ndu ikfu Ísaka; ndu ikfu Jósefu; me ndu ikfu

Bénjaminu. ¹³ Ndu ikfu ophu e-vudo l'eli Ugvu Ebalu bua onu bu: ndu ikfu Rúbenu; ndu ikfu Gádu; ndu ikfu Ásha; ndu ikfu Zébulonu; ndu ikfu Dánu; mę ndu ikfu Náfutali. ¹⁴ Ndu Lívayi e-woli olu raaru iya unwoke ndu Ízurelu l'ephe ha arara; sụ:

¹⁵ “Mburonu bu ke onye doberu ntękpe, a pyiru apyipyi; m'ọ bu ophu a kpuru akpukpu. Iphe ono bukwa akpamara l'ifu Ojejoje; mbu iphe ono, bu ndu eme nka gude ęka mee ya; dobe iya l'agwa le mpya ono.”

Ndu Ízurelu l'ephe ha atuko zua mgbede; sụ:
“T'ọ du ęge ono-o!”

¹⁶ “Mburonu bu ke onye ę-ta akwabedu nne le nna, muru iya nu ugvu.”

Ndu Ízurelu l'ephe ha atuko zua mgbede; sụ:
“T'ọ du ęge ono-o!”

¹⁷ “Mburonu bu ke onye wofuru ękpę, e gude kpaaru madzụ okę-alị.”

Ndu Ízurelu l'ephe ha atuko zua mgbede; sụ:
“T'ọ du ęge ono-o!”

¹⁸ “Mburonu bu ke onye dusweru onye atsu ishì ọzo.”

Ndu Ízurelu l'ephe ha atuko zua mgbede; sụ:
“T'ọ du ęge ono-o!”

¹⁹ “Mburonu bu ke onye anafuje madzụ iswi-odu-mma; okfu l'ọ bu onye laru alala; onye nna iya ta nọhedu; m'ọ bu nwanyi, maa tufuru.”

Ndu Ízurelu l'ephe ha atuko zua mgbede; sụ:
“T'ọ du ęge ono-o!”

²⁰ “Mburonu bu ke onye raru nyee nna iya; ke l'ọ nna iya b'o mechiru ifu.”

Ndu Ízureḷu l'ẹ̀phe ha atuko zua mgbede; sù:
“T'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge ono-o!”

²¹ “Mburonu bu ke onye raru anumanu.”

Ndu Ízureḷu l'ẹ̀phe ha atuko zua mgbede; sù:
“T'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge ono-o!”

²² “Mburonu bu ke onye raru nwunne iya; mbu
nwunne yele iya shi le nne lanu; m'ọ̀ bu nwanna
iya.”

Ndu Ízureḷu l'ẹ̀phe ha atuko zua mgbede; sù:
“T'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge ono-o!”

²³ “Mburonu bu ke onye raru nne nyee ya.”

Ndu Ízureḷu l'ẹ̀phe ha atuko zua mgbede; sù:
“T'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge ono-o!”

²⁴ “Mburonu bu ke onye gburu madzu ibe iya
le mpya.”

Ndu Ízureḷu l'ẹ̀phe ha atuko zua mgbede; sù:
“T'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge ono-o!”

²⁵ “Mburonu bu ke onye nataru eka-azu je
egbua onye e-ta dudu iphe, o meru.”

Ndu Ízureḷu l'ẹ̀phe ha atuko zua mgbede; sù:
“T'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge ono-o!”

²⁶ “Mburonu bu ke onye pa iphemiphe obule,
a turu l'ekemu-a eka lanu.”

Ndu Ízureḷu l'ẹ̀phe ha atuko zua mgbede; sù:
“T'ọ̀ dọ̀ ẹ̀ge ono-o!”

28

*Onu-oma, a goru nu ndu eme ekemu ono
(Liv 26:3-13; Dit 7:12-24)*

¹ O -buru l'unu nuru Ojejoje, bu Nchileke unu
okfu; -leta enya l'eme ekemu iya l'ọ̀ ha; mbu
ekemu ono, mu aturu unu ntanu-a; be Ojejoje,

bụ Nchileke unu e-me t'unu kakọta iphe, bụ mbakeshi, nọ lẹ mgboko-a nshinu. ² Ọnu-ọma-wa a-buru nk'unu; m'ọ -buru l'unu anuru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu.

³ Ọnu-ọma a-buru nk'unu lẹ mkpukpu; buru nk'unu l'egu.

⁴ Ọnu-ọma a-buru k'unwu unu; buru k'iphe, unu meberu l'alị; buru k'unwu, elu unu mụshiru; mbụ eswi unu; mę egbu unu; mę aturu unu.

⁵ Ọnu-ọma a-buru kę nkata, unu vu eje l'egu; mę otumu, unu atsu nri.

⁶ Ọnu-ọma a-buru nk'unu teke unu abata abata; mę teke unu alufu alufu.

⁷ Ojejoje e-me tẹ unu mekputa ndu ọhogu, wu-lihuru; bya etso unu ọgu. Ẹphe e-dzebe edzebe byakfuta unu ọgu; ọle ẹphe a-gba nanu nanu; gbakashihu.

⁸ Ojejoje e-me tẹ ọnu-ọma iya buru k'ọba unu; mękpo iphe bụ iphe, unu kuberu ẹka unu. Ọgọru ọnu-ọma nụ unu l'alị ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu abya unu anunu ono.

⁹ Ojejoje e-me t'unu kwata ọswa shihu ike; buru ndu duru iya lẹ nsọ, bụ iphe, o rihawaru unu angu iya; m'ọ -buru l'unu e-dobe ekemu Ojejoje, bụ Nchileke unu; l'etsokwaphu ụzo, ọ tọru. ¹⁰ Ndiphe l'ẹphe ha a-phu l'unu aza ẹpha alaru Ojejoje; tsulahaa unu egvu. ¹¹ Ojejoje e-me t'unu nwee iphe; nweshia ya ike; unu azua zua k'etsutsu iya; elu unu azua; zua k'etsutsu iya; iphe, unu meberu l'alị emehu k'etsutsu iya; l'alị ono, Ojejoje riburu nna unu phe nte lẹ ya a-nu ẹphe ono. ¹² Ojejoje a-guhaaru unu ọlo

ẹke oodobeje ẹku iya l'imigwe; tẹ mini chijee l'alì unu; l'oge iya; gọru ọnu-ọma iya nù iphe bụ ozi, unu gude ẹka unu jee. Unu e-jeje igweligwe ndu mba ọdo ụgwọ; tọ dukwanu ndu unu e-je ejita. ¹³ Ojejoje e-meje unu t'unu bụru ishi; unu ta anọdu ndu ọdo l'ẹka. Oo-mee unu; unu akalephu nshinu nshinu eje; unu ta aladu alì alì. Ọle ọ kwa m'ọ -bụru l'unu anga nchì l'ekemu Ojejoje, bụ Nchileke unu, bụ ọphu mu aturu unu ntanụ-a sù tẹ unu zia obu l'alì; meje iya ememe. ¹⁴ Unu ba aghakwaru ekemu-a, mu aturu unu ntanụ-a azụ m'ọo nanụ. Unu ba ahakwa iya; melahaa iphe ọdo; wata otso agwa ọdo, unu anọdu abaru eja.

Onu, a turu ndu kwefuru ikè
(Liv 26:14-46)

¹⁵ Ọle; ọ -bụkwanuru l'unu ta anọduru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu; unu te zi obu l'alì; l'edobe ekemu iya; unu te etso iphe, ọ tọru ọkpa iya sù tẹ eetsoje, bụgbaa iphe, mu aturu unu l'ekemu ntanụ-a; mburọnu-wa l'ọ ha a-bụkotaru nk'unu.

¹⁶ Mburọnu a-bụru nk'unu lẹ mkpụkpu; bụru nk'unu l'egu.

¹⁷ Mburọnu a-bụru kẹ nkata, unu vu eje l'egu; me ọtumu, unu atsụ nri.

¹⁸ Mburọnu a-buru k'unwu unu; bụru kẹ iphe, unu meberu l'alì; bụru k'unwu, elu unu mọtaru; mbụ eswi unu; eghu unu; me aturu unu.

¹⁹ Mburọnu a-buru nk'unu teke unu abata abata; bụru nk'unu teke unu alufu alufu.

²⁰ Ojejoje a-tụ unu ọnu; kpógháá unu ego-munggo; mee tẹ iphe, bụ iphe unu kuberu ẹka be ekeru ekeru. Oo-me iya unu ẹge ono gbururu

jeye; unu aburu kpurupyata; mbu laa l'iyi ke gbatabuta; l'okfu iphe, du eji, unu meshiru; zahaa Nchileke. ²¹ Ojejoje e-gude ejo iphe-ememe swiru unu eswiru gbururu jeye unu agvu l'ali ono, unu abahu eje aluta t'o buru nk'unu ono. ²² Ojejoje a-tu unu iphe-ememe, ami madzu mini yele ehoku; ehuekoko; oke okpomoku; ejo mkpo-anwu; me nwa-ntagbu, anodu atagbushi iphe unu meberu l'ali. Iphe ono l'o ha a-kpa unu ehue jeye teke unu a-buru kpurupyata. ²³ Akpamigwe-a, unu vu l'ishi-a a-buru ope; ali, unu dzoberu okpa aburu mgboro-igwe. ²⁴ Ojejoje e-me te mini, ga anodu achiru unu ghoo evevee yele udzu; shi l'imeli l'ekpu unu jeye teke unu a-gvu.

²⁵ Ojejoje a-ha te ndu ohogu unu lu-gbua unu. Unu e-dzebe edzebe byakfuta ndu ohogu unu ogu; ole unu a-gba nanu nanu; gbakashihu. Unu a-ghoo ndu ali-eze, nogbaa le mgboko-a a-nodu atso oyi. ²⁶ Odzu unu a-buru nri unwenu, ephe l'eli; me unwu-anu-egu, bu l'eliphe; ophu o dudu onye agboru ephe chaa. ²⁷ Ojejoje a-tu unu ejo iphe-etsetse ndu Ijiputu; iphe-ebubu; ejo onya, aba yoyoyo; me ekpa-eyi; yo buru 'agwota agwota. ²⁸ Ojejoje e-me te ogvu gudeshia unu; unu awata otsu ishi; egomunggo esweshihu unu. ²⁹ L'echi oke-eswe be unu a-wata obyipheshi aka ege onye ishi ebyipheshije l'ochi. Ophu o dudu iphe, unu byiberu aka k'ememe, bya l'agaru unu. Aa-nodulephu akpa unu ehue; l'ana unu nfu mboku-mboku; to nwe onye a-gbaru unu mkpu.

³⁰ Ii-je okfu nwanyi jebua; yo buru onye odo be

yele iya a-nòdu aze. Ìi-kpù ọ̀lo kpù-ghe ya; ọ̀le ẹ̀ tii budu iya. Ìi-kọ̀ vayinu; ọ̀le tii wọ̀tadu akpùru iya. ³¹ Aa-nòdu ngu l'ifu gbua oke-eswi ngu; ọ̀le ẹ̀ tii tadu anù iya. A kpà nkakfù-ìgara ngu l'ike; ọ̀phu a kpù-phutaduru ngu iya azù. Aturu ngu bẹ̀ ee-ruta chiru nù ndu ọ̀hogu ngu; to nwe onye ejeru ngu iya anafutaru. ³² Ẹ̀nwegirima unu: ndu k'unwoke; mẹ̀ lẹ̀ ndu k'unwanyi bẹ̀ aa-chiru nù ndu ọ̀do t'ẹ̀phe buru ẹ̀phe ohu. Ẹ̀nya a-nò unu l'uzo mbọ̀ku-mbọ̀ku jeye ẹ̀nya agbakọ̀ta unu ọ̀chi l'ẹ̀ke unu ele ẹ̀nya ẹ̀phe; ọ̀le ike taa dudu unu t'o nweru iphe, unu e-me. ³³ Ndu unu ẹ̀-ta madu e-ri iphe, unu kọ̀ru l'okfu; mbù iphe, unu setaru l'akanya. Ọ̀ bụ̀lephu ẹ̀hu bẹ̀ aa-nòdu akpa unu; l'anù unu nshì mbọ̀ku-mbọ̀ku; ³⁴ k'ọ̀phu bụ̀ l'iphe, unu e-gude ẹ̀nya unu phù a e-me unu; unu emelaha a ọ̀gvu ọ̀gvu. ³⁵ Ojejoje a-tù unu ẹ̀jo iphe-etsetse l'ikpere; mẹ̀ l'ọ̀kpa ẹ̀phe ẹ̀bo; mbù iphe-etsetse, a-bù 'agwọ̀ta agwọ̀ta. Oo-shi l'ọ̀bocheru-ọ̀kpa tsekota unu jeye l'ishi.

³⁶ Ojejoje a-chita unu l'onye unu fọtaru t'ọ̀ buru unu eze; laa mba, unu ta mahaada; nna unu oche phẹ̀ ta mahawa iya. Unu anòdu l'ẹ̀ke ono balahaaru nte ọ̀do ẹ̀ja; mbù nte, e gude oshi yele mkpuma mee. ³⁷ Ndu ẹ̀ke ono, Ojejoje a-chiru unu laa ono bẹ̀ unu a-nòdu anyi ishi ẹ̀dzu; buru iphe, e gude anma ẹ̀jo ẹ̀tu; mẹ̀ iphe, e gude atù mgbonu.

³⁸ Unu e-mebe iphe, ha nshinu l'alì; ọ̀le nwiphe, unu a-kpata iya taa badu ishi; kẹ̀ l'igube a-tapyashikota iya. ³⁹ Unu a-kọ̀ mgbo vayinu leta iya ẹ̀nya; ọ̀le unu ta angudu mee, shi iya nù; ọ̀phu unu awọ̀tadu akpuru, shi

iya nū; kẹ l'unwehu a-tafu iya. ⁴⁰ Oshi olivu a-tuko ali unu sweta; oḷe unu taa phudu manu iya; kẹ l'akpuru iya e-rishihu; dashia.

⁴¹ Unu a-mushi unwegirima unwoke; mushia unwegirima unwanyi; oḷe ephe ta abaduru unu uru; kẹ l'aa-kpu ephe le ndzu laa ali odo. ⁴² Iphe, bu oshi, no l'ali unu; me iphe, bu iphe, unu meberu emebe be igube a-tapyashibebe.

⁴³ Ndu laru alala l'ali unu be eka a-nodu akango akango l'eje; unubedua aka oḷa ali ali l'eje. ⁴⁴ Ephe e-jeje unu ugwo; oḷe unu tee nwedu ophu unu e-je ephe. Ephe a-bujeru ishi; unubedua anodu ephe l'eka.

⁴⁵ Mburonu-a l'o ha a-dakfuta unu; chia unu kpabe-kpabe; jeye yo gude unu; mee unu; unu aburu kpurupyata. Ishi iya aburu le unu ta nuduru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; mee ekemu iya; me iphe, o toru okpa iya; su t'e tsoje.

⁴⁶ Mburonu ono a-bu iphe-ohubama; me iphe, du biribiri; duru unu l'awa unu phe jeye le tutu yoyo. ⁴⁷ Keshinu unu te gudedu ehu-otso-ena;

tee eswa jeeru Ojejoje, bu Nchileke unu ozi teke iphe shi duru unu le mma; ⁴⁸ be unu a-nodu aswi egu nri; me egu mini; gbaa otu; gude uko iphemiphe obule; l'ejeru ndu ohogu unu ozi; mbu ndu ono, Ojejoje e-ye t'ephe bya etso unu ogu ono. Yo woru odogoro igwe nyabe unu l'olu jeye teke unu a-buru kpurupyata. ⁴⁹ Ojejoje e-duta ndu mba, shi ote-anya; mbu l'eke mgboko jeberu; t'ephe du l'o bu ugo bya apaa unu. Ndu mba ono a-buru ndu unu e-ta anodu okfu ephe.

⁵⁰ Ndu mba ono be ifu a-nodu eshi ephe onwuu-onwuu; k'ophu bu l'ephe ta agubedu ndu bu

ogurennya iphe; ephe ta aphuru unwegirima imiko. ⁵¹ Ephe a-tapyaa elu unu; kpukpoo iphe, unu meberu l'ali; jeye unu aburu kpurupyata. E to dudu akpe unu; m'oo mee ophungu unu; m'oo manu unu; m'oo eswi unu; m'oo aturu unu, ephe a-haru unu jeye teke unu a-lakota l'iyi. ⁵² Ephe a-no-chishikota mkpukpu unu l'oha mgburumgburu jeye teke upho-mkpuma unu ono, hatsua l'eli, a kpushitsuaru ike ono; mbu upho-mkpuma ono, unu chiru ukfu kwee ono foshihuru; l'adashi. Ephe a-no-chishikota unu le mkpukpu ono l'oha, nokota l'ali unu mgburumgburu; mbu ali ono, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu ono.

⁵³ Shita l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ephe a-no-chishikota mkpukpu unu ono be unu a-wata ota anu unwegirima unu: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyi, bu unwegirima, Ojejoje, bu Nchileke unu nuru unu. ⁵⁴ Oo-du-tabe eji k'ophu bu le nwoke, katsukpo ophuru madzu imiko l'ime unu; buru onye iphe katsua oru l'ehu be imiko nwunne iya nwoke; imiko nyee ya, o yeru obu; me imiko unwu iya ndu ophu, phoduru nu taa duhedu. ⁵⁵ E too butadu anu nwa iya, oota; be m'oo onye lanu le ndu ono. Ishi iya aburu l'e to duhedu iphe odo, phodubaaru iya nu odo. Yo buru shita l'iphe-ehuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ephe a-no-chishikota mkpukpu unu ono mgburumgburu. ⁵⁶ Nwanyi, katsukpo ophuru madzu imiko; buru onye iphe katsua oru l'ehu l'unu; mbu onye e-ta achojedu iphe, a-da okfu be a-nodu edomiru nji iya, o yeru obu iphe edomi;

l'edomiru iya unwegirima iya: ndu k'unwoke; me ndu k'unwanyị. ⁵⁷ Nwata, o zedaru ẹku iya k'ophungu; me ẹzè, tso iya nù bẹ oo-meje lẹ mpya taa nwenkinyi iya t'ẹ b'ọ dọ onye ama nù. Ishi iya aburu l'ẹ to nwehedu iphe ọdo, oo-ri; ke l'iphe-ẹhuka, ndu ohogu unu e-me t'unu jee teke ono, ẹphe a-no-phe mkpukpu unu mgburumgburu ono a-dụ egvu.

⁵⁸ Ọ -buru l'unu te letadu ẹnya; meje iphemiphe ọbule, e kfuru l'ekemu-wa, e deru l'ekwo-a; k'ophu unu a-nọdu akwabẹ ẹpha-wa ugvu; mbụ ẹpha ono, dọ akpabiri bya adu egvu ono; bụ iya bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu; ⁵⁹ bẹ Ojejoje e-mekwa t'ẹjo iphe-ẹhuka, ẹtu iya ẹ-ta dudu adudu dakfu unu l'unwu unu; mbụ ẹjo iphe-ẹhuka, a-kari ẹka; alala iya aburu ọgu yele ẹjo iphe-ememe, a-dụ ideyideyi; tọ la alala. ⁶⁰ Yo wokfutaru unu unwu ẹjo iphe-ememe ndu Ijiputu ono l'ọ ha, unu shi atsu egvu ono; yọ bya elia unu agbụ l'ẹhu. ⁶¹ Ojejoje evukwaruphu unwu iphe-ememe; me iphe-ẹhuka ọdo, ẹ-te dedu l'ekwo ekemu-wa byabẹ unu l'ishi gbururu jeye unu aburu kpurupyata. ⁶² E guderu l'unu shi ha l'igwe l'ọ bụ mkpọ-kpodo, no l'igwe; ndu a-phodunu l'unu a-ha nwanshi. Ishi iya aburu l'unu te kwedu; nwaru Ojejoje, bụ Nchileke unu okfu. ⁶³ Ọ kwa ẹge o shi atso-be Ojejoje ẹna tẹ ya mee tẹ iphe duru unu lẹ mma; mee t'unu ka l'igwe; bukwapu ẹge ọotsobe Ojejoje ẹna tẹ ya mee tẹ unu buru kpurupyata; laa l'iyi. E fefu unu l'alị ono, unu abahu t'ọ buru nk'unu ono.

⁶⁴ Ojejoje a-chikashi unu; mee unu; unu

edzuru iphe bu mbakeshi; tsube l'eka mgboko eka iya owaa jeye l'eka iya ophu. Eke ono be unu a-nodu; gwalahaa nte; mbu nte, e gude oshi; mee mkpuma mee. Nte ono aburu nte, unu ta mahaada; nna unu oche phe ta mahawa iya. ⁶⁵ Iphe ta byadu bya aduru unu le ntse l'iphe bu mbakeshi ono; to nwe eke unu e-ku nk'unu. Ojejoje e-me t'unu chiru obu l'eka l'eke ono; enya agbaa unu ochi; to nwe iphe unu ele enya elevu. ⁶⁶ Ndu unu a-nodu awa awawa. Eswe l'enyashi; be unu a-nodu atsu egvu. To nwe onye a-ma; ? ya a-no-o ndu; te ya ta anodu. ⁶⁷ O -buru l'utsu; unu asu: "Ndege o -bururu l'uenyashi!" O -buru l'uenyashi; unu asu: "Ndege o -bururu l'utsu!" Ishi iya aburu ege unu a-nodu atsu-tabe egvu; yeru ejo iphe, unu e-gude enya unu aphutsua. ⁶⁸ Ojejoje e-ye unu l'ugbo-mini; mee; unu alaphu azu le Ijiputu, bu eke ono, ya suru l'unu te ejehedu odo ono. Eke ono be unu akpobe onwunu k'erere; te ndu ohogu unu zua unu t'unu buru phe ohu: unwoke l'unwanyi. O bu le t'o nwe unu onye azu unu.

29

Ndu, Nchileke ye ndu Izuru gbaru le Mabu

¹ Owaa bu iphe, e kfuru le ndu ono, Ojejoje turu Mosisu ekemu su t'o mee te ye ndu Izuru gbaa le Mabu ono; a gufukwa ophu phe l'iya gbahawaru le Horebu.

² Mosisu abya ekukobe ndu Izuru l'ephe ha; su phe:

Unu gudewa ɛnya unu phɔa iphemiphe ɔbule, Ojejoje meru l'ifu unu lɛ Íjiputu; mbɔ iphe, o meru Fero; mɛ ndu ozi iya l'ɛphe ha; mɛ l'alɪ iya l'ɔ ha. ³ Unu gude ɛnya unu phɔkota eze iphe-adata ono l'ɔ ha; mɛ iphe-ɔhubama, dɔ egvu; mɛ iphe ono, dɔgbaa oke biribiri, meru nɔ ono. ⁴ Ole; jeyekwa ntanɔ ɔwaa; bɛ Ojejoje ta nɔkwa unu egomunggo, e-meje t'iphe doo unu ɛnya; ɛnya, unu e-gude aphɔ ɔzo; m'ɔ bɔ nchɪ, unu e-gude anɔ iphe.* ⁵ Mu duru unu ɔkporo afa ugbo labɔ l'echi-ɛgu; ɔphu uwe unu akahɔdu unu akahɔ l'ɛhu; akpɔ-ɔkpa unu ta akahɔ unu akahɔ l'ɔkpa. ⁶ Unu ta tadu buredi; unu ta angɔ mɛɛ; m'ɔ bɔ iphe ɔdo, eme l'ɛnya; k'ɔphu unu a-maru l'ɔo mu bɔ Ojejoje bya abɔru Nchileke unu. ⁷ Yo be teke ayi ruru alɪ ɛke ono; Sihonu, bɔ eze ndu Hɛshibonu; mɛ Ogu, bɔ eze ndu Báshanu alɔfuta bya etso ayi ɔgu; ayi emekputa ɛphe. ⁸ Ayi alɔta alɪ ɛphe; woru nɔ ndu ikfu Rúbenu; mɛ ndu ikfu Gádu; mɛ nkere-ɛbo ndu ikfu Manáɛ; woru iya nɔ ɛphe t'ɔ bɔru òkè-iphe ɛphe. ⁹ Oo ya bɔ; unu zikwaa obu l'alɪ; dobekota okfu, e kfuru l'ɔgba-ndzɔ-a; unu emeje iya ememe; tɛ iphe, bɔ iphe unu kɔberu ɛka k'ememe bujeru unu ɔpete.

¹⁰ Ege unu ha vudokota l'ifu Ojejoje, bɔ Nchileke unu ntanɔ-a; mbɔ ndu bɔtsua ishi l'ikfu unu; mɛ ndu bɔ ɔgurennya unu; mɛ ndu ishi unu; mɛwaru ndu bɔ nwoke lɛ ndu Ízurelu l'ɛphe ha; ¹¹ yele ɔnwegirima unu; mɛ unyomu unu; mɛ ndu laru alala, unu ɛphe bu ebubu,

* 29:4 29:4 Azá 29:10; Róm 11:8.

bụ ndu awajeru unu nkụ; l'ekuru unu mini. ¹² Unu vudokota l'ẹke-a; k'ophu unu ịe Ojejoje, bụ Nchileke unu a-gba ndzụ; unu ekweta ịe nte ono, Ojejoje, bụ Nchileke unu riru; gude agba ndzụ ono ntanụ; ¹³ ẹge ee-shi t'o mee unu ntanụ-a t'unu bụru ndibe iya; yẹbedua aburu Nchileke unu; bụ iya bụ iphe, o kweru ụkwa iya; bya aburu iphe, o riburu nna unu phẹ, bụ Ẹbirihamu; mẹ Áyizaku; mẹ Jékpọpu ịe nte. ¹⁴ Ndzụ-a, mu l'unu agba ntanụ-a; mẹ nte-a, mu eri eye iya-a ta bụkwa unubedua b'ọ duru nwenkinyi unu. ¹⁵ O nwekwaruphu ndu ayi l'ephẹ tukuru vudo l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke ayi l'ẹke-a; nwekwaruphu ndu ayi l'ephẹ ta nọdu l'ẹke-a ntanụ.

¹⁶ Unubedua l'onwunu b'o doru ẹnya ohuma ẹge ayi shi bua ịe Íjiputu; mẹ ẹge ayi shi swekota alị ndu ohodo; ruta ẹke-a. ¹⁷ Unu phụwaru akpamara ono, ephe meru ono; mbụ ntekpe oshi; ke mkpuma; ke mkpọla-ọcha; waa ke mkpọla-ododo ono, ephe dobetsuaru ono. ¹⁸ Unu letakwa ẹnya t'ẹ b'ọ dụ nwoke; m'ọ bụ nwanyi; m'ọ bụ ẹnya-ufu; ọ dudu bụru ndu ikfu, obu ephe a-lufu l'ẹke Ojejoje, bụ Nchileke ayi nọ ntanụ; je abalahaaru agwa ndu ohodo ono ẹja. Unu be ekwekwa tẹ iphe, dụ ẹji, atso ile; l'egbu madzụ ẹge ono kpofuta l'ime unu. ¹⁹ T'ẹ b'ọ dukwa onye a-nutsua okfu mburọnu-a; wata ọgoru onwiya onu: "L'ẹhu a-dụ iya-a agu; m'o -ruhuru; ya bụru 'anumanuma." Iphe, dụ ẹge ono e-mekwa tẹ ndu ophu eme ohuma; mẹ ndu ophu eme ẹji bụkotaru kpurupyata. ²⁰ Ojejoje ta

agụkwaru onye ọbu nvu. Ẹhu-eghughu Ojejoje yele okopho iya a-nọdukwa swiru onye ono. Mburonu ono, e deshiru l'ekwo-ọ a-dakfutakwa iya; Ojejoje efufu ẹpha onye ono le mkpuli igwe-a. ²¹ Ojejoje e-shi l'ikfu Ízurelu wofu onye ọphu dobe iche; t'umuruku mọaru iya; bu iya bu ẹge ọ du le mburonu ono, e kfuru okfu iya l'ogba-ndzu ono, e deru l'ekwo ekemu-a ono.

²² Ọgbo ọphu e-tsota unu; mbu unwu unu; me ndu mba ọdo, shi ẹke teru ẹnya; a-phu iphe, du ẹji, eme l'ali ono; me iphe-ememe, Ojejoje egude kpakaa ali ono. ²³ Ali ono l'ọ ha be iphe, e-ji iya nu bu oku nshi-egbe; waa unu; k'ọphu bu l'ẹ taa kodu iphe l'ali ono; ọphu ọ dudu iphe, emehu iya nu; ọphu ẹswa efukpodua ya nu. Mbu l'ee-mebyishi iya ẹge, e mebyishiru Sodomu me Gomora; me Adama yele Zeboyimu; bu ndu Ojejoje gude ẹjo oke ẹhu-eghughu iya mebyishia. ²⁴ Iphe bu mbakeshi a-tuko jilaha; su: “?Bu ngunu kparu iphe, Ojejoje meru ali-a ẹge-a; mbu iphe, kparu iphe, ọ tu-koshiru ali-a ẹjo oke ẹhu-eghughu iya ẹge-a?”

²⁵ Teke ono be ndiphe e-yeru ẹphe onu; su: “Iphe, kparu iya nu bukwa le ndu ono gbakutaru azu l'ogba-ndzu Ojejoje, bu Nchileke ke nna ẹphe oche, bu ọphu ẹphe l'iya gbaru teke ono, o dufutaru ẹphe le Ijiputu ono. ²⁶ Ẹphe gbafuru je agwalahaa agwa ọdo; balahaaru iya ẹja; mbu agwa, ẹphe ta madu; t'ọ bu l'ọo Nchileke doberu iya ẹphe. ²⁷ Ọo ya kparu iphe, ẹhu gbanwuhuru Ojejoje oku l'ẹke ali-a no; yo woru mburonu ono l'ọ ha, e deru l'ekwo-a tukobe l'ali ono. ²⁸ Tọ du

iya bu; Ojejoje efefu ephe l'ali ono; gude iwe; gude oke ehugghu iya; nwuru ephe ye l'ali ndu odo; bu eke ephe no ntanu-a.”

²⁹ Iphe, e domiru edomi bu ke Ojejoje, bu Nchileke ayi; obenu l'iphe, e meru t'a maru bu nk'ayi; buru ke unwu ayi gbururu jeye le gbururu; k'ophu ayi e-meje iphemiphe obule, e deru l'ekwo ekemu-a.

30

Iphe ee-mejeru onye izimana laru azu

¹ Teke iphemiphe obule ono medeleruphu ege e kfuru iya l'ehu unu; mbu onu-oma; me mburonu ono, mu togboru unu ono; yo rua unu l'ehu l'iphe, bu mbakeshi ono, Ojejoje, bu Nchileke unu chikashiru unu dobe ono; ² k'ophu unu laphutaru azu lakfuta Ojejoje, bu Nchileke unu; bya egude obu unu l'oha; me ndzu unu l'oha; nulahaaru iya okfu; unu l'unwegirima unu; l'eme iphe, bu iphe-a, mu aturu unu l'ekemu iya ntanu-a; ³ be Ojejoje, bu Nchileke unu edophu unu azu l'onodu unu; phuru unu imiko; dufutakota unu l'iphe bu mbakeshi ono, Ojejoje, bu Nchileke unu chiru unu ye ono. ⁴ M'o - ruhuduru; o buru l'a chiru unu je eye l'eke igwe jeberu ali ejebe; be Ojejoje, bu Nchileke unu e-jele-e eke ono je achikobe unu; dulata unu azu. ⁵ Mbu le Ojejoje, bu Nchileke unu e-duphuta unu azu l'ali ono, bu ke nna unu oche phe ono; t'o buru nk'unu. Yo mee te iphe duru unu le mma; unu azu ka nna unu oche phe l'igwe. ⁶ Ojejoje, bu Nchileke unu e-me unu l'unwu unu

t'unu anuru iya okfu; k'ophu unu e-yeru Ojejoje, bu Nchileke unu obu unu l'ọ ha; gude ndzu unu l'ọ ha yeru iya obu; k'ophu unu a-ka nka. ⁷ Ojejoje, bu Nchileke unu a-tuko mburonu ono l'ọ ha byabẹ ndu ọhogu unu, bu ndu phuru unu ehenu; l'akpa unu ehụ. ⁸ Ono bu teke unu a-wata onuru Ojejoje okfu ọdo; melahaa iphe, bu ekemu iya, bu ọphu mu aturu unu ntanu-a. ⁹ Ojejoje, bu Nchileke unu e-me tẹ iphe bu iphe, unu kuberu eka jahuru unu; unu azua azuzu; elu unu azua; iphe unu meberu l'alị emehuru unu; ke l'e -metsua be Ojejoje e-gude ehụ-otso-ena mee t'iphe jahuru unu; ege ono, o gude ehụ-otso-ena mee t'ọ jahuru nna unu oche phe ono; ¹⁰ m'ọ -buru l'unu anuru Ojejoje, bu Nchileke unu okfu; l'eme ekemu iya; me iphe, o turu okpa iya su t'e etsoje, bukwanu iphe, e deru l'ekwo ekemu-a; m'ọ -buru l'unu e-gude obu unu l'ọ ha; gude ndzu unu l'ọ ha ghaa ifu; lakfuta Ojejoje, bu Nchileke unu.

Okfu mkpo-chi ishi

¹¹ Ekemu-a, mu aturu unu ntanu-a ta atsunukakwa unu l'ehụ ememe; ọphu ọ karikwanu unu eka. ¹² Ekemu ono ta nokwa l'imigwe; k'ophu unu a-ji; su: “?Bu onye e-nyihu imigwe je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'ophu ayi e-me iya ememe?” ¹³ Ọphu ọ nokwa l'azu eze enyimu azu iya ọphu; k'ophu unu a-ji; su: “?Bu onye a-da eze enyimu je ewota iya; raaru iya ayi arara; k'ophu ayi e-me iya ememe?” ¹⁴ Obenu l'okfu obu nonyabe unu anonyabe; nodu unu

l'õnu; nõdu unu l'obu; k'õphu unu a-nõdu eme iya ememe.

¹⁵ Unu leduduphu; ntanũ-a bẽ mu dobekwaru unu ndzũ; doberu unu akputo l'õborotu. Mu doberu unu anwũhu; doberu unu iyi. ¹⁶ Ọ -buru l'unu yeru Ojejoje, bũ Nchileke unu obu; l'etso ụzo iya; mbũ dobe iphe, ọ tũru l'ekemu; mẽ iphe, ọ tũru ọkpa iya sũ t'e etsoje; mẽ iphe, ọ sũru t'e meje, bũ iya bũ iphe-e, mu ezi unu ntanũ-a; bẽ unu a-nõdukwa ndzũ; jaa ajaja ka l'igwe. Ọdo abũru lẹ Ojejoje, bũ Nchileke unu a-gõru õnu-õma nũ unu l'alĩ ono, unu abahũ eje alũta; t'õ buru nk'unu ono. ¹⁷ Ọle; ọ -buru l'ọkpoma unu l'ufuru l'ẹke Ojejoje nọ; unu ta anũheru iya okfu; bya aparu onwunu haa; e deta unu; unu eje abalahaaru nte ẹphe ẹja; jelahaaru iya ozi; ¹⁸ bẽ mu arakwaru iya unu arara ntanũ-a; sũ l'unu a-lakwa l'iyi; ọphu unu te ebukwa ụlori l'alĩ ono, unu abya oswe Ẹnyimu Jõdanu eje alũta t'õ buru nk'unu ono. ¹⁹ Ntanũ-a bẽ mu ekukwa igwe; l'eku alĩ t'õ bya agbaa unu ekebe lẹ mu dobeekwaru unu ndzũ; doberu unu õnwu. Mu doberu unu õnu-õma; dobekwaruphu unu mburõnu. Ọo ya bũ; unu hatalẹkwaa ndzũ; k'õphu unu l'ũnwu unu a-dzũru ndzũ. ²⁰ Unu yeru Ojejoje, bũ Nchileke unu obu; meje iphe o kfuru; unu a-chĩru ẹka kwẹe ya. Ishi iya abũru l'õo Ojejoje bũ ndzũ unu; buru iya a-nũ unu ndzũ t'unu kaa nka; k'õphu unu e-buru l'alĩ ono, Ojejoje riburu l'angũ lẹ ya a-nũ nna unu oche phẹ; mbũ Ẹbirihamu; Ẹyizaku; mẽ Jẹkọpu.

31

Jóshuwa anọ-chi ẹnya Mósísu

¹ Tọ dọ iya bụ; Mósísu ekfuru iphe ono, ookfu anụ ndu Ízurelu ono tųgburu; ² sụ ẹphe: “Nta-a bẹ mu kawaru nka nọwa ukporo afa ishingụ; ọphu ike 'aduhedu mu k'odu unu. Ojejoje kfuakwaru mu lẹ mubẹ Mósísu taa dadụ Ẹnyimu Jọdanu azụ iya ọphu. ³ Ọ bụ Ojejoje, bụ Nchileke unu l'onwiya e-vutaru unu ụzo; unu adaa ẹnnyimu ono. Yọ bụru iya a-tụko iphe bụ mbakeshi-a l'ọ ha mebyishiaru unu; mee; unu aluta alị ẹphe. Jóshuwa a-buru onye ishi; dua unu t'unu daa ẹnnyimu ono; bụ iya bụ ẹge Ojejoje kfuru. ⁴ Ojejoje e-me ẹphe ẹge o meru ndu eze ndu Amọru, bụ iya bụ Sihonu yele Ọgu; bụ ndu o mebyishiru; mebyishia alị ẹphe. ⁵ Ojejoje e-woru ẹphe ye unu l'ẹka. Unu mekotakwa ẹphe ẹge ya sụru t'unu mee ẹphe. ⁶ Unu kakwaa ẹhu; obu eshihu unu ike. T'egvu ba byakwa unu l'ẹhu; ọphu unu 'alakwa azụ-azụ l'ẹke ẹphe nọ. Ishi iya aburu l'ọo Ojejoje, bụ Nchileke unu l'onwiya bụ onye du unu eje. Ẹ tọo hakwa unu ẹka; ọphu ọo-gbadokwa unu.”

⁷ Mósísu abya ekua Jóshuwa; nọdu l'ifu ndu Ízurelu l'ẹphe ha; sụ iya: “Kakwaa ẹhu; obu eshihu ngu ike; ke l'ọ kwa nggu lẹ ndu-a a-yi bahụ l'alị ono, Ojejoje riburu angụ l'ọo-nụ nna ẹphe oche ono. Ọ bụ nggubedua l'e-me t'ẹphe luta alị ono; t'ọ bụru nk'ẹphe. ⁸ Ọ bụ Ojejoje l'onwiya e-vutaru ngu ụzo; swiru ngu eswiru. Ẹ tọo hakwa ngu ẹka; ọphu ọ gbadokwa ngu. Ba atsukwa egvu; ọphu obu 'etekwa ngu etete!”

Ege ee-shije agụ ekemu Ojejoje

⁹ Ya ndono; Mósísu abya edee ekemu ono edede; woru nù ndu, achijeru Nchileke ẹja, bụ unwu Lívayi, bụ ẹphe apajẹ Okpoko Ogbá-ndzụ Ojejoje; nùkwa iya phụ ndu bụ ọgurenya Ízurelu l'ẹphe ha. ¹⁰ Mósísu abya atụaru ẹphe ekemu; sụ: "Iphe, bụ afa ẹsaa, sweru esweswe; l'ògè aahajẹ iphe bụ ụgwo, madzụ ji ibe iya; t'ọ laa; mbụ teke ono, aagbajẹ Ajị Mkpù ono; ¹¹ mbụ teke ndu Ízurelu byaleruphu l'ifu Ojejoje, bụ Nchileke unu l'ẹke ọo-fọta; unu gụa ekemu-a tẹ ndu Ízurelu l'ẹphe ha nụ ya. ¹² Kfuru ẹphe t'ẹphe dzua l'ẹkalanu: unwoke; unwanyi; unwegirima; mẹ ndu laru alala, bu lẹ mkpụkpu unu; k'ọphu ẹphe a-tụko ngabẹ nchị; mụta ọtsu Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu; ẹphe eletakwa-phu ẹnya mekotaje iphe, e kfuru l'ekemu ono l'ọ ha. ¹³ Unwu ẹphe ndu ọphu ẹ-ta amadua ekemu-a a-nùkwa iya phụ; mụta ọtsu Ojejoje, bụ Nchileke unu egvu jeye ẹge unu e-buberu l'ali ono, unu ada Ẹnyimu Jódanu; eje anata t'ọ bụru nk'unu ono."

Ọkwa ọẹle ndu Ízurelu e-mekochaa kwefuru Nchileke íkẹ

¹⁴ Tọ dụ iya bụ; Ojejoje abya ekfuru nù Mósísu; sụ iya: "Lẹ mbọku, ịi-nwụhu dụakwa ntse. Kua Jóshuwa; tẹ nggu l'iya yiru bya evudo lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko tẹ ya kfuru iya iphe, oo-me." Mósísu yẹle Jóshuwa abyatashia bya evudo lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono. ¹⁵ Ojejoje egude urukpu, kpuru rogbodyongu bya lẹ Ụlo-Ékwà Ndzuko ono.

Urukpu ono akpua rogbodongu l'onu-oguzo Ụlo-
Ékwà Ndzuko ono.

¹⁶ Ojejoje asụ Mosisu: “Nta-a b'ì byaakwa
ọlakfu nna ngu oche phẹ. Ọle; ẹ taa nọdu ọphu,
baru nwishi; ndu-a awata ọfarushi onwẹphe l'ọ
bụ unwanyi ọkpara l'ẹke ẹphe abaru agwa ndu
alì ono, ẹphe abahụ ono ẹja. Ẹphe a-gbado
yẹbe Ojejoje; mebyia ndzụ ono yẹle ẹphe gbaru
ono. ¹⁷ Teke ono bẹ ẹhu e-ghulaha yẹbe Ojejoje
eghughu l'ẹke ẹphe nọ; ya agbado ẹphe. Ya e-
wofu ifu l'ẹke ẹphe nọ; a vua ẹphe kpatakpata.
Ejo iphe; mẹ iphe-ẹhuka, dọ l'igweligwe a-dakfu
ẹphe; k'ọphu ẹphe a-wata okfu mbọku ono;
sụ: 'L'iphe, meru; iphe, dọ ẹji-a adakfuta ẹphe
kwa lẹ Nchileke ẹphe ta nọhedu; swiru ẹphe.'
¹⁸ Mbọku ono bẹ ya e-wofu ifu l'ẹke ẹphe nọ.
Ishi iya aburu l'ẹphe woru ifu ghaaru agwa ọdo;
shi ẹge ono mee ẹjo iphe.

¹⁹ “Nta-a; unu woru egvu-a deeru onwunu
edede; unu zia ya ndu Ízurelu t'ẹphe maru
iya agugu; t'ọ buru iphe, ya e-gude agba ẹphe
ekebe. ²⁰ Ya -durulephu ẹphe l'ẹgiri alì ono, ya
kweru nna ẹphe oche phẹ ụkwa iya; bya eriru
angu yeru iya ẹphe ono; ẹphe -rijidelephu ẹpho;
wata ọda ọkporokpo; bẹ ẹphe a-gharu nte ọdo
ifu; jelahaaru ẹphe ozi; kolahaa ya ọkpa l'ishi;
mebyishilaha ọgba-ndzụ iya. ²¹ Ejo iphe, dọ
l'igwe; mẹ iphe-ẹhuka -dakfutalephu ẹphe; bẹ
egvu ono a-buru iphe ekebe; maa ẹphe ẹjo ẹka;
kẹle ndu awa ẹphe taa gụ-buhudu iya agụ-buhu.
Ishi iya aburu lẹ temanu ya edutade ẹphe ẹje l'alì
ono, ya riburu angụ lẹ ya a-nụ ẹphe ono; bẹ ya

mahawaru iphe, ephe ari k'ememe.”

²² Tò dù iya bụ; Mósísu abya edee egvu ono mbòku ono; bya ezia ya ndu Ízurelu.

²³ Ojejoje ekfuaru Jóshuwa Nunu iphe, oo-me; sù iya: “Kakwaa ẹhu; obu eshihu ngu ike; kẹ l'ọo nggubedua e-du ndu Ízurelu laa l'alì ono, ya riburu angụ lẹ ya a-nụ ephe ono. Yẹbedua e-swikwaru ngu-a eswiru.”

²⁴ Mósísu edekota ekemu ono l'ẹkwo; to nwe m'ọo nanụ, ọ haru. ²⁵ Yọ bya ekfuaru ndu Lívayi, bụ ndu apajẹ Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje; sù ephe: ²⁶ “Unu wota ẹkwo ekemu-wa dobe lẹ mgboro Okpoko Ogba-ndzụ Ojejoje, bụ Nchileke unu; t'ọ nọdu l'ẹke ono l'agbaa unu ekebe; ²⁷ kẹle ya maru ẹge unu bụ-tabẹ ndu ekwefuje íkè; bụru ndu ẹjọ ọkpoma. Ọ -bụru l'unu shiwa nta-a, ya nọkwadua ndzụ; swiru unu eswiru-a bụru ndu kwefuru Ojejoje íkè; ?nanụ ẹge ọo-dụ mẹ ya nwuhulephu! ²⁸ Unu jee l'ikfu ono l'ọ ha; kuaru iya iphe, bụ ndu, bụ ọgurenya unu l'ephe ha yẹle iphe, bụ ndu, bụ ndu ishi unu; tẹ ya kfuwa okfu-a ye ephe lẹ nchị; kua igwe l'alì t'ọ bya agbaa ephe ekebe; ²⁹ kẹ l'ọ dokpooru iya ẹnya ọhuma lẹ ya -nwuhutsua; bẹ unu a-wata ome umere, rehuru erehu; haa ụzo-a, ya tūru unu l'ekemu t'unu tsoje-a. L'oge l'ifu bẹ iphe, dù ẹji adakfukwa unu; kẹ l'unu a-nọdu eme ẹjọ iphe l'ifu Ojejoje; shi ẹge ono gude iphe, unu gude ẹka unu meta kpatsua ya ẹhu-eghughu.”

Egvu, Mósísu gụru

³⁰ Tọ dọ iya bụ; Mosisu eshi ishi lanụ; gụa egvu ono; gụfu iya l'ishi. Edzudzu-ọha ndu Ízurelu ono l'ẹphe ha anụkota iya.

32

- ¹ Nggube igwe; ngabẹnuru mu nchị
tẹ mu kfu okfu!
Nggube alị; nkwaa okfu, shi mu l'ọnu!
- ² T'iphe, mu ezi chikwaa mgu l'ọ bụ mini l'obu.
T'okfu, shi mu l'ọnu dakwaa l'ọ bụ iji.
T'ọ chikwaa yeshiyeshi
l'ọ bụ mini, ada l'iru ẹgbudu;
mbụ l'ọ bụ oke mini,
ada yoyoyo l'eli iru oshi.
- ³ Mu a-rakwa ẹpha Ojejoje arara.
Unubedua; unu jakwaa ẹpha
Nchileke ayi ono ajaja;
kẹ l'ọ ha nshinu!
- ⁴ Ọ bụ Ojejoje ono bụ Agbara-Mkpuma!
Iphe bụ iphe, oome;
bẹ ntupo ta anojedu;
Ụzo iya kfuuru ntumu.
Nchileke evudoshije ike l'iphe,
o kfuuru; ọphu ọ dudu iphe,
ẹ-ta kfuuru ntumu, oomeje.
O doberu ẹka ndoo;
buru onye obu guru iphoro.
- ⁵ Ẹphe watawaru ome iphere,
rehuru erehu l'ẹke ọ nọ.
Ntupo, nọ ẹphe l'ẹhu mewaru;
ẹphe ta buhe unwu iya.
Ẹphe bụ ogbo,
a chiliru ẹka l'ejo iphe;

ogbo, ụzo ẹphe gberu nggọ.

- 6 ?Bụ egbe iphe ọwaa;
 be unu gude akfụ Ojejoje ụgwọ;
 unube ndu-a, bu ndu eswe;
 unu te nwe egomunggo-wa?
 ?Tọ budunua ya bu
 nna unu, bu iya keru unu?
 ?Tọ budunua ya
 kpuru unu; bya emee unu t'unu
 nguru anguru?
- 7 Unu nyatakwa teke ndiche!
 Unu rịa ọriri;
 nyata ogbo ọphu swetawaru nụ!
 Unu jia nna unu phe
 t'ẹphe kọoru iya unu!
 Unu ajikwaa ya phụ
 ndu bu ọgurennya unu;
 t'ẹphe kọoru iya unu!
- 8 Teke Okaribe-Kakota-Nụ
 keshiru mbakeshi okè-iphe ẹphe;
 mbu teke o keshiru unwu eliphe;
 b'ọ tu-bugbaaru ẹphe ẹke
 okè-alị ẹphe a-kpa l'ẹhu l'ẹhu;
 l'ẹge unwu Ízurelu ha;
- 9 ke l'okè-iphe ke Ojejoje bu ndibe iya.
 Jekọpu aburu okè-iphe ọphu ọ fọtaru.
- 10 L'echi-egu b'ọ chọ-vuru ẹphe.
 Mbu l'ọ alị, aburu swanmangu,
 bu ẹjo ọra anọduje ada iya;
 b'ọ nọ-pheru ẹphe mgburumgburu;
 l'eleta ẹphe ẹnya.
 Ẹnya iya nọ l'ẹke ẹphe nọ;
 l'ò bù nwandodo-ẹnya iya.

- 11 O bụ ẹge ono, ugo anọduje
 ephephe l'ẹkfunu iya;
 l'eruphe l'eli unwu iya-a;
 mbụ ẹge ono, ọjakaje ẹbà iya
 pakọo unwu iya; paru ẹphe
 l'igburumonu ẹbà iya ono;
- 12 be Ojejoje nwenkinyi iya duru ẹphe;
 ọphu o nwedu agwa ndu ọhodo,
 yeru iya ẹka.
- 13 O doberu ẹphe l'ẹke ha l'eli
 le mgboko-a; t'ẹphe buru ishi;
 bya egude akpuru iphe, shi l'egu
 nua ẹphe nri.
 O nukwaruphu ẹphe manụ-ẹngu,
 shi le mkpuma; bya anụ ẹphe manụ,
 shi l'alị, dụ ekfu-ekfu.
- 14 O gudekwaphu manụ-era eswi;
 me mini-era aturu; me nwaturu,
 gbaru ẹba; me ebyila; me elu,
 shi l'alị Bashaanu; me eghe;
 me ọkpobe witu zu-jia ẹphe ẹpho.
 ẹphe ngukwaruphu mee uswe,
 shi l'akpuru vayinu.
- 15 O le; Jeshurunu datsuleruphu
 okporokpo; bya ekwefu ikè.
 O daru okporokpo;
 duwa bogiri-bogiri.
 O tsuwaru onwiya ẹba;
 bya ajika Nchileke, keru iya nu.
 Yo buru Agbara-Mkpuma ono,
 dzofutaru iya nu ono; b'ọ jikaru.
- 16 ẹphe eshi ẹge ono mee;
 yo kolahaaru agwa ndu

- ọhodo ono okopho.
 Mbụ l'ẹphe gude agwa ono,
 bukota akpamara ono;
 mee; ẹhu eghulaha ya eghughu.
- 17 Ẹphe awata ogwo ngweja l'anụ
 agwa, ẹ-ta bụdu Nchileke.
 Mbụ agwa, ẹphe ẹ-ta mabụa.
 Agwa ono bụ agwa,
 ẹphe dobegbaaru k'ọphungu;
 mbụ agwa,
 nna unu oche phẹ ta atsụbua egvu.
- 18 Agbara-Mkpuma ono, zụfutaru unu ono;
 bẹ unu gbadoru.
 Mbụ l'ọo Nchileke ono, bụ
 iya mụru unu ono; bẹ unu zaharu.
- 19 Ojejoje abya aphụa iphe ono,
 ẹphe eme ono; tsolaha ẹphe oyi;
 kẹ l'unwu iya ndu k'unwoke;
 mẹ ndu k'unwanyi;
 bẹ kpatsuru iya
 ẹhu-eghughu.
- 20 Yọ sụ: "Lẹ ya e-wofu ẹnya
 l'ẹke ẹphe nọ;"
 phuedukpoo iphe,
 ẹphe e-mekochaa bụru.
 Ishi iya aburu l'ẹphe bụ ọgbo,
 ụzo ẹphe gberu nggọ;
 bụru unwegirima,
 ẹ-te evudoshijedu ike
 l'iphe, ẹphe kfulu.
- 21 Ẹphe gude iphe, ẹ-ta bụdu
 Nchileke mee tẹ ya wata oko okopho;
 gude unwu agwa, bụ iphe-mmanu

- akpatsu iya ẹhu-eghughu.
 Ya e-gudekwanu mba,
 ẹ-ta bụdu mba;
 ye ẹphe okopho l'ẹhu;
 gude ọha, eme eswe
 kpatsua ẹphe ẹhu-eghughu;
- 22 kẹ l'oke ẹhu-eghughu iya;
 bẹ gbanwuhuwaru ọku.
 Ọku ọbu e-ke gbururu jeye;
 yo kerua ime ime alị-maa.
 Oo-kekota mgboko; kee iphe,
 a kpataru akpata dobe iya;
 bya eworu ọku tụa l'ẹke ugvu futaru.
- 23 “Ya e-wota iphe-ẹhuka byabẹ ẹphe;
 chịta arwa iya byibe ẹphe l'ẹhu.
- 24 Ejo ẹgu a-bya;
 ẹnya ekoroshihu ẹphe;
 okpomọku, a-nọdu erebushi ẹphe anụ;
 ejo iphe-ememe,
 abya egbushia ẹphe.
 Ya e-zi ejo anụ-ẹgu-ẹgbudu
 t'o gude ẹpyi iya byakfuta ẹphe;
 zia ejo agwo, awu l'alị;
 t'ọ bya atagbushia ẹphe.
- 25 Ee-gude ogu-mbeke egbu ẹphe
 pyaapyaa l'etezi;
 k'ophu bụ l'ẹphe -nọdu l'ime ụlo;
 bẹ meji te eguduru ẹphe eguru.
 Ụnwu-okorọbya; ụnwu-mgbọko;
 ụnwegirima nshji;
 mẹ ndu ẹwo furu l'ishi
 a-bụkotaru kpurupyata.
- 26 Ya shi sụ lẹ ya a-chikashi

ẹphe nanu nanu;
mee t'ẹ ba nyatajẹhe ẹphe anyata
lẹ mgboko.

27 Obenu l'ọo ẹjo-ọnu ndu ọhogu ẹphe;
bẹ ya ezeru; mbu; a -nonyakwaa;
ndu ọhogu ẹphe ekfua iphe,
ẹphe ẹ-ta madu ishi iya; su:

'L'ọo ẹphebe ndu ọhogu me-kputaru;
l'ẹ tọ bukwa Ojejoje meeberu
iphemiphe ọbule ono!' "

28 Ndu Ízurelu bukwa ọha,
egomunggo swehuru;
iphe te edoje ẹphe ẹnya lẹ phuu.

29 Ndege ẹphe, bu ndu maru iphe;
mẹ ọo-ga e-dokwaa ẹphe ẹnya;
ẹphe amakwaru ẹge
ọo-muru ẹphe l'ikpazu.

30 ?Nanu ẹge onye lanu e-shi
achi unu umadzu ugbo labu
l'ukporo madzu iri ọso.
Odo aburu; ?nanu ẹge umadzu ẹbo
e-shi mee unu umadzu ise;
t'ẹphe wata ọso;
a gufukwa l'onye ono,
bu Agbara-Mkpuma ẹphe ono
sefuwaru ẹphe ẹka;
mbu lẹ Ojejoje miwaru ẹphe ẹnya?

31 Kele mkpuma nk'ẹphe
ta dukwa l'ọ bu
Agbara-Mkpuma nk'ayi.
Ndu ọhogu ayi makwaru-a
l'ọo ẹge ọ du ndono.

32 Vayinu nk'ẹphe shi lẹ

vayĩnu kẹ ndu Sódomu.
 Yọ buru l'ẹgu ndu Gọmóra;
 bẹ akpuru vayĩnu ẹphe shi.
 Akpuru vayĩnu ẹphe bụ nshi l'onwiya;
 jọkfujokfu iya aburu age.

- 33 Mee ẹphe bụ ẹra agwọ;
 buru onu-mini, shi óghù l'onu.
- 34 “Ya wowaru iphemiphe obule ono
 kwakọbe; mbụ nmachia ya;
 dobe l'ẹke ya akwakọbeje ẹku iya.
- 35 Oo yẹbedua agwatajẹ ugwo iphe;
 buru yẹbedua;
 bẹ okfu ugwo nọ l'ẹka.
 L'oge iya bẹ okpa e-chifua ẹphe.
 Mbọku, umuruku a-muru ẹphe nọkwa
 ntse.
 Aphụ abyaakwa ẹphe atsọtso.”
- 36 Ojejoje a-haru ndibe iya enge.
 Oo-phuru ndu ozi iya imiko;
 m'ọ phulephu l'ike ta dūhedu ẹphe;
 mbụ l'ẹ tọ dūhedu onye wuduru nụ:
 ohu mẹ amadụ.
- 37 Oo-sụ ẹphe: ?Nanụ agwa ẹphe obu;
 mbụ mkpuma ẹphe obu,
 ẹphe agbabaje je anọdu zeeru ndzụ?
- 38 Mbụ agwa, taru ẹbà anụ,
 ẹphe gbaru ẹja;
 ngụa mee ngweja ẹphe ono.
 T'ọ gbeshinu bya eyeru unu ẹka!
 T'ọ gbochitanu unu!
- 39 “Unu lekwa; ọ kwa yẹbedua
 nwenkinyi bụ Nchileke.
 Ẹ tọ dūhekwa Nchileke

odo, nonu; a gufu iya.

Oo yēbedua emeje t'a nwūhu anwūhu;

būru iya emeje t'a nōdu ndzū.

Oo yēbedua emeje tē iphe meka madzū;

būru iya emeje t'ō kpōhu;

ōphu ọ dūdu onye adū ike

anafū iya onye ya guderu.

40 Ya paliru ẹka iya imigwe; ribua ya:

L'ō bū ẹge ya a-nō gbururu jeye-wa;

41 bē ya a-ba ogu-mbeke ya ono,

egbu nwīinwii ono ababa;

gude iya l'ẹka kpee ikpe;

gwata ndu ọhogu iya ụgwo

iphe, ẹphe meru;

mbū kfūa ndu

ya dū ashī ụgwo.

42 Ya e-me tē mee madzū

ngū-goo arwa iya agū-ngo;

mbū mee ndu e gburu egbugbu;

mē mee kē ndu a kpuru lē ndzū.

Ogu-mbeke ya a-tsū madzū ọtsu ẹkfu;

mbū je akpaa l'ishi ndu bū ishi ndu

ọhogu iya ono.”

43 Unu tee ẹswa; unubē mbakeshi!

Unu lē ndibe Nchileke tee ẹswa;

kē l'ọo-gwata ụgwo ọchi ụnwu iya.

Ndu ọhogu ayi;

bē oo-melata ụgwo

iphe, ẹphe meru;

Yō kfūa ụgwo iphe, dū ẹji,

ndu nk'iya meru l'alī iya.*

* 32:43 32:43 Róm 15:10.

44 Mósísu yẹ́lẹ́ Jóshuwa Nunu abya agúkota egvu ono; ndu Ízuruẹ́lú l'ẹ́phe ha anúkota iya.

45 Tọ́ dọ́ iya bú; Mósísu ekfutsuleruphu ndu Ízuruẹ́lú iphe ono l'ọ́ ha; 46 bya asúkwapu ẹ́phe: “Unu vukwaru okfu-a, ya kfuru ntanú-a l'obu; k'ọ́phu unu e-zia iya unwu unu t'ẹ́phe zia obu l'alí; mekota iphe, bú iphe, e deru l'ekemu-a. 47 Tẹ́ okfu-a ba búkwaru unu mkpọ́koro okfu; kẹ́ l'ọ́ kwa ẹ́ke ono bẹ́ ndzú unu nọ́. Yọ́ búru iphemiphe ọ́bule ono e-me t'unu kaa nka l'alí ono, unu ada Ẹ́nyimu Jódanu eje alúta t'ọ́ búru nk'unu ono.”

Mósísu a-nwúhu l'eli ugvu Nebo

48 Yọ́ búru mbọ́ku ono gẹ́degede; bẹ́ Ojejoje kfuru yeru Mósísu; sọ́ iya: 49 “Nyihu ugvu-a; mbú Ugvu Nébo l'ugvu ugvu Abarimu-a, nọ́ l'alí Móabu, chebe ifu lẹ́ Jériko; phú alí Kénanu, bú alí, ya abya ọ́nu ndu Ízuruẹ́lú t'ẹ́phe nweru. 50 Ọ́ bú l'eli ugvu ono, ii-nyihu ono; bẹ́ ì-nọ́du nwúhu; lakfu ndibe ngu lẹ́ maa; ẹ́ge ono, nwunne ngu Éronu nwúhuru l'ugvu Họ́ru; lakfube ndibe iya ono. 51 Ishi iya abúru l'unu nọ́ l'ifu ndu Ízuruẹ́lú lẹ́ mini Meriba kẹ́ Kadéshi l'echi-ẹ́gu Zinu kwefuru iya íkẹ́; mbú l'unu te medu t'a maru ẹ́ge yẹ́be Ojejoje dọ́-be nsọ́ l'ẹ́ke ndu Ízuruẹ́lú nọ́. 52 Ọ́o ya meru iphe, bú ọ́zenya bẹ́ ì-nọ́du lee ẹ́nya l'alí ono, ya anú ndu Ízuruẹ́lú ono; ọ́lẹ́ ẹ́ tìi tọ́du iya ọ́kpa.”

33

Mósísu agọ́ru ndu ikfu Ízuruẹ́lú l'ẹ́phe ha ọ́nu

- ¹ Ọwaa bụ ọnu, onye ke Nchileke, bụ Mosisu
 goru nụ unwu Ízurelu b'ọ nwuhuderu. ² Ọ sụru:
 Ojejoje shi l'ugvu Sáyinayi bya.
 O shi l'uzo alí Séyi nwuaru ẹphe phoo
 l'ọ bụ nchi-abọhu.
 O shi l'ugvu Paranu l'echiru ẹphe
 oswi ke zaaa.
 Ndu, ẹphe l'iya yi bụ unukurunu ndu,
 dụ nsọ; bya aparu ọku,
 l'enwu enwunwu l'ẹka-utara iya.
- ³ Mbụ le ndiphe b'o yeru obu;
 iphe, bụ ndu dụ nsọ nọkota iya l'ẹka.
 Ẹphe adaje iya l'iku ọkpa;
 baaru iya ẹja.
 Yọ buru iphe, o kfuru be ẹphe emeje.
- ⁴ Mosisu turu ekemu doberu ayi;
 ọ buru òkè-iphe ke ndu
 awa Jékoṣu l'ẹphe ha.
- ⁵ Ọ bụ Ojejoje bụ eze ndu
 Jeshurunu teke ono,
 ndu ishi ndu Ízurelu;
 ẹphe le ikfu ndu Ízurelu
 l'ẹphe ha dzukoru ono.
- ⁶ “Tẹ ndzụ bukwaru ke ndu ikfu Rúbenu!
 T'ẹ b'o chihukwa achihu;
 ọphu ọ kakwa nwanshii!”
- ⁷ Ọwaa bụ iphe,
 o kfuru l'ẹhu ndu ikfu Júda:
 “Byiko Ojejoje; nukwaa olu ndu Júda!
 Dutakwa ẹphe dukfuta ndu nk'ẹphe!
 Mekwaa t'ẹka shia ẹphe ike l'ọgu.
 Byiko; yejenuru ẹphe ẹka t'ẹphe
 lụ-gbua ndu ọhogu ẹphe!”

- 8 Ndu ikfu Lívayi b'o kfuru nk'ẹphe;
 sù: “Nggùbe Ojejoje;
 menua tẹ ndu ikfu Lívayi gudeje ẹnwa,
 bụ iya bụ tumimu; mẹ urimu ngu;
 maru iphe, bụ uche-obu ngu!
 Mbụ ndu ono, ị dataru lẹ Masa;
 okfu adaaru nggu l'ẹphe lẹ mini Meriba ono.
- 9 Ọ bụ ẹphe bẹ kfuru kẹ nne lẹ nna
 ẹphe; sù l'ẹ t'ọ dukwa iphe,
 ẹphe gùberu ẹphe.
 Ẹphe amịa unwu,
 ẹphe mụru amụmu ẹnya;
 mịkwaaphu unwunne ẹphe ẹnya.
 Obenu l'ẹphe ziru obu l'ome okfu ngu;
 nggùbe Ojejoje;
 bya edobekwaphu ogba-ndzụ ngu.
- 10 Ọ bụ ẹphe e-zije ndibe Jékọpu iphe,
 ị sùru t'e emeje; bụru ẹphe e-zije ndu
 Ízurelu iphe, ị tųru l'ekemu.
 Ọ bụ ẹphe e-dobejeru ngu ínsensu;
 bụru ẹphe e-dobeje ngweja-ukfuru
 l'ẹnya-ngweja ngu.
- 11 Byiko Ojejoje;
 gọru ọnu-ọma ye
 l'akanya, ẹphe ese;
 nggu anatajẹkwa ozi,
 ẹphe gude ẹka ẹphe jee!
 Nyakakwa ẹphe ọkpụ-nka;
 mbụ ndu ono, wụ-lihuru etso ẹphe
 okfu ono; mẹ ndu kporu ẹphe ashị;
 k'ọphu ẹphe ta aduhedu ike
 ọpa-li ishi apali ọdo!”
- 12 Ndu ikfu Bénjaminu

- b'o kfulu nk'ephe; su:
 "Ndu Ojejoje yeru obu
 a-nonyabe
 Ojejoje; tusaru ehu;
 kele Ojejoje anoduje
 egbochita ephe: eswe l'enyashi.
 Ndu Ojejoje yeru obu;
 be okwojeru l'azu."
- ¹³ Ndu ikfu Jofesu b'o kfulu nk'ephe; su:
 "T'ali ephe bukwaru ali,
 Ojejoje goru onu-oma nu.
 Yo mee t'iji, shi l'imigwe dajeru ephe;
 mini ime-ali amuru ephe futufutu.
- ¹⁴ T'anwu mejekwaa t'iphe,
 e meberu l'ali mehu!
 Yo mee t'iphe, kakota mma
 ruje ephe aka lonwa lonwa!
- ¹⁵ T'a nukwa ephe iphe,
 katsukpo mma,
 shi l'ali ugvu ndiche ono;
 yele egiri iphe, shigbaa
 l'unwu ugvu ojejoje ono!
- ¹⁶ T'e gudekwa iphe, katsua mma,
 jiru mgboko-a goru iya onu!
 T'ikfu Jofesu tubakwa onye
 ono l'anya; mbu onye ono,
 no l'iru oshi ono, enwu oku ono!
 T'iphemiphe obule-a
 bukotakwaru ke Jofesu;
 mbu onye ono, bu iya bu ishi
 l'unwunne iya ono.
- ¹⁷ O du biribiri lo -bu oke-eswi,
 uzo waa nne iya oswa.

Mpo iya dụ l'ọ bụ k'atsu.
 Yọ buru iya bẹ oo-gude adu-tsunami
 iphe bụ mbakeshi;
 mbụ jeye lẹ ndu bu l'ẹke mgboko jeberu.
 Ọ bụ ẹge ono;
 bẹ unukurunu ndu
 ikfu Ífuremu dụ;
 bukwaruphu ẹge ono bụ ẹge
 'aguta aguta ndu ikfu Manáse dụ.”

18 Ndu ikfu Zébulonu

b'o kfulu nk'ẹphe; sụ:

“T'ẹhu tsoje unu ẹna unubẹ ndu ikfu
 Zébulonu; teke unu alufu alufu.
 Ehu atsojekwaphu unu ẹna
 unubẹ ndu ikfu Ísaka;
 teke unu nọ l'ufu unu.

19 Ẹphe e-ku ndiphe

t'ẹphe dzukoo l'ugvu;

nọdu l'ẹke ono gwoo ngweja l'uzo,
 vudo nhamunha.

Yọ buru iphe-oma,
 jiru eze ẹnyimu;

mẹ ẹku, domigbaaru onwiya
 l'alì eveve; bẹ ẹphe e-gude buru.”

20 Ndu ikfu Gádu b'o kfulu nk'ẹphe; sụ:

“T'ọnu-oma buru k'onye meru t'alì
 ndu ikfu Gádu jaa ajaja.

Ndu ikfu Gádu zekwa l'ọ bụ agu.

Iphe bụ iphe, ẹphe phuru;

bẹ ẹphe ezijashije ẹka yele ishi.

21 Ọ fọtaru alì, kakọta mma doberu onwiya;

kẹ l'ọ bụ ẹke, oke-alì kẹ ndu ishi

ndu soja nọ; bẹ ndu ishi ndu Ízurelu

edzukobeje; mee iphe vudo nhamunha
l'ifu Ojejoje; bya edobe iphe,
ọ sọru t'e meje.”

22 Ndu ikfu Dánu b'o kfulu nk'ẹphe;
sụ: “Lẹ ikfu Dánu bukwa nwa agụ,
shi lẹ Báshanu akfụ
gadamu gadamu eje abya.”

23 Ndu ikfu Náfutali b'o kfulu nk'ẹphe;
sụ: “Lẹ ndu Náfutali bẹ túbakwaru
Ojejoje l'ẹnya.
Ọnu-ọma Ojejoje
abukwaruphu nk'iya.
Ókè-alì iya bẹ shi l'ụzo eze Ẹnyimu
Gálili; jerua l'ụzo ọhuda.”

24 Ndu ikfu Ásha b'o kfulu nk'ẹphe; sụ:
“T'ọnu, a gọru unwu Ásha
kakotakwa k'unwegirima ọdo.
T'ẹphe túbakwa unwunne ẹphe l'ẹnya.
T'ọkpa iya dekwaru ederu lẹ manụ.

25 T'iphe, unu e-gudeje gụ-chia
nggamgbo unu bukwaru ígwè yẹle ope.
Ọ bụ ẹge unu a-nọ-bebe;
bụ ẹge ike unu e-beru.”

26 “Ẹ tọ dukwa onye dụ l'ọ bụ
Nchileke kẹ Jeshurunu;
onye eswetaje igweli bya
agbaaru unu mkpu;
l'egudeje akpabiri iya swee urukpu.

27 Ọ kwa Nchileke ono,
shi l'ede-nwede
ono bụ onye unu a-nọduje
l'ime iya zeeru ndzụ.
Oo-woru ẹka iya dẹ unu adẹ;

gude iya l'anụ unu ọkpụ ike-ike jeyewaru.
 Ọochifuje unu ndu ọhogu unu l'ifu; sụ:
 'Unu tuko ẹphe gbushikota!'

28 Ọo ya bụ ịe ndu Ízurelu e-buru l'ẹhu-agu.
 Eri Jékoṗu atụsaru ẹhu l'alị akpe yẹle mẹe
 nọ.
 Iji eshi l'igweli l'adaru ẹphe.

29 Ọnu-oma bụ kẹ unubẹ ndu Ízurelu.
 ?Bụ ndu ole ọdo, dū l'ọ bụ
 unu; unubẹ ndu ono,
 Ojejoje dzọfutaru ono?
 Ọo yẹbedua bụ onye
 egbochitaje unu; bya aburu
 onye eyejeru unu ẹka.
 Ọ kwaphụ yẹbedua bụ
 ogu-mbeke,
 unu gude eku onwunu.
 Ndu ọhogu unu e-gude
 ọtsu egvu byakfuta unu;
 unu adzọpyashia ẹke ẹphe
 agwajẹ iphe adzọpyashi."

34

Anwuhu Mosisu

¹ Ya ndono; Mosisu eshi ịe nsuda Móabu nyihu Ugvu Nébo, bụ iya bụ ugvu, katsua l'eli ịe Pishiga, nọ ghaaru Jériko ifu. Ojejoje abya ekoshikota iya alị ono l'ọ ha; tsube ịe Gíledu jeye ịe Danu. ² Yo koshikota iya alị ndu Náfutali l'ọ ha; alị ndu Ífuremu; alị ndu Manáse; alị ndu Júda je akpaa l'eze ẹnnyimu ọzo ẹnnyanwu-arịba; mewartu ³ alị ọzo ọhuda; mewartu mgbaku iya

onanu l'ọ ha tsube ọ nsuda Jériko, bu iya bu ndu Oha-nkfu; je akpaa ọ Zówa.

⁴ Tọ dụ iya bu; Ojejoje asu iya: “Ọwaa bu ali ono, ya riburu Ébirihamu; Áyizaku; me Jékoṣu angu ọ ya a-nu ndu awa epe ono. Ya hawaru ngu t'i gude enya ngu phu iya; ọle i ti tu du iya okpa.” ⁵ Tọ dụ iya bu; nwozi Ojejoje ono; mbu Mosisu anwuhu l'ẹke ono ọ Móabu ege Ojejoje kfulu iya. ⁶ Yo lia ya l'okpa ugu Móabu; eke no ghaaru mkpukpu Bétu-Peyo ifu. Ọle e to du du onye maru nhamunha eke, ili iya no jeye ntanu. ⁷ Mosisu noru ukporo afa iche iche ugbo ishing; b'ọ nwuhuderu; ọle enya iya te mebua t'ọ phu raba-raba; ophu ike, no iya l'ehu ta alaba ali. ⁸ Ndu Ízurelu anodu ọ nsuda Móabu ono raa ekwa Mosisu ukporo abali l'abali iri. Yo buru teke ono be oge, eegude akwa Mosisu gvuru.

⁹ Ume ke mmamiphe abya eji Jóshuwa Nunu ehu; kele Mosisu byiberu iya eka l'ishi. Ndu Ízurelu l'emeje iphe, o kfulu; shi ege ono mekota iphe ono, Ojejoje tu ru Mosisu ekemu iya ono. ¹⁰ Keshinu teke ono ta dukwa onye nkfuchiru, lufutajeru l'ali Ízurelu, du l'ọ bu Mosisu; mbu onye Ojejoje maru ifu l'ifu. ¹¹ E to du du onye, du l'ọ bu iya l'ome iphe-ophulanya; me iphe-ophubama, dugbaa biribiri, bu ophu Ojejoje ziru iya; yo je emeshia ọ Jiputu; mbu ophu meshiru Ferro; me ndu ozi iya; me ndu ali iya l'epe ha. ¹² E to du du onye, du l'ọ bu Mosisu l'onweru oke agburu-ehu; me l'ome iphe, ha nshinu bya adu egvu l'enya, bu ophu o meshiru l'ifu ndu Ízurelu kpamukpamu.

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb